

TEMA.
SALÓN PŮVODNÍ TVORBY

Projekt vznikl ve spolupráci s agenturou DILIA

© Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2019

ISBN 978–80–7460–154–5

„O všem se má pochybovat.“

Aristoteles

[illegible]

obsah

Antický apokryf Pandora Barbora Fukalová	10
Apokryf Hesperidky Jan Rec	14
Apokryf: Narození Krista Jan Rec	17
Apokryf: Romeo a Julie Jan Rec	24
Au-Pair-Mädchen Natálie Janderová	29
Bonum Guido Honza Singer	35
Cookies Eliška Kánská	39
Černé čepice Honza Singer	43
Erotická povídka: Dělnice Marie Honza Singer	47
Charaktery Jan Rec	49
Evanjelium podlé Filipa Filip Gažo	52
Goliáš Jan Rec	56
Grmvoň Honza Singer	58
Haňička spinká Hana Zahradníčková	60
Je-li možno přibrat duši? Paulína Mazíková	70
Když vstoupí démon Michael Sodomka	73

Krysa v kapse aneb monodrama	
Vladimíra Marečka Michael Sodomka a kol.	79
Loučení nad ránem Barbora Fukalová	83
Marcel Klára Sofia Čermáková	86
Na konci Marie Mlatečková	97
Nadechnout líh, vydechnout květiny Sabina Šlachtová	101
Nosovzpěrač Kateřina Hejnarová	107
Otevřený dopis o smrti mého kamaráda Veronika Volejníková	110
P M B Veronika Ohneiserová	112
Patnáct okamžiků – malý výbor z mých haiku Šimon Peták	116
Pilo nepilo Paulína Mazíková	120
Pocity umírání Sára Matušová	139
Pomíjivost Kateřina Hejnarová	158
Proč existuju? Anna Chrtková	162
Proměna Honza Singer	169
Příběh na základě obrazu Barbora Fukalová	172
Romeo, Julie a Natálie Janderová	175
Shakespearovský apokryf: Mnoho povyku pro nic Barbora Fukalová	178
Sólo pro jednoho ve dvou Jana Uhýrková	182
Šaltpáka Natálie Janderová	186
Ticho Zuzana Taška	190
Tři sestry Eliška Kánská	199
Vlčí Zuzana Taška	202
Život je jinde Kateřina Hejnarová	204

Tady začíná

to **AUTOR**ské.

Antický apokryf Pandora

Barbora Fukalová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

Celý den se tetelím blahem. Včera mi řekla ano. A kdo by to čekal! Samozřejmě jsem měl obrovský strach, jak odpoví, byl jsem na pochybách, jestli se jí vůbec mohu zeptat. Pandora je překrásná žena, a nejen to, je i vtipná, milá, vzdělaná v hudbě, literatuře, vždyť ona dokonce i maluje! Mám obrovské štěstí, protože ona se teď stane mojí ženou, je bez nejmenší chybičky. Báł jsem se, jestli pro ni budu dost dobrý. Na druhou stranu, mám v politice dobré postavení. Jsem přece starostou hlavního města. Nevdává se tedy, moje milovaná Pandora, do špatné rodiny. Ostatně, ta její má také v našem městě svoje slovo. Její rodiče, strýc a teta vlastní mnoho pozemků na severu země a velkou cihlářnu. Můj bratr o našem sňatku mluví jako o spojení dvou významných rodin. Bohužel se mě tedy taky snaží od něj odradit. Rozmlouval mi ho až s otravnou naléhavostí. Podle toho, co mi říkal, jsem pochopil, že je mu Pandořina rodina podezřelá. Ví, že jsou to občané s velkým jménem, ale mluví o nich jako o nejhorší sebrance. Skutečně to vypadá, že se jich štítí, ba i bojí. Je pravda, že kolem Pandořiny rodiny visí mnoho otazníků, ale přeci jen, kdo zplodil takovou úžasnou dceru, nemůže být zlý a morálně pokažený člověk. Vždyť ona je tak úžasná. Tak moc se těším, až spolu začneme žít náš společný život.

Pandora právě přišla domů! „Ahoj miláčku! Kdepak jsi byla celé odpoledne?“ řeknu.

„U maminky, probíraly jsme ty moje nové malby.“ odpoví mi Pandora a zapluje do koupelny.

Je prostě úžasná. Když vcházela do bytu, málem se mi zastavilo srdce, jak je krásná a jak dobrá energie z ní číší. Posadím se ke stolu, a chvíli mluvím s bratrem, který mi právě zavolał. Mluvili jsme opět o Pandořině rodině, prý se pustil do nějaké investigativy, zdá se mu, že jsou zapleteni v nějakých podezřelých obchodech. Ptal jsem se, proč tak soudí a kde to vůbec hledá. Měl spoustu vytáček a v podstatě mi jen řekl, že je to celé nějaké podezřelé. Položil jsem telefon, zrovna když Pandora vycházela z koupelny, byla převlečená do domácího.

„Co kdybych něco upekla?“ usmála se na mě.

„Určitě, to bys byla moc hodná. Pandoro?“ zarazím se: „Ty jsi u maminky probírala jenom ty svoje malby nebo i něco jiného?“

„Co tím myslíš?“ zeptala se upřímně překvapeně.

„No–“ znejistěl jsem: „Jestli jste třeba neprobíraly, jak jde rodinný podnik nebo tak?“

„To jsou zvláštní otázky Epiméthee, nicméně mě polnosti moc nezajímají ani chod cihlářny. O tohle se zkrátka starají rodiče, a já se soustředím na úplně jiné věci.“ na chvíli se odmlčela.

„Tak třeba bábovku, tu by sis nedal?“

„Dal, dal.“ odpovím.

Čím víc se blížilo datum naší svatby, tím více telefonátů od bratra jsem dostával. Říkal pořád to samé dokola, svěřil jsem se s tím Pandoře. Vypadala pěkně našťavaně, nelíbilo se jí, jak uráží její rodinu. Jak jinak. Můj bratr o Pandoru dokonce jeden čas usiloval, tak jeho pomluvy připsala jeho žárlivosti a už se o tom odmítla bavit. To chápu. Dobře si pamatuji, jak se Prometheovi chvíli líbila. Opravdu ale jen chvíli, pak ten hlupák ustoupil od všech

svých pokusů a snažit o její přízeň jsem se začal já. Neřekl mi přesně, co ho odradilo od vztahu s tou bezchybnou ženou, možná se mu už tehdy její rodina nezdála, ale co už. Teď si ji vezmu já, a stejně se naše rodiny propojí, milý bratříčku.

Nastal den svatby, obřadní shromaždiště bylo plné, většinu svatebčanů jsem ani neznal, patrně se jen přišli podívat na starostovu svatbu s překrásnou a ke všemu bohatou nevěstou. Pandora skutečně jakoby zářila a svým šarmem i krásou jednoznačně strhla všechnu pozornost, když řekla ano, upřímně se mi ulevilo. Ještě se toho mohlo přece tolik pokazit. Třeba můj bratr, sedící v první řadě, měl nepochybný potenciál k tomu vyskočit, vznést námitku jako u soudu a celou svatbu přerušit. Naštěstí jen zarytě zíral střídavě do země, na výzdobu, do země a opět na výzdobu.

Po hostině se Pandora převlékla do méně zdobených šatů a začali jsme před nejbližší rodinou a přáteli přijímat dary. Byl jsem upřímně překvapen, kolik svatebních darů jsme dostali od Pandořiných rodičů. Bylo to, jakoby měli pocit, že musí s dcerou dát i věno, přitom mně by úplně stačila ta dcera. Má milovaná manželka za všechny dary poděkovala a nechala své bratrance, aby nám je odnesli do auta, budeme rozbalovat až doma. Druhý svatební den se konala krásná zahradní slavnost, na stěnách altánku byly rozvěšené Pandořiny malby a všichni hosté uznale přikyvovali. Bylo vidět, že je šťastná, tudíž i já jsem byl šťastný.

Když se všechno vrátilo do běžného chodu a já do své kanceláře, každý den jsem se nemohl dočkat, až se vrátím domů za svou ženou. Ale práce bylo víc než nad hlavu, upřímně jsem nechápal, jak se za tak krátkou dobu nahromadilo na mém psacím stole tolik nových šanonů s kauzami, tolik připomínek a projektů ke schválení. Brzy se stalo zvykem, že mě chodil navštěvovat Pandořin otec, matka anebo, nedejte bohové, oba naráz. Stavili se na kávu a kus řeči. Většinou se ale nenucená konverzace rychle stočila k záležitostem města a záležitostem jejich podniků, polností a cihelny. Bylo mi to nepříjemné, za chvíli to vypadalo, že ve městě už nemám hlavní slovo já, ale já a můj tchán s tchýní. Na recepci o tom slepičila kde jaká asistentka nebo účetní a mě z toho pěkně bolela hlava. Nejvíce ze všeho jsem se o to chtěl podělit s Prométheem, ale copak bych mohl? Vysmál by se mi, že to přesně říkal, že mě varoval a že jsem hlupák, co se nechal chytit na pěknou udičku. A kdybych se zmínil Pandoře, jak mě návštěvy jejich rodičů uvádí do rozpaků, utnula by mě tím, že jsme přece rodina a že bych měl být rád za dobré vztahy. A pak by opět upekla bábovku.

Jeden obzvláště perný den jsem přišel domů a objal svou ženu, zasedl ke stolu a začal jíst večeři. Pak jsem si všimnul nadité složky ve zlaté vazbě. Ležela na okraji stolu a hned mě napadlo, že jsem si přinesl práci domů a zapomněl na ni. Natahoval jsem se pro složku, když v tom mě Pandora zarazila. Natáhla svou bílou ruku a vzala složku jako první. „Počkej Epiméthee, to je svatební dar od našich rodičů.“ řekla.

Zarazil jsem se: „No a tak můžu se podívat, co to je?“

„Až přijde čas.“ řekla a složku papírů si položila na klín.

Po pár dalších návštěvách od tchána a po pár dalších večerech zahalených v tajemství ke mně Pandora přišla, když jsem seděl na gauči a sledoval nový pořad Nemanželské děti bohů – Kdo je kdo. V rukou držela zlatou složku. Beze slova mi ji podala, a ještě

než jsem se stačil na cokoliv zeptat nebo začít číst, oblékla si bundu a vyrazila ven. Nic jsem nechápal. Opatrně, jako by na mě mezi papíry číhalo něco strašného, jsem složku otevřel. Málem se mi zatmělo před očima, nevěřicně jsem třesoucími prsty otáčel papír po papíře a zjišťoval, zda je to skutečně to, co si myslím. Zvedl jsem telefon a zavolał Prométheovi: „Brácho, prosím, nemohl by ses na chvíli cestou z práce stavít? Mám tu něco pěkně šíleného.“

Pandora byla stále neznámo kde a Prometheus seděl vedle mě na pohovce v pološeru obývacího pokoje. „Říkal jsem ti to.“ zašeptal a přehraboval se v papírech. Na stolku jsme měli vyskládané seznamy lidí, které je třeba odstranit, buď z funkce v úřadě a nebo nadobro. Dále jsme koukali na dopodrobna zpracované plány, jak převzít kontrolu ve většině obcí a na návrh na skoupení rodinné cihlářny na jihu města. Také jsme nevěřicně pročítali seznam telefonních čísel nadepsaný: spolehlivé osoby. Jestli to jsou nájemní vrazi, byla otázka, ale zavolat a zeptat jsem se nechtěl. Nakonec tu byl architektonický návrh na výstavbu letního sídla, spíš zámečku, pokud mohu říct, pro Pandořinu rodinu. Byl jsem vyděšený k smrti. Pandořina rodina jsou mafiáni jako vystřižení z filmu. Můj bratr vytáhl počítač a začal rychle něco řešit. Já jsem si odešel do kuchyně pro pivo a seděl na pohovce jako spráskaný pes. Pandora se vrátila až pozdě v noci. Nic neříkala, ale když viděla mě a mého bratra, došlo jí, že jsem si všechno přečetl a že jsem ve velkých rozpacích. Přišla ke mně a jakoby nic mi povyprávěla, jak se měla na návštěvě u maminky a zdůraznila, jak je skvělé, že spolu naše rodiny taky dobře vycházejí, pak si šla lehnout. Cítil jsem obrovskou zradu, šířala mě a já jsem byl zlomený. Měl jsem pocit, že jsem si vzal ženu, kterou neznám. A když jsem ji teď poznal, nejradši bych to vrátil zase zpátky. Dopíjel jsem už zteplalé pivo, téměř nad ránem, když mi můj unavený bratr podal zlatou složku, všechny papíry zpět na svém místě. „Podívej se na konec.“ řekl. Prolistoval jsem až k zadní vazbě a tam byli vloženy dva nové papíry, které vypracoval Prométheus: Trestní oznámení a rozvodové papíry. „Naše poslední naděje, dokud není pozdě.“ dodal.

Apokryf Hesperidky

Jan Rec

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

„A teď mi řekni, co s tím vším jako máme dělat...?“ zeptal se roztrpčeně Zeus Héry. Ta se jenom zasmála. „Připadá ti svět příliš malý, nebo co?“ „Malý, malý. Nemyslím si, že má smysl schraňovat věci, které nikdy nepoužijeme.“ „Nikdy. Nikdy. Nikdy neříkej nikdy! Nevíš, co se bude hodit.“ „Promiň, ale třeba zrovna tady – sud vína. Na co? Jestli si ten zatracený Silénos myslí, že kvůli němu přestanu pít nektar, tak se šeredně plete.“ „Však tě taky nikdo nenutí. Když nechceš ty, třeba budu chtít já,“ pravila Héra a uvelebila se na sudu. Zeus se ušklíbl.

„A tenhle pahýl? K čemu je mi, že na něm rostou zlatá jabka, když se to nedá jíst!“ „Je to náhodou moc krásné. Pakliže se ti ten strom nelíbí, tak si ho vezmu já.“ „No jistě, takže to už máme druhý dar, který pro sebe schvátí jenom tady milostpaní...“ „Ale takhle jsem to přece neřekla...! Pokud chceš, tak si ho můžeme dát třeba do ložnice.“ „To tak! Abych se na tu ohavnost musel dívat každé ráno. To by mi ještě chybělo.“ „Tak mi teda řekni, co s tím chceš dělat...?“ „Chci, aby to nebylo v mém domě.“ „Takže si ho můžu zasadit na zahrádce?“ Zeus na ni příkře pohlédl a jal se rozbalovat další dar. „Zasad si ho třeba na měsíci.“

Slavnostní sadba zázračné jabloně byla velkolepou společenskou událostí. Přítomni byli nejen Olympané, ale i bohové a titáni z dalekých krajin, kteří po svatbě zůstali ještě chvíli hosty, aby mohli tuto nádheru spatřit. Gaia se dmula pýchou, jak na svou práci slyšela ze všech stran jen samou chválu. Všem se strom líbil. Kromě Dia, samozřejmě. Ten jenom nervózně postával u stolku s občerstvením. V samotném závěru slavnosti pak manželé okázale vyrazili na tři sta let trvající libánky.

Po návratu z cest Héra bezodkladně spěchala do Zahrady bohů. Kufry nevybalila, šat nepřevlékla. Dokonce ani nesvlékla. Chtěla se potěšit ze svého stromu. Když k němu ale přišla, začala se tvářit znepokojeně. „Nemělo by tady těch jablek být více?“ brumlala si pro sebe. „Nebyly předtím listy zelenější a kůra hnědší?“ Obcházela kolem dokola a podezřívavě si prohlížela tělo jabloně. Po chvíli odběhla pryč.

„Die, Die, zlatičko, někdo škodí našemu stromu!“ křičela už z dálky na svého chotě. „Zas ta proklatá kytko. To s tím nemůžeš dát na chvíli pokoj?“ zavrčel nepřívětivě Zeus. „Miláčku, vid' že mu zaplatíš ochranku, vid' že jo...!“ „Ses zbláznila? Nebudu kupovat ochranku pro strom!“ „Tak ji nekupuj a někoho tím pověř!“ „Já se o tu věc nestarám – to už jsem ti říkal – à propos, není to náš strom, ale tvůj strom. Můžeš si ho hlídat ty, jestli chceš – anebo, koneckonců, jsi taky bohyně, tak si tím někoho pověř sama. Ale hlavně s tím za mnou už nelez!“

Do výběrového řízení se přihlásilo sedm děvčat: Aiglé, Erychteia, Hesperethúsa, Arethúsa, Hestiá, Hesperá a Hesperia. Všechno to byly dívky jako z růže květ, podobně půvabné, podobně líbezné a podobně neschopné. Postupně se spolu utkaly v tanci, hře na lyru, recitaci a milovém běhu.

Tou dobou si Athéna zrovna tiše četla pod mandlovníkem, ale nemohla si nevšimnout dramatu, které se právě odehrávalo před jejími zraky. Když se poté Héře od srdce vysmála a do tváře jí vmetla několik jízlivých postřehů, byl do soutěže zařazen ještě hod oštěpem a lukostřelba.

Ještě před setměním byl konkurz u konce. Jednočlenná porota, v jejímž čele Héra zasedala, se rozhodla přijmout Hesperu, Hesperii, Hesperethúsu a Aiglé. Tato čtveřice vyvolených nastoupila na svou první směnu hned dalšího dne. Ráno si byly vyzvednout zlaté čelenky s nápisem „Security guard“, stejnokrojové pláště přes peplos a svačtinový balíček a vyrazily vstříc svému chráněnci.

Jednoho dne přiběhla ke stromu laň a začala okusovat kůru. Hlídačky zrovna ležely v trávě opodál a opalovaly se. „Běž tam, Aiglé,“ řekla Hesperá. „Já? Proč já?“ ohradila se Aiglé dotčeně. „Protože jsi z nás nejmladší,“ vysvětlila Hesperethúsa. „Jo, jako,“ přidala se Hesperia, ačkoli evidentně neměla co říci. „Tohle je diskriminační,“ ohradila se mladice. „Neboj, však příště zase půjde některá z nás,“ chlácholila ji Hesperá. „Navíc je to ještě v pohodě, zahnat laň. Horší bude, až na jabka dostane zálsusk některý z bohů,“ dodala Hesperia. „Jakože chcete říct, že na bohy nejsem dost dobrá?“ „Ale takhle to přece nikdo nemyslel!“ „A jak jste to myslely?“ „Tak tys tam nechtěla jít, tak jsem ti to chtěla ulehčit.“ „Takže za to, co tady říkáte, ještě nakonec můžu já? A vůbec, to tvoje ‚ulehčení‘ je úplně regulérní manipulace! Víte vy co? Už mě to tady štve. Cítím z vás pořád jen samou negativní energii. Nikdo mi tady neposkytuje podporu, ani motivaci, ani zpětnou vazbu ani nic, není tady k dispozici personální pomoc, nemáme přestávky, nemáme dovolenou, nemáme dokonce ani konec pracovní doby. Končím!“ Aiglé se zvedla, utrhla dvě jablka, bez povšimnutí prošla kolem laně a zmizela.

„Tak snad abys tam skočila, Hesperio,“ řekla Hesperathúsa. Hesperia popadla jakýsi kámen a mrštila jím po zvířeti. Laň se polekala a utekla. „No vida,“ ozvala se Hespera. „Ani jsi nemusela zvednout zadek.“ Všechny tři se srdečně zasmály. Za chvíli se ozvala sojka a dívky se jedna po druhé obrátily na břicho.

Apokryf: Narození Krista

Jan Rec

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

„Doba je zlá, Auguste,“ odpověděl Gabriel. Jeho krátké černé vlasy se leskly v odpoledním slunci parného římského dne. Na hladce oholené tváři se rýsoval ustaraný výraz. „Doba bude taková, jakou jí udělám.“ Octavius neměl rád nekonstruktivní tlachání. Jak bylo jeho zvykem, neventiloval příliš své obavy. Dokonce i před Gabrielem si stále udržoval masku člověka, který má všechno pevně ve svých rukou. Nyní se ale za svůj výrok zastyděl. I když vždycky vypadal dobře a oslňoval silou ducha, jeho tělo bylo chabé a zdraví chatrné. I toho dne, jako již mnoho předešlých, sužovala principis Imperátora Gaia Iulia Caesara Octaviana Augusta, Divi filius Caesar, těžká choroba. Každým dnem jej strašily temné myšlenky.

„A jakou ji tedy chceš udělat?“ optal se hořce Gabriel. „Nemůžeš přeci dělat dobu lepší nebo horší, když nevíš, jaká je ta výchozí.“ Augustus pozorně pohlédl na Gabriela. Chvilí přemýšlel. „Doba je nejistá,“ řekl nakonec. „Doba vždycky byla nejistá,“ pokračoval. „Mým úkolem je pokusit se ji stabilizovat.“ „Což se ti povedlo.“ „Což se mi povedlo. Víceméně. Prozatím.“ Teď zase zpozorněl Gabriel. „Co tím sleduješ?“ zeptal se nakonec. „Nástupnictví samozřejmě!“ zvolal Augustus a rychle pokračoval, aby Gabriel nemohl reagovat. „Podívej se, ani Clodia, ani Scribonia, ani Livia mi neporodila žádného syna. Marcellus i Agrippa, dva vyvolení, kterým jsem dal svou dceru jsou mrtví. Moje dcera je ve vyhnanství, mého vnuka Lucia zabila nějaká infekce a jeho bratra Gaia zase šíp. Drusus, syn mé ženy, zahynul v Germánii a...“ Gabriel mu nakonec přeci jen skočil do řeči. „A Tiberius?“ „Myslíš si, že bych ho už neadoptoval, kdybych ho chtěl za nástupce? Pokud jsem si některého ze svých nevlastních synů uměl představit jako svého nástupce, pak to byl jednoznačně Drusus a ne tenhle přehnaně ambiciózní idiot.“ „Ale vždyť tady nikdo jiný není!“ Gabriel již byl evidentně poněkud rozčarován. Tahle zatvrzelost mu připadala neúčelná. „Co není, může být!“ „Chceš mít další děti? Livia je už stará. A budeš-li je mít s někým jiným, budou hned po tvé smrti zabity.“ „Budou daleko, v dobrých rukách.“ „Ilýrie? Makedonie?“ „Sýrie. Quirinius byl dříve konzulem, a moc dobře ví, díky komu. Navíc vychovával Gaia...“ „Který je mrtvý!“ „Nebud' směšný, Gabrieli. Gaius zahynul v boji.“ „Měl ho lépe vycvičit.“ „Neřešíme tady Gaia. To je teď podružné téma.“ „Ano, řešíme ještě nenarozené děti.“ „Stačí jedno.“ „Téma?“ „Dítě! Když to bude syn, tak stačí jedno.“

Gabriel se, těžce oddechujíc, převalil na záda. Zůstával ležet nahý a zíral do stropu. Líbilo se mu to. Zase. Od chvíle, co přijel do Judeje, to bylo již podruhé, co byl Zachariáš vylosován k týdenní službě v chrámu. Jeho žena Alžběta už sice nebyla nejmladší, ale přesto stále oplývala neuvěřitelným půvabem. Bylo od něj nehezké, že ji nechával tak často doma samotnou, i když to nemohl ovlivnit – a koneckonců, od toho tady byl Gabriel, aby jako správný kavalír dělal dámě společnost po dobu manželovy nepřítomnosti. Mimoto, byla tady ještě jedna věc, která jej kromě samotné ženy těšila: Alžběta svému muži nikdy neporodila dítě. Gabriel tedy podnikal téměř bez rizika.

„Ty Gabrieli,“ vyrušila Alžběta svého milence z úvah. „Copak, moje nejdražší židovko?“ otočil se Gabriel zpátky k ženě. „Mám takové podezření...“ „Ano?“ „Víš, už jsem dávno

měla začít krvácet..." Žádná odpověď. „Mělo se za to, že jsem neplodná, ale vypadá to, že chyba asi nebyla ve mně..." Stále ticho. Gabriel ani nehlesnul. Ani se nepohnul. Jen velmi nahlas dýchal. Nakonec se otázel: „Kdy se vrací Zachariáš ze služby?" „Popozitří." „Skvěle. Hned jak přijde domů, vyspi se s ním. Bude si myslet, že je to dítě jeho." „Nebude," řekla smutně Alžběta. „Má naši bezdětnost za Boží trest. Pokud neotěhotním s pomocí Boha, nikdy tomu neuvěřím." „Všechno bude. Dělej, jak říkám – jen co se objeví, sved' ho!"

Gabriel se zvedl a začal se oblékat. Když byl konečně ustrojen, obrátil se k Alžbětě. „Ještě jedna věc. Nevíš o nějaké dobré rodině, která by byla ochotna vychovávat cizí dítě?" „Ale já to naše dítě chci vychovat sama!" „Ale já nemluvím o tom našem dítěti." „Ty máš ještě nějaké jiné?" „To se vůbec netýká mne. Konečně výchovu úplně cizího dítěte po nich vlastně ani nikdo nebude chtít. Tak znáš teda někoho?" Alžběta se zamyslela. „V Nazaretě žije moje sestřenice Mařena, se svým snoubencem Josefem. Můžeš se jich zkusit optat." Ta slova pronesla Alžběta pomalu a neochotně, bedlivě přitom pozorujíc Gabriela svýma hlubokýma očima. „Děkuji, zkusím," ozvalo se v odpověď. „Tak tedy vale, moje drahá židovko!" „Přijdeš zítra?" „To víš, že jo." „Tedy vale." „Vale." Gabriel vyšel ze Zachariášova domu a rukou si prohrábnul své krátké vlasy. Svižným krokem se vydal směrem k chrámu.

Než Gabriel sehnal lano, peří a vonný olej, už byla doba obětování kadidla na spadnutí. Před chrámem se už shromažďovaly zástupy k modlitbám. Dostat se dovnitř pro něj naštěstí, po tolika letech ve službách Octavia, nebyl žádný problém. Horší to bylo se speciálními efekty. Navzdory jeho očekávání neexistoval žádný jednoduchý nebo rychlý způsob, jak u stropu uchytit lano. Na létání stejně mohl rovnou zapomenout – neměl už pomalu ani čas nasadit si improvizovaná křídla! Nezbyvalo mu než se prostě postavit vedle oltáře. Zachariáš už stoupal po chrámových schodech. Gabriel se ještě rychle natřel olejem a přeříkal si pár jazykolamů. „Neboj se. Neboj se! Neboj se. Neboj...se. Neboj se." Hluboce vydechnul.

Konečně se draperie pohnula.

„Neboj se, Zachariáši! Tvá prosba byla vyslyšena. Tvá manželka Alžběta ti porodí syna a dáš mu jméno Jan."

Marie měla na plotně jehněčí, pastýři jejímu snoubenci Josefovi, zpravidla platili naturáliemi a ne vždycky bylo možné maso z druhé ruky prodat. „Zdravím tě, milostí obdařená!" ozval se jakýsi cizí hlas. Když se otočila, uviděla podivný zjev. Mladík natřený olejem, který stál ve dveřích, měl krátké vlasy a oholenou tvář. „Takovýhle účes mají akorát tak legionáři," pomyslila si.

„A dokonce ani ti si na jih od Antiochie neholí tváře!“ Pohlédla na něj s nedůvěrou.

„Tedy někteří,“ napadlo ji. Chvíli si mladíka prohlížela. „Vlastně jenom jeden z nich to nedělá,“ vzpomněla si „ale každopádně tady tenhle je docela určitě taky někde ze Západu!“

Už notnou chvíli panovalo ve světnici trapné ticho. Najednou mladík promluvil: „Neboj se, Marie!“ Mariin nedůvěřivý pohled se ještě zintenzivnil. „Já, já... já jsem Gabriel,“ představil se mládenec překotně a hrnul se k Marii. „Poslechni, já přicházím – neposadíme se?“ Marie mu jen velmi neochotně pokynula rukou ke stolu. Když se usadili, pokračoval: „Tak tedy přicházím tvému synovi nabídnout vládu nad světem.“ „Mému synovi? Kdyby sis alespoň zjistil, že žádného syna nemám...! Ale i kdyby – vládu nad světem – jenom tak? Blázne! Chceš si tropit šprýmy z chudobných lidí? Jen do nás!“ Odmlka. „Nic? Došly ti vtipy? Tak táhni, odkud jsi přišel i se svými báhorkami!“ Marie se zvedla od stolu a vydala se k plotně. Jehněčí už pomalu začínalo vonět. Josef se již brzy vrátí domů.

„To princeps nebude mít radost...“ řekl Gabriel a pomalu se zvedl ze židle. Marie se zarazila a pozvolna se otočila zpátky. Znovu si mladíka změřila pohledem. Drahý, vyšívaný oděv, zdobené kožené sandály, krátké vlasy, oholená tvář, dokonce i ten vonný olej, všechno to ve světle kruhů římské aristokracie najednou začalo dávat smysl. Kdo ví, jaké jsou úradky nejvyšších politiků... „Řím ale přeci není celý svět...“ řekla pomalu. „Co není, může být!“ „Proč by měl první občan chtít přenechat vládu zrovna mému synovi?“ „No to je právě ono...“ Gabriel pohlédl Marii zhluboka do očí. „On by to totiž byl i jeho syn.“

Toho dne Marie jehněčí spálila.

Než přijel Augustus do Judska, byla již Alžběta v šestém měsíci a ještě než vstoupila do posledního trimestru, začal v Mariině lůně růst syn principis. Josef, Mariin snoubenec, dosud se svou milou neulehl a tak když se dozvěděl o jejím dítěti, vyhnal ji z domu. V těch dnech pak Marie vstala a spěšně odešla do hor, do města Judova, kde bydlela Alžběta.

Marie vešla do Zachariášova domu a pozdravila Alžbětu. Ta ihned vyskočila a zvolala: „Blaze té, která uvěřila, neboť se naplní, co jí Hospodin slíbil. Vítej, Mařeno!“ Marie čekala mnohé, ale tohle opravdu ne. Slyšela už sice zvěsti o tom, že je Alžběta těhotná, ale věřit se jí tomu nechtělo – a koneckonců, i kdyby to byla pravda (a zdálo se, že je tomu skutečně tak) tak tahle srdceryvná zbožnost nikterak nekorespondovala s povahou té Alžběty, kterou Marie kdysi znala.

Obě ženy se objaly. Alžběta přinesla chléb a spolu se svou sestřenicí se do něj s chutí zakousla. „Ještě mi řekni,“ začala opatrně Marie, „proč tolik velebiš Hospodina?“ Alžběta na ni udiveně pohlédla. „Protože je dobrý!“ „Vždycky byl dobrý a nikdy jsi neměla potřebu o tom mluvit.“

„Z jeho vůle jsem počala. Chovám v sobě zázračné dítě!“

Marie se začala tvářit ještě zmateněji než předtím.

Rozhodla se stůj co stůj zjistit, co vězí za touhle náhlou osobnostní změnou. Zůstala proto u své sestřenice ještě tři měsíce.

Za tu dobu se již Alžběta zakulatila tak, že téměř nebyla schopna pohybu, a když konečně nadešel její čas, porodila syna. Osmého dne, když přišli dítě obřezat, chtěli mu dát jméno podle jeho otce, Zachariáš. Jeho matka jim na to ale řekla: „Ne, bude se jmenovat Jan.“ Namítli jí: „Vždyť se tak ve tvém příbuzenstvu nikdo nejmenuje! Zachariáši, pověz, jak chceš na svého syna volat?“ „Jmenuje se Jan,“ zněla odpověď.

V těch dnech se už i na Marii začaly projevovat tělesné změny. Po Janově obřezání se tedy vypravila na cestu domů, do Nazareta. Celou cestu ji šířaly ukrutné obavy a strach, ale přesto rozhodně mířila do domu Josefova.

Marie konečně stanula na prahu. Tatáž Marie, která se prašnou a kamenitou cestou trmácela přímo sem, zde, v cíli své cesty, všechnu svou rozhodnost ztratila. Odvrátila se ode dveří a odešla spát k sousedce. Až sebere více odvahy a odpočine si, snad nazítří, zkusí to znovu.

„Vrátila ses!“ vykřikl Josef, upřímně překvapen, že vidí Marii stát mezi dveřmi. Stojí tam, ani se nehne, její tvář je plná strachu. Josef sleduje ženu, kterou neviděl už několik měsíců, potom se rychle vzpomene a vykročí k ní. Marie sebou trochu cukne, dlaň si intuitivně položí na břicho. „Ne–neboj, posaď se přece.“ řekne Josef a ukáže na židli u stolu. Marie nedůvěřivě, ač ráda, dojde k židli a usadí se na ni a rozhlédne se po místnosti. Nikdo tu dlouho nepoklidil, všechno tu leží bez ladu a skladu – nenašel si jinou ženu! Bleskne Marii hlavou. Trochu se uklidní a Josefovi, který ji úlevu vyčte z tváře, to dodá jistotu a vypraví ze sebe: „Mám tu zbytek kaše, musíš být po cestě unavená, ještě v takovém – “ ukáže Marii na břicho: „stavu.“ Marie mlčky přikývne.

Za chvíli na dřevěném stole stojí dvě misky s horkou kaší. Okenice jsou zavřené, dveře také. Už se setmělo a Sluncem zahřátá země začíná vychladat. Josef se zvedne, přinese Marii deku a té mezi rty unikne tiché: „Děkuji.“

Kaši už dojedli, moc toho nenamluvili.

„Jak se má tvá drahá sestřenice?“ zeptá se konečně Josef. Marie rázem zvedne hlavu. „Má se dobře, narodil se jí syn.“ odpoví. „Počkej, Alžbětě? Ale ta je neplodná, v životě svému muži nedala jediné dítě!“ upřímně se podívá Josef. „Vím, co se říká, ale sama jsem to novorozeně viděla.“ „Neskutečný, u Boha už je dneska možný snad úplně všechno.“ oddechne Josef a opře se do židle. Marie vytuší svou šanci a pokračuje: „Alžběta říkala, že to jen díky boží pomoci otěhotněla i v tak pokročilém věku. Ale abych pravdu řekla, nejsem si jistá, jestli spíš nešlo o pomoc nějakého jejího důvěrného přítele.“ Josef se zarazil: „Z čeho ji to obviňuješ?! Zrovna ty! Jestli je na tom jen něco pravdy, pak bych rád slyšel i tu o tvém početí!“ Na konci věty se

Josefovi zlomil hlas, cítil, jak se mu řine krev do hlavy. Marie uhýbala pohledem, Josef ale rychle obrátil: „Ne, počkej. Odpustil jsem ti v ten moment, co jsem se o tvém strašném hříchu dozvěděl. Chtěl jsem tě jen potrestat, sice jsem všude říkal, že to cizí dítě ani tebe už nechci nikdy vidět, ale přece...“ Marii se rozzářily oči, ze srdce jí spadl obrovský kámen a oddechovala pokojně. Vzápětí se ale ro vzpomněla: „Doufala jsem, že mě přijmeš zpátky, tolik jsem doufala, jsi skutečně dobrotivý, tisíckrát ti děkuji! Jestli se mnou to nenarozené vychováš, jako by bylo vlastní, budu ti navěky sloužit a–“ „No jo – už dost,“ utnul ji Josef, už mnohem klidnější: „Ale teď s pravdou ven.“ Marie nervózně poposedla na židli, když se chystala promluvit, Josef vyskočil ze židle: „A víš co? Nic neříkej! Jednou ti bylo odpuštěno, konec dohadů a diskusí. Ještě bych pak musel konat mstu a na to teď není čas ani chuť.“ Marie sledovala Josefa, jak přechází po místnosti. Děkovala Bohu, že má tak laskavého snoubence. Zároveň si ale uvědomovala, že jednoho dne se dozví pravdu, až si pro dítě přijdou a odvedou ho. Po chvíli se Josef zastavil na místě: „No ale co teď? Vola ze sebe dělat nenechám. Co povím, až se zeptají, proč jsem tě přijal zpátky a čím je to dítě? Tobě odpustit mohu, lidé se mi ale za mé měkké srdce vysmějí.“ Posadil se ke stolu, podíval se na mlčící Marii. „No? Nápady?“ pokračoval. Marie jen vrtěla hlavou, pak se ale usmála: „Anebo mohu tvrdit to, co Alžběta, že jsem počala zázrakem.“ „Ale to by šlo.“ poškrábal se na bradě Josef.

„Počkej, to jsem jen tak řekla.“ usmála se znovu Marie. „No ale Mařka, já nevím, jestli tě napadá něco lepšího, jenže mě ne.“

Chvilí bylo u stolu ticho. Marie přemítala, jestli už to není moc velké sousto, taková báhorka. Zároveň sledovala Josefovou tvář, která se proměňovala a kroutila v různých grimasách, podle toho, jaké věci mu přicházely na mysl. Po chvíli láskyplně položila svou ruku na Josefovou dlaň, kterou měl položenou na stole. „Já si myslím, že to tak můžeme udělat,“ řekl nakonec Josef a podíval se na dvě na sobě položené dlaně. Vždyť ji měl tolik rád, a děti bude jistě ještě spousta.

„Tak, ty jsi tedy počala z Ducha Svatého, vrátila jsi se ke mně a vysvětlila mi, že nenarozené dítě bude Syn Boží, tudíž se mám přestat zlobit a přijmout to jako náš společný úděl. Co ty na to?“ Marie se trochu ošila a Josef pokračoval: „No anebo by ještě mohl přijít anděl, a vysvětlit mi tu tvou situaci. Když mi to řekne sám anděl, to by bylo, aby lidi měli kecy, ne?“ Marii se to celé nezdálo, na druhou stranu – měla na výběr? Podlehla vidině toho, jak dobře zaopatřená ona i její dítě díky utajenému významnému otci bude. Jestli litovala toho, čím nosí dítě, těžko říct, ale určitě litovala toho, co svou zradou způsobila Josefovi.

„Dobrá,“ řekla nakonec: „a jak ten anděl vypadal, musíme to mít sladěné.“ „Jistě, jistě – já myslím, že měl určitě blond vlasy.“ řekl spěšně Josef. „A kudrnaté, zlaté lokýnky jako mají malé děti.“ dodala zvesela Marie. „A co že ti to pověděl, má milá?“ „Že jsem našla zalíbení u Pána, a i když jsem se svým mužem ještě neulehla, počala jsem jako panna, ve vši počestnosti.“ pokývala hlavou Marie. „To je dobré, to je dobré...“ „A něco o jménu pro děťátko anděl neříkal? To by taky mohl, dodá to na věrohodnosti, že je to celé takové už předem promyšlené od Boha,“ přemýšlel nahlas Josef a šel postavit na bylinkový čaj. Marie chtěla vstát, a jít čaj uvařit, Josef ji ale naznačil posunkem ruky, ať zůstane sedět: „Ne, ne, jen hezky odpočívej, tvoje jediná práce od teď bude naučit se celý ten

náš výmysl tak věrohodně, že o tom za chvíli přesvědčíme jeden druhého." Marie se zasmála: „A co když skutečně přesvědčíme jeden druhého, celé město, a nakonec se mi skutečně narodí Syn Boží?" Josef pokrčil rameny a řekl pobaveně: „Tak to pak bude skutečně náš úděl, snad to moc neobnáší, vychovávat Syna Božího." Marii problesklo hlavou, že není na škodu vychovávat dítě jako Syna Božího, je to určité pro následníka trůnu vhodnější, než kdyby ho vychovávali jako obyčejného tesařova syna. Josef postavil na stůl dva hrnky s bylinkovým odvarem a podíval se na tu krásnou, milou a klidnou tvář: „Tak co, už máš nějaký jméno?"

Augustus zemřel, když bylo dítěti deset let. Gabriel byl tou dobou na misi v Africe a Quirinius se stal blízkým přítelem Tiberia, Augustova nástupce. Nároky na trůn jakéhosi chudobného židovského chlapce zůstaly zapomenuty. Místo toho ale vzniklo nové náboženství, a protože byl Augustus po smrti prohlášen za boha, tak je jeho základ – byť smyšlený – pravdivým.

Apokryf: Romeo a Julie

Jan Rec

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

„Ťuk, ťuk,“ řekly dveře. „Dále,“ odpověděl muž, který seděl v čele stolu. Před ním ležel štos papírů, nějaké psací potřeby a sklenice s jogurtem. Dveře se otevřely. Krátce na to jimi vstoupila dovnitř žena ve středních letech. Její zavalitá postava svědčila o tom, že v posledních letech nedostatkem netrpěla, její objemná ňadra zase vypovídala leccos o desítkách litrů mléka, které jimi kdysi protékaly. „Dobrý den,“ pozdravila, ale žádná odpověď nepřišla. Muž jen mlasknul a cosi si začal horlivě zapisovat. „Já jsem...“ začala rozpačitě, vidouc, že se jí posud nedostává mnoho pozornosti. „Já jsem Angelica.“ Muž krátce vzhlédl, ale pak se dal opět do psaní, aby dokončil, co započal. Poté teprve zvedl zrak a pozdrav ženě oplatil; po něm se ozvali i ostatní zúčastnění. Jmenovitě mladá žena, která seděla po jeho levici a stará žena, která seděla po jeho pravici.

„Já jsem signor Leonardo Dedoni – toto,“ ukázal vlevo na mladou ženu, „je moje choť, signora Vanessa, a toto,“ obrátil se na druhou přisedící, „je moje matka, dona Paolina.“ Angelica se uklonila. „Než začneme – mohla byste se prosím na místě otočit?“ zeptal se signor Dedoni, a tak Angelica vystříhla poměrně zdařilou piruetu. „No, no, no, no, no!“ zvolal ale. „Hezky pomalu, ať si vás můžeme prohlédnout,“ dodal rozpačitě kývaje hlavou. Začala se tedy otáčet znovu, pozvolna. Když konečně opět stanula ve výchozí pozici, byla vyzvána, aby se posadila. „Poprvé jste se točila vlevo, ale napodruhé jste se točila doprava. Proč?“ Angelica byla dost zaskočena. Upřímně, nevěděla, co říct, tedy mlčela.

„Poslechněte, paní Angelico, takhle to úplně nefunguje. Pohovor je pohovorem proto, že se na něm hovoří, takže bych byla vděčná, kdybyste se tím začala řídit,“ řekla poměrně rozladěně dona Paolina. „Já... nevím,“ řekla konečně Angelica. Signor Dedoni si opět něco zapsal. „Tak se tedy posadte,“ prohodila jakoby mimochodem signora Vanessa.

Když se Angelica usadila, musela si, to dá rozum, poněkud upravit záhyby oděvu, jež k jejímu nepohodlí neposedné poprsí vytvořilo. Muž, se zřejmým smutkem v očích, odsunul sklenici s jogurtem na okraj stolu. Mladá dáma, jeho choť, chvíli pozorovala nádobu, která před ní spočinula, načež se zvedla a odnesla ji někam úplně pryč.

„Nuže,“ začal signor Dedoni, „jaké bylo vaše poslední zaměstnání?“ Angelica se neznatelně zatřásla. Po delší odmlce řekla: „Dělala jsem chůvu.“ „Ale no tak,“ řekla posměšně signora Dedoni, „umíte to i lépe, o tom nepochybuji.“ Angelica na ni vrhla smutný pohled. „Pečovala jsem o dívku v jedné dobré měšťanské rodině ve Veroně.“ Její řeč pomalu nabírala na jistotě. „Rodina stará, hrdá, nóbl a tak vůbec.“ Po těchto slovech se náhle napřímila, jak to dělávají děti, když je matky napomínají za pokřivené držení těla. „Byla jsem tam dlouhé roky – začínala jsem jako kojná, víte? Celkově jsem se tam měla moc dobře. Samozřejmě...“ „Promiňte, že vás vyrušuji,“ skočila jí do řeči signora Vanessa, „ale když jste se tam měla tak dobře, tak proč jste po tolika letech odešla?“ „To víte, nebylo už o koho bych se starala.“ „Slečna se tedy provdala?“ doptala se dona Paolina. „Ne – tedy vlastně ano, ale to nikdo... ano. Provдалa se.“ „Asi vám nerozumím,“ ozval se protentokrát signor Dedoni. Chůva hlasitě vzdychla. „Ona se totiž Julie, tedy ta slečna, vdala tajně, protože si brala Monteka, rozumějte, příslušníka rodiny, kterou Kapuletovi, rozumějte, ta rodina, kde jsem sloužila, po celé generace z duše nesnášela...“

Obecenstvo se zdálo být zmateno. Dona Paolina začala zvláštním způsobem mhouřit oči a už tak dosti výrazné vrásky na jejím čele se ještě znatelně prohloubily. Právě probíhající konverzace očividně přestala být středem jejího zájmu. „Vy jste dívku

vám svěřenou provdala proti vůli její rodiny?" podivil se signor Dedoni. „Chraň Bůh! Já o tom vůbec nevěděla!“ Chůva se orosila. Zdálo se totiž, že po těchto slovech byla hrůza v očích signory Vanessy ještě daleko větší než-li předtím. „Vy jste neměla přehled o tom, co vaše svěřenkyně dělá a s kým se stýká?“ „No tak to jsem samozřejmě měla. Víte já jsem svou práci vykonávala velmi svědomitě. Ona Julie pochopitelně potřebovala kontakt s lidmi, na to jsem zase dohlížela, to ano. Se svými sestřenicemi se vídala častěji než jakákoli jiná dívka ve Veroně! A co víc...“ „Pardon, ale podle všeho jste tu dívku provdala za rodinného nepřítele...“ „Já jsem ji za nikoho neprovdala! A vůbec, jak vás něco takového vůbec napadlo? Já! Ženská! Kdepak, prosím. Tohle má na svědomí otec Vavřinec!“ „A to je mi pěkné, svádět vlastní chyby na svatou církev...“ „No dovolte! Pokud je mi známo, tak každý obřad má na starosti církev – a navíc jsem ani nic takového neříkala, já jsem zbožná žena a pámbů to ví,“ začala se chůva znepokojením zamotávat do svých slov. „Já říkala, že za to může Vavřinec – a taky že jo. Vždyť já jsem to té Julii rozmlouvala. Říkala jsem jí: ‚Holka zlatá, takový Montek, to není nic pro tebe!‘“ „Takže jste o tom přece věděla,“ vzkřikla vítězoslavně signora Vanessa.

Chůva už se potila až na zadku, což jí na kůži potažené židli nikterak nepřidávalo na pohodlí. „To víte – děti. Julie byla vždycky rozmarné kvítko. Ale kdybyste ji viděli, jak krásně házela míčkem! Nebo, jak hrála na cembalo! Pravda, v loutně byla poněkud slabší, ale stále dokázala vybrnkávat lépe, než většina veronských...“ „Angelico!“ přerušil tok řeči signor Dedoni. „Ano pane?“ „My bychom chtěli slyšet, jak to bylo s tou svatbou!“ „A já bych vám chtěla říct, jak uměla Julie vyšívat. Vyšívání, to bylo vždycky moje. Naučila jsem ji...“ „Chůvo!“ Tentokrát byla narušitelkou signora Vanessa. Dona Paolina stále nepřítomně hleděla do zdi. „Co si přejete, milostivá paní?“ odvětila pokorně Angelica. „Přála bych si, abyste nám objasnila ten exces s tou svatbou!“ „Už jsem vám řekla, že s tím já nemám nic společného – na rozdíl od mistrovského gobelínového a kelimového stehu, samozřejmě.“

„Chůvo,“ začal signor Dedoni, nabrav novou dávku trpělivosti. „Je dost dobře možné, že ta vaše svěřenkyně uměla krásně vyšívat, ale vzhledem k tomu, že my to stejně nemůžeme posoudit, co kdybychom...“ „Ó, ale to přeci můžete! Julie mi na rozloučenou věnovala kapesník s bílou výšivkou,“ vyhrkla náhle Angelica, vytahujíc ze záňadří propocení, ale pečlivě poskládaný kapesník. „Vždycky ho nosím u sebe,“ dodala a začala opatrně rozkládat exponát na stole. Oba manželé Dedoni vrhli na kapesník zoufalý pohled. Zatímco ale signor znechuceně odvrátil zrak kamsi doprava k pozapomenuté doně Paolině, signora Vanessa zpozorněla. Třesoucima se rukama uchopila kapesník a s okem vzdáleným jen několik málo centimetrů od něj začala zkoumat stehy vedené rukou jistou a to sebevědomě a neuvěřitelně přesně. „Madonna Mia!“ šeptala si pro sebe signora Vanessa. Totéž si říkal její muž. Nechápal, jak tu věc mohla vzít do ruky.

Angelica nyní se zájmem zírala tu na donu Paolinu, tu zase na signoru Vanessa, jak se obě zcela oddávají svým myšlenkám a bezděčně si vzpomněla, jak ji kdysi někdo vyprávěl, že si muži brávají za manželky ženy podobné svým matkám. Signor Dedoni rovněž zíral chvíli vlevo a potom zase vpravo, jeho mysl ale trápilo náhlé a nečekané osamění. Již nebyl v přesile. Byl teď na Angelicu sám.

„Tak řeknete mi konečně, jak to bylo s tou svatbou?“ zeptal se dobrácky signor Dedoni. „Ale já vám věru nemám co říct. Ano, Romeo – tedy ten Montek – za Julii chodil a já jsem

jí říkala, ať ho nechá, že to není chlapec pro ni. Od té doby jsem ho u nás – tedy u nich – nikdy neviděla a ani se mi Julie s žádným svatebním záměrem nesvěřila, tak jsem si myslela, že dostala rozum. Jenže ona ne – ale to jsem se dozvěděla, až už bylo po všem.“

Signor Dedoni nevěděl, co by řekl – v duchu příliš nepočítal s variantou, že by mu chůva všechno vyklopila, a tudíž si nepřipravil žádný další program. Párkrát se zoufale otočil na přisedící, ale když viděl, že jeho očekávání jest marným, začal improvizovat. „A šila jste, třeba někdy...já nevím – myší kožíšek?“ Angelica se na něj dlouze a velmi podivně zadívala. Otevřela ústa, zřejmě aby z nich vyskočil nějaký jízlivý komentář, ale v tom se jako blesk z čistého nebe ozvala dona Paolina: „Jak se vůbec má ta vaše Julie dnes?“

Angelica strnula. Její ústa zůstala chvíli otevřená, načež se zavřela, aniž by z nich vyskočilo cokoli, natož pak jízlivý komentář. Konečně se přiměla k řeči. „No to... to já... to já přeci nemohu vědět.“ Chůva cítila, jak jí po zádech i bocích stéká pot. „Vždyť... jsem vám říkala, že se vdala. Od té doby si musím hledat práci – což mám umřít hladem? Jsem na druhé straně Itálie, copak můžu vědět, kde přesně je a jak zrovna vypadá? Kdepak – jo, kdybyste mě vzali, ne že bych měla čas jet to zjišťovat, to ne, ale třeba bych se nad tím mohla i zamyslet – mohla bych si říct: ‚Jak se asi má moje Julie? Jestlipak jsou s Romeem pořád spolu? Jestli mají pohodlné lůžko?‘ To bych si mohla říct, ale teď na to opravdu nemám kdy.“

Dona Paolina si ji zkoumavě prohlížela. „Vzpomínám si, že mi hraběnka di Centa vyprávěla o jakési veronské tragédii...“ „Matko!“ přerušil ji signor Dedoni. „Vy a ty vaše klepy. Buďte tak laskava a zdržte se nemístných komentářů.“ Chůvina kůže mezitím nabrala podivnou šedo zelenou patinu.

„Angelico,“ nedala se odbýt stará paní. „Jste si jistá, že ta vaše Julie nespáchala samovraždu...“

Signora Vanessa konečně zvedla zrak a odložila kapesník na stůl. „Už jsem vám říkala,“ zbrunátněla chůva a prudce se zvedla ze židle, „že jsem zbožná žena. Můžu vás ubezpečit, že jakékoli svévolné ukončování životů je mi proti mysli. Julie dostala dobrou výchovu. Krásně házela míčkem, krásně hrála na cembalo. Ovládla loutnu i vyšívání a já trvám na tom, že jsem svou práci zvládla dobře. Já přece nezodpovídám za to, jak holka naloží se svým osudem po svatbě!“

„Promiňte, máte naprostou pravdu,“ přitakal signor Dedoni. „Byl bych vám vděčný, kdybyste mou matku omluvila, mívá občas sklony k melodramatičnosti. Samozřejmě vidíme, že máte své nepopiratelné kvality. Brzy se vám dáme vědět, jak jsme se rozhodli. Zatím se mějte hezky.“ Chůva, která ještě stále stála, cítila velikou úlevu, že si nemusí znovu sedat na zapocenou židli a tak se širokým úsměvem sebrala ze stolu kapesník, rozloučila se a odkráčela pryč.

Sotva se za ní zavřely dveře, vykřikla dona Paolina: „Určitě to byla ona! Jsem si téměř jistá, že hraběnka di Centa říkala ‚Kapuletovi!‘ Ta holka se podle všeho zabila a ten její manžel taky... nebo to bylo naopak?“ „Dono Paolino,“ řekla pomalu dobrosrdečně signora Vanessa, „zase ty drby. Vy už sama ani nevíte, jak vám to vyprávěli, ale přesto zarputile tvrdíte, že to musela být tahle rodina. Vždyť ta Angelika vypadá jako úplné

zlatíčko! Viděla jste, jak krásně naučila to své děvče vyšívat?" Dona Paolina, jakoby neslyšela dobrosrdečný tón, se pomalu zvedla ze židle. „Matko, sedněte si," ozval se signor Dedoni. „Myslíte si, že kdyby se její svěřenkyně opravdu zabila i s manželem, tak by měla po tom všem ještě tu drzost se někde ucházet o práci coby chůva?" „Mluvíš mi z duše," připojila se signora Vanessa. „Navíc byla ze všech uchazeček vůbec nejlepší – a to vyšívání..."

Dona Paolina nevěřila svým uším. „To snad nemyslíte vážně?! Přece ji nechcete přijmout!" zaúpěla nevěřičně. „Měla byste si jít na chvíli sednout na sluníčko, matko. Jste velmi bledá," řekl signor Dedoni, vstal a odešel od stolu. Za chvíli se vrátil se sklenicí plnou jogurtu, do kterého se vzápětí s chutí pustil.

Au-Pair-Mädchen

Natálie Janderová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

„Takhle všechno?“ optala jsem se s úsměvem a hlavou mírně nakloněnou na stranu. Usmívat se. Ano, hlavně se usmívat. Tvářit se, jako kdyby každý krok mého života, každé rozhodnutí a veškerý boj směřovaly k tomu, abych teď byla právě tady. Upnuté černé triko, červená zástěra a k tomu barevně ladící červená kravata. Na triku nápis KEBAB HOUSE.

„Co?“

Prosím, sakra! Prosím! To je opravdu tak těžké zeptat se „prosím“?

„Jestli je to takhle všechno,“ vyštěkla jsem už s opadlým úsměvem. Nic mě nedokáže rozčítit víc než lidé, kteří se neumí chovat.

Ať si jsou lidé falešní, zlí, cokoli, ale jejich hodnota snad nemůže klesnout víc, než když se neumí chovat. Uvědomují si stále, že to já jim mám teď dělat to jídlo?

„Jo. A tu česnekovou pomazánku do toho.“

„Omáčku.“

„Co?“

Neodpověděla jsem a jen se dala do práce. Zabodával se do mě nedočkavě svým pohledem, nebo lépe a konkrétněji řečeno – neodtrhl ani na sekundu oči od přípravy jídla.

„Cibuli chcete?“

„Co?“ Prosím.

Podíval se mi do očí a nechápavě zíral, zatímco jsem mu tam šoupla dvě velké hrstky cibule, veškerou zeleninu zalila česnekovou omáčkou a poodešla ke gastrošce s masem.

„Co ste říkala?“

„Ptala jsem se jen na cibuli,“ téměř jsem vyzpívala zády k zákazníkovi.

„Jo, bez cibule.“ Prosím.

„Já si to myslela,“ strkala jsem už zabalenou tortillu do grilu a opřená bokem o linku vyčkávala.

Jelikož nejste moji zákazníci, nemusím vám lhát. Ta práce mě příliš nebavila. Opravuji – brigáda, samozřejmě. Moje ego by nikdy nedokázalo připustit, aby si snad někdo myslel, že taková mladá osoba skončila ve fastfoodu jako něco jiného než zákaznice.

Věnovala jsem otrávený pohled kamarádce, která na mě trpělivě vyčkávala, a pokračovala tam, kde nás přerušil příchod zákazníka:

„Tak ona je ve Švýcarsku taková ta švycrdojč, žejo, není to čistá němčina, ale tak on by mi měl platit ty kurzy, kde se učí jen ta hóchdojč, ta spisovná,“ Jana zaujatě příkyvovala, zatímco zírala na displej svého telefonu, a já si stále mlela svoje:

„Zase v Německu bych i mluvila zas jen tou spisovnou, ale tam maj snad o polovinu menší to kapesné–“

„Ale zase ve Švýcarsku je vše dražší, ne?“ zabručela, aniž by mi věnovala pohled.

„No kdybych si to ušetřila, tak přitáhnout si domů přes dvě stě tisíc...“ Ano. Podmínky vypadaly naprosto ideálně – rozvedený muž, děti jenom na víkend, během týdne volno, kapesné by se pohybovalo kolem dvaceti tisíc a hned po příjezdu do zahraničí bych s nimi prý jela na dovolenou k moři. Znělo to perfektně a možná trochu podezřele, ale v duchu jsem si říkala, že mám prostě štěstí. Stačilo už jen podepsat oficiální smlouvu.

„To by nebylo vůbec špatný,“ pokrčila rameny a kývla hlavou k točícímu se masu, „ale teď mi prosím tě udělej taky jednu.“

„Bylinkovou?“

„Jo a jestli mi do toho můžeš namíchat i trochu tý chilli – je to furt za devadesát, že jo?“

„Na můj účet,“ zavelela jsem spěšně a Jana, která akorát šátrala v kabelce po své peněženke, mě jen nechápavě projela pohledem, „vždyť za chvíli ani nebudu vědět co s peněžma.“

„Si magor,“ odsekla se smíchem, zatímco mladík, který vyčkával na svou tortillu, se zatvářil trochu vyděšeně. Sakra, ta zatracená tortilla! Snažila jsem se i přes veškerý ten zápach připáleného jídla tvářit jakoby nic a rovnou ji urychleně zabalila do alobalu a s přáním hezkého dne podala zákazníkovi.

„Na shledanou!“

Zapípal mi telefon. Podívala jsem se na displej. WhatsApp mi hlásil novou zprávu a právě od rodiny, u které jsem měla ve Švýcarsku pracovat. Nebo lépe řečeno od toho svobodného tatínka.

„Hey, finally at home and totally exhausted, need relax,“ přečetla jsem nahlas a podala jí pyšně svůj telefon.

„To si píšete anglicky?“ trochu svráстила čelo a projížděla i starší úryvky z konverzace.

„Jsem mu psala naféra, že si tak jistá v němčině nejsem, tak že to bude takhle lepší. Že to je hlavní důvod, proč tam chci, abych se naučila jazyk a tak dále, děti miluju, jsou světlem našeho života, no nevím, takový ty frázičky, kterýma se jako prodáváš.“

„No vypadá, že on by si tě i koupil, se mu líbíš podle toho, jak píše,“ ušklíbla se a podala mi mobil zpět. V té chvíli mi cinkla další zpráva, fotografie. Fotografie z vany s popiskem „relax“. Trochu jsem se nad tím pozastavila a uklidňovala se, že se se mnou chce svobodný tatínek jednoduše přátelit a nezavádět mezi námi žádný hierarchický systém nadřízeného a podřízeného. Tak mi poslal fotku z vany, klid. Koupelna obložená bílým mramorem. Jemná pěna, ze které čouhají nohy, kohoutek s tekoucí vodou a ta věc, díky níž se celá vana upustí, stačí s ní jen pootočit. Ano, ta věc, ve které lze vidět úplně bez problému odraz.

„Co se děje?“ povšimla si kamarádka mého ztuhnutí. Začala jsem si přibližovat fotografii a má tvář musela získat přímo kamenného výrazu. Ta věc ve svém odrazu ukazovala mnohem více, než se na první pohled zdálo.

„Jano?“

„No co?“

„On mi poslal penis.“

„Cože?“

„Jo.“

Ukázala jsem jí fotografii z vany a prstem ukázala na ten odraz.

„Já tam vidím teda jenom ruce a telefon.“

„Ne, je fakt tam! Vidiš to? Takhle. Takhle je to tam položený na stehně. Jo. No a ta špička–“

„Ježíši, a jo! Je to penis!“ s lehkým zděšením vyhrkla.

„Myslíš, že to bylo omylem?“

„Proboha, nevím! No třeba to fakt bylo omylem a nevšiml si. Nebo tě tím chtěl nalákat, jako zle na tom fakt není–“

„Jano!“ okřikla jsem ji a obě jsme se začaly smát.

„Nebud' naivní, Markét. Žádnej svobodnej tatík by asi nehledal jen slečnu na hlídání. Ber to z té lepší stránky, seš už velká holka a kluci ti posílaj péra,“ začala si ještě více utahovat a na svou objednávku zcela zapomněla.

Netrvalo to ani měsíc a nakonec jsem měla smlouvu podepsanou. Na konec došlo na echt německou rodinu.

„Tak to musíme přece oslavit, ne? Můžem jít do Ponorky! Řeknem i Adamoj a Lis, aspoň neprodepčí další vikend z toho, že nedala tu maturu,“ použila to Jana jako vhodnou záminku k návštěvě nově otevřeného nočního klubu přímo u nás v Pardubicích. Svým souhlasem jsem překvapila i sama sebe. Statečně jsem veškeré diskotéky dlouhou dobu odmítala. Moc dobře jsem věděla, že pít neumím. Při každém pokusu to dopadlo dost zle. Jenomže jsem se za čtyři týdny měla stěhovat osm set kilometrů pryč, a tak jsem cítila jakési právo nějakou tu menší ostudu udělat. Od úspěšného složení maturitní zkoušky jsem pendlovala pouze mezi prací a domovem,

a tak bylo opravdu povznášející ze sebe po delší době udělat načančanou slečnu, která nesmrdí kebabem.

„Maky, ty vypadáš dokonce jako docela hezká holka!“ byla první slova, co na mě zvolal Adam při našem střetnutí před klubem. Adam k nám nastoupil na gymnázium až v prváku a už po pár týdnech našeho kamarádství mi připadalo, že se známe snad celou věčnost. Lhala bych, kdybych řekla, že se mi tehdy nelibil. On sám však choval větší sympatie právě k Elišce, které odjakživa všichni říkali Lis. Šlo nejen o zkrácení jejího jména, ale také o jakýsi zvyk všechny při vítání a loučení objímat. Takovým pevným stiskem, že vás div neslisovala. Lis. Samozřejmě, že žádný z kluků nikdy neprotestoval. Koneckonců, příroda ji nezapomněla pořádně obdarovat. Brzy ale všechny překvapilo, když se přišlo na to, že drobná tmavovláška spíš chová sympatie ke mně. Takové zamotané „všichni se všemi“ a zároveň „nikdo s nikým“ v naší třídě způsobovalo mnoho rozbrojů, až se z nás čtyř stala parta přátel.

„Vole,“ probodla jsem ho pohledem za mé neoblíbené oslovení, „ty za to vypadáš jako pěkně ošklivá holka s těma svejma uplejma kalhotama.“

„Ty seš fakt nácka,“ uraženě odfrkl a začal starostlivě prohlížet svůj outfit.

„Bitte! Radši podí, ty dvě už tam někde na baru nasávaj,“ zavelela jsem a vešli jsme dovnitř. Mlha štiplavého kouře, ze které mi po pár vteřinách začaly slzet oči, připomínala další důvod, proč jsem už dlouhou dobu do žádného z takových podniků nezavítala. A tak jsem ihned po pozdravu s Janou a slisování od Lis utíkala na toaletu, abych si zkontrolovala své líčení. U zrcadla jsem se uklidnila, že nejsem příliš rozmazaná. Musela jsem uznat, že mi to opravdu sluší. K mé radosti jsem naštěstí oči rozmazané po celé tváři neměla. Musela jsem uznat, že mi to opravdu slušelo. Usmála jsem se na sebe spokojeně do zrcadla a obrátila se na podpatku opět k východu, dokud jsem nezaslechla zpod umyvadla jakési zamručení.

„Eeeh.“

V podřepu se mi naskytl pohled na mladíka, který si ustlal v dívčí umývárně. Lehce jsem mu poklepala na rameno.

„Jste–jste v pořádku?“ Starostlivě jsem si jej prohlížela. Za normálních okolností bych označila takového kluka za smažku, které bych se mohla leda tak štitit. Jenže jeho nevinný kukuč ve mně spíše vzbuzoval lítost.

„Věříš v Boha?“

„Prosím?“

„Myslím, že to není nikdo jiný než hajzl, co se všemi manipuluje a rád si honí ego nad tím, jak je celý svět nešťastný–“

„Záleží na úhlu pohledu–“

„Jak to myslíš?“ nechápavě zamrkal a vylezl.

„Nato, že tu ležíte krátce po otvíračce takhle zkalenej na dámských záchodcích, máte náladu na zajímavé debaty,“

„Eeeh,“ zamručel opět. Připadalo mi to jako scéna ze surrealistického dramatu.

„Zní to romanticky, že?“ napřímila jsem se a sledovala sedícího chlapce seshora, „a jak by to také mohlo pokračovat? Pomůžu vám ochotně domů a pak povedeme tu filosofickou debatu dál, až se z toho spolu vyspíme a já ráno co nejdříve a nejrychleji odejdu. Pardubice jsou malé a nebude to trvat dlouho, než se zase potkáme, protože vy, Karle–“

„Jsem Honza, ale–“

„No takže, Honzo, tak ačkoli odsud nejste, studujete tady veššku, zřejmě už na inženýra, a jak už jste říkal, Bůh rád manipuluje, a tak mě prostě pár dní od toho na ulici poznáte. Zajdeme zase na kafe, prozradím vám svůj pravý jméno, dalších pár kafi, zamiluji se do vás, při troše vaší smůly i vy do mě a začneme si spolu budovat jakýsi vztah. A tak trochu vám zapomenu říct, že už zbývá jen pár tejdnu do mého odjezdu, že jedu na rok do Německa a možná se mi bude líbit tolik ta představa, že mě má někdo rád, že vám

budu nalhávat, že po prázdninách budu studovat pedák a koneckonců bychom mohli spolu žít, ne? Možná po pár dnech v zahraničí už mi nezbude vám napsat nic jinýho než pravdu, což vás asi nasere, ale i tak si uvědomíte, jak moc mě milujete a že na mě ten rok počkáte. Proč ti teda vlastně vykám? Tak teda – že na mě ten rok počkáš. Po tom roce si opravdu všechny ty naše plány splníme, vezmeme se, budeme mít tři děti a žít na vesnici, já si na nich budu kompenzovat veškeré své nesplněné sny a tobě vyčítat, že jsem si nic kvůli vám neužila a nepoznala nic jiného a vzájemně se budeme nesnášet, děckám vyčítat nabraná kila–“

„To s tím sexem zní sice prima, ale jsem tak trochu zadáný, slečno.“

Zamračila jsem se.

„Nech mě bejt,“ bručící jsem vyrazila směrem za svými kamarády. Idiot jeden.

Bonum Guido

Honza Singer

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 3. ročník

Ještěže správní chlapi nic neřešej, tyvoe. Nerozebíráme vztahy. Baby. Ženský. Každý slovo. Každický uprnutí. Prostě vypijem pár pivsonů a tím to hasne. Nic neřešime. Nedumáme. Neanalyzujem. Cajk, nou stres, pohoda, džes. Žádný kecičky hračky. Holčičí problémečky. Sterilní kavarničky a pocucávání kapučínka. Ani nevíš, jak jsem rád, tyvoe, že jsem správnej chlap a ne nákej užvaněnej kapučínkář, co řeší baby. Ženský. Každý slovo. Každický uprnutí. Jak říkal už můj fotr: 'Chlap neřeší. Chlap spí, chlastá a prcá. Zbytek je jenom dekorace.'

Vsadím se, že Lucka teď sedí s kámoškou u přeslazenýho kapučínka a analyzujou ten umyvadlovej moment, kdy nám to celý krachlo. Jasně, už se o ni nestarám, tyvoe. Ať si dělá, co chce. Je to její věc. Ať si analyzuje, co chce, žejo? Je přece svobodná holka. Ona šla svou cestou. Já jsem šel svou cestou. Fakt se tím dál nezabývám. Nestarám se. Nic neřeším. Je mi to úúúplně volný. Jen se na mě podívej. Vyrovnanej správnej chlap, tyvoe.

Přines nám ještě dva pivsony, jo, prosím. Dikec, borče.

Stejně jsem ji dal kopačky. Ne ona mně, jak si všichni myslej, tyvoe. To já ji řekl, že mě musí respektovat. Ať si teda jde, že si nenechám srát na hlavu. Že jsem mačo. Takhle jsem ji to vpálil. Jsem bombardák. Kanec. Bonum Guido. Prostě správnej chlap. Mám to taky tady vytetovaný. Takovej cejch na předloktí, jako měli Židi v koncentráku. Říkám tomu cejch správnýho chlapa. Vidiš? Bo-num Gui-do. To latinsky znamená Správnej chlap. Latinsky, tyvoe. Chtěl jsem to latinsky. Starej jazyk, jako stará pravda. Bonum Guido. Chápeš tyvoe? To jsme my. Pijem pivsony a neřešime vztahy. Každý slovo. Každický uprnutí.

Teď už se správní chlapi neroděj, tyvoe. Jen samí hispteři. Zženštlí manekýni v uplejkách kalhotkách bez prdele. Viděls je, ne? Vždyť nosej barevný ponožky, to by přece žádný správnej chlap nedopustil. Ponožky maj bejt černý. Černý, povídám. Pak se nediv, že z toho ženský degenerujou a hned křičej enampcipace a feminismus a ta-... no-...gondorová vyrovnanost! Co tím sledujou? Vždyť je to proti přírodě! Chlap je chlap a ženská je ženská.

Žádná rovnoprávnost stejně neexistuje. Chlapi tuhle mezipohlavní válku prohrávají na plný čáře. Jsme totálně pod ženskou diktaturou, v totálním matrichartátu. Najednou jsou správní chlapi šovinisti a homouši správnými chlapi. To přece nejde, tyvoe. Takhle do sto let vymřem! Bonum Guido, tyvoe.

A řek bys, že se to neprojeví v běžném životě, ale jakmile o emnapcipaci uslyšela Lucka, tak už nechtěla být dole. Že prej už nechce být v sexu ta submasivní, tyvoe. Tak říkám: 'Lásko vyklidni se, příroda přece chce, abychom se milovali, tak jak se milujem. Příroda po nás žádá misionáře. Tak je to správný, tak to má bejt. Všichni lidi takhle prcaj, láska.'

A ona na to: Opraš si pravačku. Se mnou máš útrum.'

Tak vidiš, žádný správnej chlap by přece nevyhrožoval masturbací. Bonum Guido určitě ne. A proto tuhle mezipohlavní válku prohráváme. Chceme prcat, jak to měla příroda naplánovaný. Nebo ty snad chceš ten horse-style a jiný fitnessy z kamasutry? No, tak se mi líbíš! Seš správnej chlap. Moc dobře víš, že Bonum Guido na podělaný akrobacie není stavěnej, tyvoe.

Přines nám ještě dva pivsony, jo prosím. Dikec, borče.

Jasně. Nerozešli jsme se jenom kvůli tomu. Důvodů bylo fakt hafo, tyvoe. Třeba jednoho dne se zčista jasna rozhodla, že přestane jíst. Začala trpět anorektismem a vzala si do hlavy, že špek je horší než křeče z hladu.

Ztratila rozum, prsa i zadek.

Má ta tvoje velký pevný prsa? To je dobře. Jak říkal už můj fotr: ‚Velký prsa ti otevřou všechny dveře.‘ Ale to ti nemusím vysvětlovat. Seš jako já. Bonum Guido, tyvoe.

Správněj chlap, tak to má bejt. Lucka ale tohle fotrovo moudro neznala. A rači zapijela hlad kafem a žízeň perlivou vodou. Taky chtěla pořád ten horse-style, aby ji zhubly nohy. Úplně z toho zmagořila. Jedla saláty, sjížděla videa Olgy Šípkové a úplně přestala chlastat. Že prej po vině hrozně nakynou boky. A že nechce vypadat jako hruška.

No, ještěže my, správní chlapi, takový sračičky, holčičí problémečky neřešíme. Bonum Guido, tyvoe. Pijem pivsony a cajk, nou stres, pohoda, džes.

Má ta tvoje ráda chlastání? Tak to seš šťastnej chlap, tyvoe. Když se ženská neumí vožrat do němoty, není to správná ženská. Jak říkal už můj fotr: ‚Není odvaha přestat s chlastáním. Ale pokračovat, když už nemůžeš.‘

Ted' určitě Lucku nabalujou kapučinkáři. To je jasný. Přece je to pořád pěkná baba, tyvoe. Ale mně je to volný. Bonum Guido. Nic neřeším. Cajk, nou stres, pohoda, džes. Ať si ji klidně kapučinkáři nabalujou.

Taky jsem měl dost toho komandování. Že mi prej visí břicho. Že mám kozy jako ženská. Že mi páchne dech jak zvětralej škopek. Dokonce mi zakázala močit do umyvadla. Ale jak říkal už můj fotr: ‚Správněj chlap se občas musí vychcat do umyvadla.‘

Tak jsem ji tohle životní moudro předložil jako pádnej argument a víš co vona na to, tyvoe? Že jsem jen vožrleckej ignorant. Takovýmhle povýšeneckým tónem. Jakože jsem jen blbej chlap, který nemá lidský práva, neboco. Prostě jenom sexuální hračka. Jenom horse-style šidítka.

Obyčejně si takový urážky neberu osobně, ale ten povýšeneckej tón se mě těžce dotknul, tyvoe. Oznámil jsem ji, že Jsem Bonum Guido a tohle je můj dům a tohle je moje umyvadlo a můžu si do něj dělat, co chci. A jestli ji to sere, ať vypadne...

A tak se sbalila a šla.

Ale všechno cajk, nou stres, pohoda, džes. Bonum Guido ví, kdy se má zamilovat. Samozřejmě, že jsem si na ni zvykl a byly chvíle, kdy jsem ji měl rád. Ale to je minulost. A Bonum Guido sere na minulost. Bonum Guido zajímá přítomnost. Ať si ji kapučinkáři nabalujou.

Přines nám ještě dva pivsony, jo prosím. Dikec, borče.

Lucka babochlapy nesnáší. Dotíraj, škemraj, ponižujou se, snažej se a není v nich ani

trochu chlapáctví. Jenom samej ženskej estrodžen, tyvoe. Nemaj šanci Lucinku sbalit. Nebude s nima chrápat. To vím na tuty, tyvoe...No ledaže by mě chtěla naštvat. Ale já jsem vyklidněnej správnej chlap, Bonum Guido, cajn, nou stres, pohoda, džes. To je jasný. Jsem v klidu, v klídečku. Totálně vypohoděnej do nejsilnější pohody, tyvoe... Ale přece jenom....Zvyk je železná košile. Možná by mě to trošičku naštvalo. Možná byla chyba chcát do umyvadla, když si malovala obličej. Možná bych nemusel tolik pivsonovat. Možná mi ten horse-style neměl tolik vadit.

Tak víš co? Já ji zavolám, že udělám pár těch ústupků... Pomůžu od těch dotěrných kapučínkářů. Trochu ji helfnu. Chápeš, ne?

Nebere to, tyvoe...

Snad už nechrápe s někým kapučínkářem, to bych asi nepřežil, tyvoe. Co myslíš, seděl by tady Bonum Guido a čekal by, až by mu ženská skočila do postele s chlapem v barevnecjh ponožkách? No jasně že ne!

Tak jasný, cajn, nou stres, pohoda, džes. Nezvedej se. Nikam se nežeň. Tohle zvládnou sám. Tady máš prachy, já valím, drž mi palce. Bonum Guido, tyvoe.

Cookies

Eliška Kánská

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

„Tak jsem tu zase. Stále stejný, den za dnem, rok za rokem. Tedy alespoň podle lidských měřítek. Jako každé ráno i nyní shlížím dolů. Jsou strašně malí, strašně uspěchaní, ... a vlastně příliš zahledění do sebe než aby zvedli zrak a mohli mě spatřit. To je mé jediné štěstí. Zůstávám vysoko nad jejich hlavami, bez povšimnutí. Neví o mně, tak mě nehledají. Přitom bych jim mohl tolik pomoci. Hádám, že dnes je den s dětmi, protože všichni, velcí i malí, se sunou po těch špinavých ulicích. Občas, když mě někdo zaujme, tak ho chvíli sleduji. Tak například ten poslední plešoun, tak ten každý den vstával v sedm, tedy kromě dne s dětmi, to vstával v osm. Netvrdím, že ho znám, neznám nikoho z nich. Byl nudný, podle lidských měřítek, ale mě přišlo úžasné, jak se dokázal vždycky v, ...“

„Ahoj,“ ozvalo se ze zadu nesměle. Stvoření, které až doposud mluvilo do malého mikrofonu a nahrávalo si svá slova, se dosti vyděšeně otočilo. V protilehlém rohu ploché čtvercové střechy mrakodrapu kdosi stál. Příšerka rychle schovala nahrávací zařízení za záda.

„Říkám ahoj,“ zopakovala malá postavička a vystoupila ze stínu, který na ni vrhal vývod klimatizace. (Rozhodně nebyl na této střeše jediný. S trochou fantazie by se to zde dalo považovat za les vývodů klimatizace, komínů, antén a satelitů.)

„Ahoj,“ odpovědělo stvoření po dlouhé pauze. Postavička se usmála.

„Je to holčička,“ zašeptalo si stvoření pro sebe překvapeně. Po chvílce zase nabylo ztracené rovnováhy a pokusilo se na holčičku zašklebit. Ona se potichu zasmála. Vlastně to spíš vypadalo, že svůj smích chytá do ruky. Aspoň takový měla příšerka pocít.

„Co tu děláš?“ nedůvěřivě si to holčičku prohlíželo. Malá dívenka s vlasy spletenými do copu se nebojácně přiblížila k příšerce. Vlastně to v jejím podání vypadalo, že není nic přirozenějšího, než si zajít v neděli na střechu mrakodrapu popovídat s kýmkoliv, kdo tam žije, skryt před zraky okolního světa za clonou smogu a lidského nezájmu.

„Jdu za tebou na návštěvu, je přece neděle,“ odpověděla a potřásla při tom hlavou, jako by to bylo nad slunce jasné.

Rozhostilo se mezi nimi ticho. Dospělý člověk, kterému etiketa není cizí, by ho jistě nazval trapným, ale mám silný pocit, že ani jeden ze zúčastněných to tak necítil. Hleděli na sebe s neskrývaným zájmem. Stvoření překvapeně, že se ho děvčátko neleká, a dívenka s údivem nad tím, že příšerka nemá na nohou pantofle. (Vůbec ji nezarazil fakt, že stvoření má sedm hnědozelených chapadel místo dolních končetin.)

„Kde máš pantofle?“ zeptala se holčička po chvíli.

„Jsem mimogalaktický objekt, kterého hledá polovina obyvatel jedné z největších hvězdných mlhovin a ji zajímají pantofle?!“ šeptalo si stvoření pro sebe. Tohle jeho vyvinutý mozek nechápal.

„Ty nemáš pantofle?“ Byla to spíše řečnická otázka, protože dívenka byla chytrá a poznala, že příšerka skutečně nemá pantofle a nechtěla, aby se kvůli ní musela cítit zahanbeně.

„Nemám,“ odpovědělo stvoření popravdě a pokrčilo trochu provinile rameny.

„Já jsem Liz,“ natáhla k němu dívenka ruku.

„E 465–67,“ odpověděla příšerka popravdě. Páni, co se to s tebou děje, musíš se krotit, nemůžeš vyrazovat své pravé jméno na setkání, nadával si E465–67 v duchu. Nesměle natáhl k Liz jedno ze svých chapadel, které by se daly nejspíš považovat za ruce.

„Ty se mě nebojíš?“ zeptal se s upřímným zájmem ten mimozemský tvor.

„Máš srandovní ruce,“ okomentovala s úsměvem Liz jeho dvě chapadla. E465–67 nechápavě zavrtěl hlavou (tu měl pouze jednu a nebyla zas tak velká, jak by si někdo mohl myslet). Opravdu nevypadala, že se ho bojí. Stála tam s plyšovým medvídkem pod paží a usmívala se.

„Co tu děláš?“ zeptala se Liz a začala se rozhlížet kolem sebe. Antény z jeho vysílačky se mezi ostatními anténami docela ztrácely, tedy aspoň pokud jste se dívali ze zdola.

„Pozoruji,“ odpověděl a snažil se, aby to znělo důležitě. Liz chvíli přemýšlela a pak pokývala hlavou.

„A máš nějaké sušenky?“ vyzvíдалa. E465–67 byl silně vyveden z rovnováhy.

„Sušenky?“ zopakoval nevěřícně.

„Je přece neděle, tak bys tu měl mít sušenky, ne?“ vysvětlovala trpělivě malá hnědovláska.

„Sušenky nemám,“ připustilo stvoření. Skoro to vypadalo, že ho možná samotného mrzí, že právě teď je nemůže Liz nabídnout.

„To nevadí,“ pokrčila rameny. „Babička dělá moc dobrý sušenky,“ podotkla. „Příště bych ti jich mohla pár donést, kdybys chtěl.“ Položila na zem medvídku a posadila se vedle něj.

„Ehm, to by bylo milé,“ zakoktal. Popravdě byl dost v rozpacích, byl zvyklý lidi pozorovat, ale nikdy neplánoval s nimi mluvit. Připadali mu příliš zahledění do sebe. Ne, že by jim neměl co nabídnout, to rozhodně ne, jen prostě jaksi neměl potřebu se nějak zviditelňovat. Dokonce měl i vypracovaný plán na zdokonolení jaderné technologie.

„Když teda nemáš sušenky, tak co jíš?“ zeptala se Liz a vytrhla malou obludku z přemýšlení.

„Jak kdy, záleží na síle radiace,“ pokrčil rameny. Připadal si zvláště, najednou byl středem zájmu, někdo se o něj zajímal.

„Co je to radiace?“ vyzvíдалa dál. Vůbec jí nevadilo, že naprosto přešla k jinému tématu.

„To je docela těžké vysvětlit, tedy pokud aspoň víš něco o záření, tak by to možná šlo.“

„O záření toho moc nevím,“ pokrčila Liz rameny. Zdola se ozvalo troubení a příšerka sebou trhla. Nervózně se rozhlížela okolo.

„Čeho se tak lekáš? Vždyť je to jen taxík,“ usmála se holčička.

„Je to děsivé, dělají moc hluku,“ vysvětlil tvoreček a zahanbeně se přikrčil.

„A to nemáš nikdy žádnou návštěvu?“ vyzvídala dál.

„Vlastně ne, jsi první.“ Rozhovor pokračoval dál a byl čím dál tím nenucenější. Začalo se pomalu stmívat. Světla z ulice nabyla na intenzitě. Jeden z přístrojů na střeše začal blikat. A E 465–67 začal přemýšlet o tom, že lidé možná nebudou tak sebestřední.

„Měla bych už jít, maminka bude mít starost.“ Rozpačitě přešlápla z nohy na nohu.

„Jistě. Já mám taky ještě práci, musím dokončit tu nahrávku.“

„Takže jsme teď kamarádi, jo?“ zeptala se. Příšerka netušila, jak odpovědět, nebyla si jistá, co kamarádi znamená. Plán byl to slovo vyhledat ve slovníku, hned jakmile Liz odejde. „Tak já ti ho tu nechám, abys tady nebyl sám.“ Vzala medvídku do ruky a podala ho směrem k mimogalaktickému objektu. Nejistě natáhl jedno z chapadel a chytil ho za druhou packu. Na chvíli zůstali stát v němém gestu. Pak ona plyšové zvířátko pustila.

„Tak ahoj, já zase přijdu,“ rozloučila se dívka a vydala se směrem ke dveřím vedoucím do útrob obrovského domu. Nehleděl na ni. Hledal v internetovém slovníku definici kamarádství. Při jejím poslechu se musel usmát.

Popadl svůj mikrofon a zapnul nahrávání.

„Teď už jednoho z lidí znám. Jmenuje se Liz a o radiaci nemá nejmenší ponětí. Přesto ona je ta jediná, které bych své tajemství byl ochotný svěřit. Myslím ale, že by nepochopila velikost

a důležitost informace o blížící se pohromě. A přitom by stačilo jen tak málo, aby se lidé rozhlíželi kolem sebe a rozhodně by jim neuniklo, že jejich svět bude zničen. Musím se přemístit, jinak mě to zničí spolu se všemi ostatními obyvateli této planety.“

Ve spěchu sebral E 465–67 všechna svá zařízení a nacpal je do neforemného kufru. Byla tma. Z ulice svítily neonové pouliční lampy, semaforey a světla aut. Ruch pomalu utichal. Město usínalo i se všemi svými lidmi. Byl připravený zmizet během tří minut. Nezaváhal ani na okamžik, jen pohledem zkontroloval, že zde nic nezapomněl. Se slabým lupnutím zmizel. Snad se pokoušel nemyslet na to, až Liz přinese příští neděli sušenky na prázdnou střechu. Možná na chvíli zauvažoval, že by se sem mohl vrátit, aspoň kvůli tomu jedinému dni.

Střecha vypadala stejně jako před jeho příchodem. Možná tu jen nebylo tolik holubích výkalů. Uprostřed lesa antén seděl opuštěný plyšový medvídek.

Černé čepice

Honza Singer

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 3. ročník

Nestojím o lítost! Jsem zrzavá škaredá holka a vím to o sobě. Utěšování si nechte od cesty.

Celý dny si opakuju všechny svoje nedostatky, abych je nezapomněla. Je jich tolik, že na nic jiného nemůžu ani pomyslet.

Prachbídný smysl pro humor. Žádná sebeúcta. Ani náznak bystrosti. Kráterovitá pleť a ušiska velký jako tenisový rakety, opakuju si.

Nasládelej zápach v podpaždí, zčernalý póry na nose, chlapský ruce a levá noha větší než pravá, opakuju si.

Drobné chybičky, nedostatky, asymetrie a raritky. Všechno mi to uvízlo v nekonečný smyčce mozkového přehrávače.

Jsem monstrum, opakuju si.

Jsem v pubertě a prsa mi nevyrostla ani o číslo! Ne, příroda nedělá ústupky. Budu škaredá už nadosmrti. Skončím jako klášterní panna. Umřu opuštěná, stará, hnusná, s vysušeněma povislejma a prťavejma prsama, opakuju si.

Líbí se mi Roman. Ale copak Roman, ten touží po jinačích slečinkách. Po časopisovějch modelkách, pružnejch gymnastkách a zručnejch flétnistkách. Kdepak já. Nikdy nebudu božskou femme fatale. Královnou plesu. Žádanou pornoherečkou. Budu jenom jedno velký hnusný nic.

Ale na lítost vám seru. Jsem smířená. Zůstanu doma, svůj život přesunu k počítači a prožiju ho v anonymitě pod fukotem klávesnice. E-maily, e-shopy, e-hry, e-seznamky, e-univerzita, e-život.

Nevylezu z baráku a tečka. Finiš. Budu jedno velký asociální nic.

A abych se nedopustila žádný chybičky, přihlásím se do internetovýho kurzu asociálů, kde v instruktážních videích Martin Konev radí, jak bejt správným asociálem.

Guru Konev učí, že máme poslouchat asociální mantru.

Guru Konev učí, že všechny slavné osobnosti byly asociálové. Je to totiž jedinej recept, jak bejt opravdu úspěšným.

Einstein – asociál.

Lennon – asociál.

Michelangelo – asociál.

Buddha, Ježíš i Hitler – všichni asociálové! A právě proto je zná každý malý děcko. Všichni ti chlapi věřili v asociální mantru!

Zavírám se do stínu žaluzií vlastního pokoje a šprtám, jak bejt správná a independentní asociálka.

Guru Konev učí, že správný asociál nechodí do kaváren. Nepíše zamilovaný básničky. Nečte ve vinárně Baudelaira. Nechodí na přednášky o byronovské zbytečnosti. Necituje v hospodě Kierkegaarda. Nechodí do kina na filmy Woodyho Allena. To všechno dělají pozérští sociálové. Správný asociál je doma a zdokonaluje se bez touhy po obdivu!

Jednou to těm načančaným fílenám natřu.

Guru Konev učí, že k napravení asociální mantry stačí pár říznutí do předloktí. Tak to praktikovaly všechny slavné osobnosti. Caesar, Cobain, Shakespeare. Zkrátka všichni úspěšní týpci.

Guru Konev učí, že si máme hlídat soukromí. Specialisté z nadnárodních korporací totiž podle pár fotek poznají o člověku úplně všecko. Jenom podle ucha zjistí miliardy věcí!

Podle velikosti lalůčku poznají promiskuitu.

Podle odstátí ušních boltců poznají prostorovou představivost.

Podle hloubky trojúhelníkové jamky poznají ovlivnitelnost.

A podle barvy ušních závitů zjistí barvu genitálií.

Ihned si kupuju v e-shopu Guru Konve černou čepici přes uši. Taký mažu fotky na facebooku a kuchyňským nožem si přejedu po předloktí... Říz říz. Za každé ucho, jedna jizva.

Ale můžu si za to sama! Neměla jsem jako náká děvka courovitá ukazovat uši na veřejnosti. Omlouvám se, moje blbost.

Odteď budu silnej nezávislej asociál, opakuju si.

Jdu na setkání asociálů.

Ke svému úžasu zahlédnu v publiku Romana.

Guru Konev učí, že ti nejlepší z nejlepších asociálů jsou nadlidé! Ano, právě ti pozvednou pochodeň pokroku.

Ano! Souhlasí řady černých čepic.

Přes tlustá dioptrická skla vidím, jak Roman zatne ruce v pěst, až mu zbělají klouby. Ano, zakřičí ještě jednou a hlasitěji než ostatní černé čepice.

Líbí se mi víc a víc.

Snad se asociál může zamilovat, zadoufám si.

Když skončí první přednáška, Roman mě pozná a přisedne si. Celou přestávku mi vypráví o Rose Luxemburgové a Karlu Marxovi a Herbertu Spencerovi a dalších, jejichž jména ihned zapomínám.

Největší hrozbou, chrlí ze sebe Roman, jsou slabí sociálové, co jdou na ruku neofašistům z Facebooku, Instagramu a Libimseti. Přesně tyhle typy nesamostatnejch slabochů zahltí svět. Ale my tyhle podlidi zastavíme! Asociálové už brzy budou vládnout světu.

Snad se může asociál zamilovat, opět si zadoufám.

Roman by toho řekl mnohem víc, ale do místnosti se vrací Guru Konev. Drobná postavička v černém hávu vyjde k řečnickému pultu.

Guru Konev učí, že síla je v jednotě. Ale že celek je silnej jenom jako jeho nejslabší článek. A pokud má bejt naše společnost silná, musí bejt silnej každičkej článeček. Nietzscheho nadčlověk je Konvův asociál!

Ano! Souhlasí řady černých čepic.

Musíme se oprostít od konzumního otroctví a stádovitýho uvažování!

Ano!

Každý člověk si zaslouží vlastní názor!

Ano!

Život je takovej, jakej si ho uděláme. A někdy ještě horší. My to však změníme!

Ano!

Komunita asociálů bude silnější, než cokoliv na světě!

Ano!

Každý člen bude králem vlastního světa!

Ano! Souhlasí černý čepice a rozcházej se do osamělejších domovů.

Roman mi vypráví o prázdný textilce, kde skalní asociálové nacházej útočiště. Učí se samostatnosti, trénují sebeobranu, střelbu a přežití v krizových situacích.

Kdo by těm plamínkům v očích odolal?

V továrně sedím u stroje a šiju černý čepice. Dnes se ke komunitě přidal oddíl policajtů, sbor dobrovolnejch hasičů a přes třicet vysloužilejch vojáků! Mám fofr a uši nepočkaj. Ale dělám dobrou věc. Jednou o tomhle budou psát v učebnicích dějepisu a já jsem při tom.

Šiju a šiju a Roman rekrutům ukazuje cvičiště, střelnici, posilovnu, záhonky, chlívky, palandy, knihovnu a prostě všechno, co se v továrně nachází.

Nová éra, Renaissance myšlení, Národ bez manipulace, křičí Guru Konev z plakátů, které jsou vylepeny po zdech továrny.

Zatím jsme možná pro smích, ale jednou? Jednou nám bude patřit svět.

Erotická povídka: Dělnice Marie

Honza Singer

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 3. ročník

„Chtěná a vykalkulovaná dekadence nemůže být považovaná za dekadenci, nýbrž za účelovou napodobeninu, kterážto svým úmyslem je opakem aspektů, jež tvoří základy pravé dekadence.“ Rocco Siffredi

Marie byla dělnice par excellence, spanilá hlavohrudí, pevný zadeček a spodní končetiny dlouhé až do nebe! Těžko říct, jestli za její překrásnou figuru mohla tvrdá práce na louce a sadu nebo po generace táhnoucí se nelichotivé účinky pesticidů.

Vilík seděl na protějším jabloňovém kvítku a lenošivě koukal do koruny stromu. V tom mu přes tvář přelétl stín a posléze spatřil svou kamarádku včelku Máju, jak z výšky vidí svět a hledá vhodný strom k opylení. K Vilíkově štěstí si vybrala právě jeho strom. Květ na dohled.

A Mája nebyla obyčejná dospívající včelka. Mezi trubci se totiž šeptalo, že patří k výborné pylovnici, poněvadž se její krása snoubila s nezměrným apetitem a elegancí. Při získávání pylu z květové tyčinky totiž jedním párem končetin smyslně hladila prašník a dalším párem urputně svírala nitky květové tyčinky jako žádná jiná. Když pak měla ruce plné pylu, lačně jej všechen slízala a ve zlatavých kapičkách si ho pak plivala do košíčků na třetím páru vytrénovaných nohou.

Mája však nebyla žádná holka do větru. Při práci si vždy dávala bacha na své soukromí a za rozkoš, kterou ji získávání pylu způsobovalo, se převelice styděla. Cítila se příliš obnažená a zranitelná, než aby unesla pohledy zvědavých očí. Bála se, že by její chtivé, ale přesto ladné pohyby mohly působit směšně. Chudák Mája si vůbec nepřipouštěla, že by se za její nevinnou pracovitostí skrývala smyslcnost.

Vilík vykukl zpoza růžovobílého okraje okvětního lístku a natěšeně sledoval svou vrstevnici, jak se ve spirále blíží ke středu květu. Mlsně si oblízla nožky a s chutí se pustila do díla. Ta malá uličnice!

Lízavě sacím ústrojím p o m a l u navlhčila prašník a pustila se do pylování. Vilík záupně blahem. V jeho mladické představivosti se totiž stal samotným květem. Prašníkem, kterému se dostává té nejintenzivnější rozkoše. Představoval si, že je hlazen Májinými rukama a nohama, že sjíždí nahoru a dolů a nahoru a dolů a přitom se na něj dívá velkýma složenými očima, které čekají na jeho mohutnou pylovou erupci. Na výron jara, který by se rozletěl do všech směrů a Mája by jej hbitě dokázala všechen pochyťat, poválet v puse a lascivně si jím pak pomatlat své košíčky. A ta malá uličnice včelka Mája si na tom všem dala záležet, nevynechala jediné místočko a třela a třela tak dlouho, dokud z jabloně nevytryskl gejzír pylu.

Ten si Mája se širokým úsměvem vyplivla na nohy a odlétla.

Vilík konsternován tím včelím tancem zůstal nehnutě zírat na prázdný květ a z poblouznění jej vytrhl až chlad blížícího se večera. Rychle tedy vystrčil křídla a co nejrychleji se vydal do úlu za královnou. Měl zrovna šichtu plození a musel spěchat, dokud měl rajdivou Máju v živé paměti.

Charaktery

Jan Rec

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

Ten hlas nepoznávám. Změnil se, od posledku se velmi změnil. Ale jen ten hlas, jinak se zdá vše být jako kdysi. Malý chlapec s dlouhými vlasy. Dokonce i způsob řeči, frázování, neustálé užívání nevkusných citoslovcí. Zůstalo mu i to cypaté „ehm“. A taky ten jeho pozérský, napůl ironický a napůl pobavený projev. Prostě zvláštní. Ještě něco je ale přece jinak – vždy býval velice hlučným, nebylo možné vyhnout se jeho smíchu nebo jiným emočním výlevům, pokud byl člověk ve stejné budově, zatímco dnes jsem i samotnou jeho přítomnost zaregistroval velmi okrajově. Pravda, nás, co zná, již neviděl roky a zbytek osazenstva vidí možná úplně poprvé v životě – s tím ale již počítal, když se nás rozhodl navštívit. Na otázky, jak se má, odpovídá stručně, jako by mu bylo stydno, háže po nás nedešifrovatelné pohledy i zmíněné „ehm“. Asi, aby nás přesvědčil, že je to pořád on. Nebo aby nás o tom přesvědčilo to, co jej sežralo a teď se za něj vydává.

Ústa jsou vyschlá. Cítí, a to velmi intenzivně, že již o mnoho déle nebude s to mluvit. Pozvedá tedy sklenici. Už by se byla napila, ale nejde to. Ví totiž, že jakmile jednou přestane mluvit, někdo jiný se slova chopí. Neustává tedy a odkládá sklenici zpět na své místo. Sucho expanduje i do hrdla, začíná být nesnesitelným. Není zbylí – chtít nechť se bude muset napít. Velice neochotně ukončuje větu a pozvedá číši k ústům. „Zatraceně,“ říká si. Její bratr se chopil slova. Nastává moment rozpaků. Pro uklidnění je nezbytné spořádat pár úľů. Dobrá. Ještě jeden perníček. Žvýkajíc se odhodlává k dalšímu výpadu. Nemůž se dovolit čekat, než bratr domluví. Na to je její čas příliš drahý – a přitom toho chce tolik říci! Obrací se tedy na svou neteř. Má ji tolik ráda, bude jí to teď moci dát najevo, poví jí všechno! Všecičko! Ať ostatní mohou závidět!

Záda se prohýbají. Náklad, který jsou nuceny nést je den ode dne těžší a těžší. Neforemný, kolosální pivní břich svým mnohaletým působením dosáhl hyperlordotického zakřivení páteře, jeho nositel se tím však nezdá být ani trochu znepokojen. Zdá se ale, že zde hovoříme o výjimce. Pomineme-li totiž osobu samotného nositele a jeho rodinu, nepodaří se nám zřejmě odhalit příliš mnoho residuálních témat, kterými by tento nebyl znepokojen. Ono tedy to pojmenování, to slovo „znepokojen“, není úplně pregnantní, leč skutečnost, že dotyčný jest univerzitním pedagogem, mně, také coby členu akademické obce, nedovoluje břitčeji a trefněji jev takovýto pojmenovat. Jsem si však vědom, že prohodila-li by se role autora a popisovaného objektu, pražádný ohled brán by nebyl a jazyka vulgárního čili lidového a všedního by užito bylo. Je vpravdě smutné vidět člověka takového, jemuž dotčenost je blízká skoro tak, jako vděk jest jemu vzdáleným a jenž ne dále, než za humna si chodí pro slova pepná, kterými vřele častuje kdekoho, i své bratry ve štamprli – nebo možná zejména je, neb ostatní zpravidla nemají příležitost se jeho slov doslechnout. A tak zas a znova tone zaplaven kořalkou, chybami druhých i nepřízní osudu, čemuž se důsledně a svědomitě i svého syna snaží, naštěstí dosud nedostatečně úspěšně, naučit.

Sedí na židli podivně zakřivená. Její ruce, položené na stole, připomínají úponek. Nemohu se zbavit dojmu, že kdyby jí někdo přiměl, aby je dala pryč, nic by jí nebránilo, aby se pokroutila a sesunula na zem. A přesto vypadá daleko pevněji a silněji než kdy dřív. Její blond vlasy jsou pevně svázané do drdolu a volné oblečení klidně splývá po těle. Hovoří – jako zázrakem hovoří. To nebývalo jejím zvykem. Ostatně – neměla to jednoduché. Mluví o své škole, o svém projektu, o maturitě i o svých životních plánech. Tyto se dokonce zdají být dosti rozumnými – i když ratio v jejím případě nepatří k silným

stránkám. A ještě větším překvapením jest, že vzdoruje nemoudrým radám, které jí ve snaze o bezmeznou podporu poskytuje nejbližší rodina. Asi jsem ji nikdy neviděl tak šťastnou a cílevědomou. Možná za to může skutečnost, že ten její Vietnamec studuje v Německu manažerství – zřejmě od něj pochytila i něco jiného než extraordinární slovní zásobu.

Její oblíbená barva je karminová. Nemá ráda USA. Má ráda americké Vánoce. Světýlka a tak. Vlastní dům. Ze zahradního domku udělali garáž. Její snoubenec sbírá auta. Ani jedno ji nepůjčí. Po mnoha letech začala řídit. Auto svých rodičů, samozřejmě. Bojí se letadel. Nemá děti. Chtěla by děti. Dělá v mládežnickém oddíle. Je zodpovědná. Je velmi zodpovědná. A poctivá. Nacionalistka. Manipuluje lidmi – ale jen některými. Myslí jako počítač. Jedničky a nuly. Vstupy a výstupy. Ratio. Superpočítačové centrum VSB. To je její. Konzervatismus. A spousta běžných radostí. Xenofobie. O politice se spolu nebavíme. Pro dobro nás obou. Hezky kreslí. A taky píše. Když chce. Ráda hraje deskové hry. Umí spořádat čokoládu, aniž by to postřehla. Není ani trochu tlustá. I taková je Kateřina.

Evanjelium podľa Filipa

Filip Gažo

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

Jozef stojí vo dverách a snaží sa zbaviť svojho vždy otravného kamaráta Petra. Zatvára dvere, ale Peter sa nechce dať a stále ich tlačí naspäť.

„Jozef, aha, vravím ti... je to bezpečné,“ presvedčuje Peter.

Jozef sa stále snaží zatvoriť dvere, Peter sa bráni. Jozef sa mu to snaží ešte raz celé vysvetliť.

„Nie, už som ti povedal. Ja a Mária nechceme deti. To, že som sterilný v tom nehrá žiadnu rolu. Mária o tom vedela ešte pred svadbou.“

Jozef zatlačí na dvere, Peter zatlačí naspäť.

„Tomu never. Každá žena chce deti. Je to bezpečné. Ja viem, ešte len rozbiehame business a všetko, ale už teraz máme veľa donácii. Môžeš si vyberať. Tvoj syn môže byť potomok rybára, murára, tesára... koho len chceš...“

Jozef tlačí silnejšie. Dvere vŕzgajú.

„Nemám záujem Peter, fakt...“

Peter už tlačí z posledných síl.

„Aspoň by si mi mohol pomôcť vymyslieť meno pre tú banku.“

Aj Jozef tlačí z posledných síl.

„Neznášam vymýšľanie mien. Už chod!“

Mária vtrhne do izby: „Ježiši, čo to tu robíte?!“

Jozef prestane tlačiť, Peter ale neprestal. Vďaka jeho sile sa dvere rozleteli, narazili do steny a rozbito sa na nich sklo. Peter zhrozene pozerá. Odkráča konečne z domu a kričí posledné slová: „Rád som ťa videl! Popremýšľaj o tom!“

Skľúčený Jozef zbieral zo zeme kúsky skla, ako by to bol jeho život. Mária sa ho začne spytovať: „Čo to malo znamenať?“

Jozef mlčky pokračuje v zbieraní skla. Po chvíli odpovie: „Naozaj... naozaj by si nechcela dieťa?“

Mária odpovie: „Nie. Už sme sa o tom bavili.“

Pár mesiacov neskôr

„Ja neviem, ako je možné, že som tehotná!“ kričí Mária.

„Ako to nemôžeš vedieť pre Boha? Kto to bol? Jano? Fero? Pišta?“

„Ak si si nevšimol, Jano sa už dávno odsťahoval, Fero má tri manželky a Pišta má osem detí. Načo by mu bolo deviate?“

„To nič nevylučuje Marienka, to nič nevylučuje! Pekne sa zbalíš a poletíš odtiaľto kadeľahšie. Kadeľahšie!“ dokričal Jozef a zabuchol za sebou stále rozbité vchodové dvere.

Po chvíľke ticha prestrčí Jozef hlavu cez rozbité sklo vo dverách a dodá: „V noci! Odídeš v noci! A pekne potichu, nech o tom nikto nevie!“

Na odchode pozdraví vo dvore pani susedku, ktorá sa na celú situáciu pozerá dosť vydesene. Jozef otvorí bránu a odchádza.

Prechádza sa po uliciach a tu zbadá Petrovu ženu na genetickú informáciu, ktorá ešte stále nemá svoje meno. Niečo mu docvakne a rozbehne sa k nej.

„Kde nájdem Petra?“ pýta sa recepcnej.

V tom sa spoza rohu Peter objaví a hneď kričí Jozefovi na pozdrav: „Aaale, koho to tu nevidím. Už ste si to s Marienkou rozmysleli? Inak prepáč za tie dvere vtedy, aj by som vám ich prišiel spraviť, ale to už ste určite stihli stokrát opraviť...“

Jozef ho preruší, chytí ho za golier a odviečie do prázdnej chodby.

„Vyser sa na dvere. Povedz mi... bola tu niekedy Maja?“ naliehavo vyzvedal Jozef, stále ťahajúci Petra za golier. Peter sa snažil ťahať ho naspäť.

„A ja viem? Kamery nemajú ešte ani v Jeruzaleme, nie tak tu.“

Jozef zatiahol za golier: „Ponúkal si jej niečo?“

Peter zatiahol naspäť: „Nie, nič.“

Jozef zatiahol k sebe: „Chcela niečo ona od teba?“

Peter zatiahol k sebe: „Nie, Maja odo mňa nič nechcela. Čo sa deje? Nebodaj je tehotná?“

Jozef zatiahol za golier o dosť silnejšie ako predtým a utrhne Petrovi gombík. Po gombíkovom incidente ho už Jozef pustí, otočí sa k stene a chytí sa zúfalo za hlavu.

Peter hovorí: „Kto je otec?“

„Ako to mám asi vedieť?“ uštipačne odpovedá Jozef.

„Ha, vidíš. Keby si ma poslúchol, vedel by si to úplne presne! Mohol si ho vidieť a ísť s ním kludne aj na pivo.“

Jozef zloží ruky z tváre a otočí sa naspäť k Petrovi. Práve vtedy si všimne ducha, ktorý ponad nich poletuje. Všimne si ho aj Peter a obaja sa zľaknú.

„Vidieť ma môžeš, ale na pivo asi nepôjdeme,“ odpovedal duch.

Nikto sa nezasmial, tak pokračoval ďalej: „Som Duch Svätý. Dovoľte mi... vysvetliť okolnosti, za ktorých sme sa tu takto zišli. Mária vyhrala tú česť byť matkou syna Najvyššieho. Ty, ako jej manžel, musíš jej byť oporou, musíš ju chrániť a pomôcť vychovať jej syna.“

„Môžem všetkým tvrdiť, že je to môj syn?“ pýta sa Jozef.

„Nie,“ odpovie Duch a zmizne.

Jozef to nevydrží a položí ho to, začne plakať.

„Peter, veď to bude hanba na sto rokov, keď sa to všetci dozvedia...“

Peter pristúpi bližšie a položí Jozefovi ruku na rameno: „Keby len na sto Jozef, keby len... Možno by to mal niekto začať počítať, keď sa narodí.“

Potom sa na chvíľu odmlčí a neskôr dodá: „Náhodou si nepremýšľal nad tým menom mojej banky?“

Jozef sa zoberie a odíde preč.

Prichádza k domu, ešte ani nestihol poriadne otvoriť dvere a Mária už hneď z prvej hovorí: „Zjavil sa mi Duch Svätý.“

„Aj mne,“ odpovie Jozef. „Kedy sa ti zjavil?“

„Teraz,“ odpovie Mária.

„A čo ti povedal?“

„Že ma vybral ako matku syna Najvyššieho. Achchh. Prečo ja? Prečo ja? Všetko musím vždy schytať ja. Ja som bola vždy tá, ktorá vyberala peniaze na triedne výlety. Ja som vždy musela čítať prejavy učiteľom za celú triedu. Ja už nechcem mať takúto zodpovednosť. Ty aspoň vymysli meno!“ nariekala Mária.

„Ježiši, meno? A čo ja viem? Vieš koľko existuje na svete mien? Ako sa mám rozhodnúť? Neznášam vymýšľanie mien!“ ohrádzal sa Jozef.

„Všetko robím ja, ty ani jedno meno nevieš vymyslieť!“

Jozef sa urazene zobral a odišiel preč z domu. Cez rozbité sklo mu ešte Mária kričí: „A ani sa nevracaj, kým to nevymyslíš!“

Rozhorčený Jozef kráča po lúkach, lesoch a snaží sa prísť na meno.

„Marek, Jozef, Peter, František, Ján, Filip,... toľko mien, to je nemožné. Skoncujem so životom a uľahčím si trápenie,“ hovoril si Jozef pre seba.

Tu sa zrazu zjaví Duch Svätý: „V čom je problém, Jozef?“

„Ach, Duch! Musím vymyslieť meno pre tvojho syna. Som v koncoch.“

„Ale, nerob z toho vedu Jozef. Proste vyber to, čo ti prvé napadne.“

„Ježiš, ale ja fakt neviem!“

Jozef sa na chvíľu odmlčí a potom mu to cvakne: „Ježiš! Bude sa volať Ježiš!“

„Výborne, gratulujem,“ odpovie Duch a opäť zmizne.

Jozef vykračuje domov celý vytešený z vymysleného mena a cestou stretne Petra, ktorý ho zastaví: „Počuj, nechcem vyrušovať, ale ako že sa to volal ten duch, ktorý priviedol tvoju ženu do... no vieš, požehnaného stavu?“

„Duch Svätý. Prečo?“

„Len tak, len tak. Nerob si starosti. Maj sa.“

Jozef prišiel domov, uzmieril sa s Máriou a všetko bolo krásne. Síce vznikla z toho hanba na niekoľko tisíc rokov, ale aspoň mala meno. Ježiš.

A nie len ich život bol krásny. Krásny život mal aj Peter. Aj on totiž vymyslel meno, pre svoju banku genetickej informácie. Raz sa Mária s Jozefom vybrali na prechádzku a uvideli to. Petrovu budovu, na ktorej sa hrdo pýšil názov „Duch Svätý“.

Goliáš

Jan Rec

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

Otevírám sáček a sypu bonbóny do misky. Shledávám, že jsou růžové. Proč proboha je dneska všechno růžové? Neznám ohavnější barvu. Jeden vkládám do úst a pomalu jej přežvykuji. Moje tvář se kříví do podivného šklebu. Otevírám knihu a dávám se do čtení.

Z vedlejšího pokoje se začíná ozývat ruch. Kvílení, troubení, pisklavé hlasy. Arnošt si zase pustil pohádky. Proč zrovna moje dítě musí pořád chtít sledovat tyhle animované zrůdnosti, to je něco, co mi nejde do hlavy. Růžové koule s hlavami a trumpetou místo pusy prchají před jakýmsi hromotlukem, který se je snaží lapit. Tomu tedy říkám duchaplná pohádka. Krev mé krve hltá koncentrovaný nevкус plnými doušky. Myslím, že mu to kazí charakter. Ale hlavně, že se bude mít ve škole o čem bavit s kamarády. Tedy alespoň to tak tvrdí moje žena, a proto, že nemá žádný jiný argument, mi tuto vyčpělou větu každý den předhazuje znovu a znovu. Jakoby se z něj ve chvíli, kdy by sledoval pohádky kreslené nebo loutkové, stal automaticky outsider.

Takto to ovšem dál nejde. Přicházím ke skříni a chvíli se v ní přehrabuji. Nakonec vítězoslavně vytahuji starou rozdvojku a rychle ji strkám do zásuvky. Ticho. Tma. Hážu zkratující zařízení zpět do skříně, volaje na ostatní, že asi vypadly pojistky. „Arnošte, běž si číst,“ dodávám a vracím se zpět ke své misce. S daleko větší chutí nyní spořádávám bonbón za bonbónem. Převaluje v ústech růžovou hmotu zvolna otevírám knihu. „Nakonec nejsou tak špatné,“ říkám si. Nedočetl jsem ani třetí odstavec, když tu mi na stránky padl těžký stín. Má drahá choť se zákeřně postavila mezi mne a okno, v temném bytě momentálně jediný zdroj světla, čímž si přirozeně získala pozornost, která by jí jinak patrně nebyla bývala byla věnována. Překvapeně jsem vzhlédl.

„Co kdybys to šel třeba nahodit? Možná by potom elektřina zase fungovala,“ poznamenala poněkud jízlivě. Proti takovéto chladné logice se přeci nedá protestovat. Neochotně se zvedám a kráčím ke skřínce s jističi.

Když konečně zase usedám ke své knize, shledávám, že miska s bonbóny je prázdná. Zmateně zvedám zrak; má mysl již podezřívavě sestavuje seznam potenciálních viníků – prozatím o dvou položkách – když tu spatřím karavanu bonbónů pochodující po polici. Rychle se zvedám a ženu se za nimi. Jsou rychlejší, než jsem čekal. Za okamžik již běží po kuchyňské lince a skáčou do dřezu. Skončily v drtiči. Dobře jim tak. Stejně nebyly dobré.

Grmvoň

Honza Singer

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 3. ročník

„Vždyť se to nedá poslouchat. To neustálý funění a chrápání, rozumíš mi ne?“ zeptal se grmvoň své družky. Ta si zasněně česala vlasy a manželovo stěžování téměř nevnímala.

S úsměvem vzpomínala na krásný řezák, který v noci našla pod polštářem v sirotčinci. Běloučký, s kraťoučkým kořínkem. Špička symetrická, po stranách lehce zploštělá, nádhera. Běloučká sklovina, hladká korunka. Mistrovská práce mlíčního chrupu. „Chrní, mlaskaj. Dyť to zní jako cirkulárka,“ nepřestával grmvoň se stížnostmi.

Klukovi dala za ten krásný stomatologický unikát čokoládku a pár penízků, tak ji velela povinnost, ale i vroucí láska k profesi.

„Otupělý tváře, napůl zavřené oči, povolená čelist. Vyschlý rty a všudypřítomný chrápání! Hnus, flus. Doprdle. Jak mi lidský spánek ničí nervy a citlivej sluch!“ znaveně si sedl na postel a se vši šetrností si klepety pohladil gargantuovské ucho, které mu trčelo z mrňavoučké hlavy jako trouba gramofonu. „Víšco mi přinde?“ zarazil se, „Přinde mi, že tě moje práce vůbec nezajímá. Jakoby ti byly nosní mandle úplně jedno. Oprav mě, jestli se mejlím, ale přinde mi, že sou ti ukradený nosní mandle a taky já!“

„Dalajsem ti oběd do dózičky, aby sis ho mohl v práci ohřát,“ odpověděla nepřítomným hlasem.

„Dyť to říkám! Od té doby, co máš doktorát ze stomatologie, už tě nezajímá nic jinýho, než ty pitomý kusy kostí. Jenom pitomý kosti v lidských hubách, tak to je! Pitomý kosti v hubách, co dřív nebo později vypadnou. A co to má prosimtebe za smysl dávat za takový pitomosti čokoládu a prachy. Má to nějakou hloubku. Tak řekni. Má?“ práskl klepetem do kredence, což zubní vílu vytrhlo z fantazírování o dočasném chrupu.

„Cože? Odpusť drahý, nějak jsem se zasnila. Cože si to povídal?“

„Nosní mandle, ty jen tak nevypadnou, ty se musí odstříhnout! Jinak ničej životy. Slyšíš? Zuby jsou a budou, ale mandle má lidskej tvor jenom jedny! A stojí na nich spousta, opravdu spousta důležitějch věcí!“

„Proto seš taky můj šikulka!“

„No konečně!“ ulevil si grmvoň a vypustil ze své břišní chlopně morfiový výpar, „A cože si mi to přichystala na obídek?“

„Krkovičku, dušenou. S hráškem a mrkvičkou. A ty vápníkový kapsle na zoubky jsem ti vysypala do omáčky, ať to nemusíš polykat jako minule.“

„Děkuju, seš zlatá.“

Haňička spinká

Hana Zahradníčková

Činoherní režie, 3. ročník

Haňička spinká
Hana Zahradníčková
Spánek sype, sype písek
na víčka, jež ztěžkla již.
V očích štípou střípky třísek
sen se nese blíž a blíž

*

Jednou si koupím hvězdopád
na černé řece ze sametu
a když pak večer půjdeš spát
vezmu tě na loď z jiných světů

ta mléčnou dráhou popluje,
kterou lev jako kočka líže
a rak drakovi do sluje
stěhuje vodnářovy spíže;
a střelec střelil berana
a panně pod nohy ho skládá.

Pluj se mnou nocí do rána.
Vždyť s jitřenkou hvězdopád padá.

*

Nebe se zatmělo do černa havranů
hvězda dnes neblíká, asi šla spát
čekám tu na tebe, čekám, že dostanu
odpověď k otázce, zda mě máš rád.

Čekám tu, číhám tu, vyhlížím na špičkách
uslyším zašeptat kroky tvé tmou?
Nešpitám, cupitám, tiše jak myšička
zda si mě vyvolíš za slečnu svou

*

V trávě vyrostla kopretina
tam nad potokem, na stráni
věř mi, není to moje vina
že nepřichází svítání

slíbila jsi, že do svítání
zůstaneš se mnou na stráni

čím dál tíž poctivost se brání
když nepřichází svítání

tvé ne vadne jak kopretina
co zválelas ji na stráni
nevyroste ti žádná jiná
neplač
podívej
svítání

*

Dešťová kapka plná třpytu
snáší se, snáší z oblohy
u dveří nejbližšího krytu
stojí ten voják bez nohy
nad hlavou krouží bombardéry
zda dočkáme se večera
na křídlech s havraními pery
snad odletíme do šera

mé srdce – granát rudý
září jak kometa
až vybuchne, mé údy
do všech stran rozmetá

a střepy křišťálové
co byly slzami

spravedlnost se ozve
to co je nad námi

na obloze hvězd plné
zas měsíc vychází
příběhy opatrně zalezly do mlází
nikdo se neustrne
nad spící pohádkou
příběhy nepatrné
vybírám namátkou

na hrázi rybník schází
pod hrází roste mech
polibek zalknul frázi
a zbyl jen lidský vzdech

a nad mrtvolkou ptačí
zapláče jenom les
že přírodě to stačí
chci hlásat do nebes

a bleděmodrá stužka
co krk tvůj obtáčí
je tvoje věrná družka
a ta ti postačí

*

Měsíc nad městem rozlil záři
jak stříbro křídel anděla.
Dávno spí Ema v slabikáři,
máma už maso umlela.

Tužka do koutů po paměti
nakreslí stíny večera,
Inkoust na nebe utekl ti,
ráno se vrátí do pera.

Po nebi měsíc stříbrem kreslí
samet se stříbrem rozzáří
chtěla bych se ho zeptat, jestli
půjdeme spolu k oltáři

jestli se ze studánky čisté
smutný vlk napít dokáže
a jestli srdce je dost jisté,
že vydrží stát bez stráže.

Měsíčku v nebi přehlubokém
ty hlídáš lidí příbytky
já jsem teď sama sobě sokem,
nedej mi šlapat na kytky

*

omámí tě, obloudí tě
nechá zbloudit v bloudění.
Ve snu bezmocnýs' jak dítě.
Svůj sen nikdo nezmění

*

Neškodná bodlinka
schoulená pod stromem
stočená v klubičko
tiše dřímá

ale když malinká
hraje si před domem
třešeš se holčičko?
je ti zima

zahřátí hledá si
v hromadě pod kmenem
když náhle v malíčku
bodlinka vězí

křik. Rána od mámy
na ježka kamenem?
Slzička na líčku

Ježku

kde jsi?

*

Noc temná jak praskání ve zdech
v kostech hnát lámání jabloň zavražděna.
Vracím se k tichu svítání zakázáno
a přece podle sirén přišlo ráno
Na moři vábí v smrt a převlékajíce ji za smyslnou pannu
přec jen hnis a hnus a smrad zetleného těla po měsících z vody vytaženého.

V tom tichu slavíka neslyšet.
Maličká gilotinka nakrájet na plátky
slavík jak salámek.
Ve spíži myš.
A plíseň jak plyš
Píseň pily skřípot
pel pylu poztrácen
v pití utopen jak mrtvola sirenina.

(Ta myš je mrtvá, chciplá v pastičce)

Slyš!
Jsem mrtvá myš.
Tvá pomsta mám oči jako talíře
čára nekonečná v nich točí točí do středu blíž se.

Pískot a svist
plíseň na sýru, ne hermelín královský bývalý král
sýr si teď dal
a plíseň ho zabila tak hrajem si dál!

Králka má korále,
korálů šňůru,
visí naň od stropu
a po ní vzhůru
šplhá myš mrtvolných kostěných myší je roj.
Šplhá dav rej myší
po těle králky
její korálky
na niti navlečené oči.
Tma.
Prázdný jen hnus.

*

Co mě čeká v příštím roce,
co mi osud připraví,
o půlnoci na Vánoce
rolnička mi vypráví:

„Osud dá ti chvíle sladké,
i ty trpce kyselé;
potkáš zkoušky, štěstí, bolest
lásku, smrt i přátele.

To tvé dárky. Nastav dlaně.
Co dostáváš, musíš brát.
Dobré či zlé – nikdy za ně
nepřestávej děkovat.

A když nejhuř, vzpomeň na mě.
Přispěchám ti na pomoc:
Pošeptám ti, kdo se v slámě
narodil v tu svatou noc.“

*

Jedlička nám bytem voní,
Ježíšek se usmívá
zvoneček tu tiše zvoní
a babička vzpomíná....

V tom slyším, jak volá máma:
„Kapr už je hotový!“
Ježíškovi voní sláma,
nám stromek a cukroví

Když kapříka, salát sníme,
rozezní se zvoneček
co teď přijde, dobře víme:
teď přichází stromeček!
Medvídek a panenečka
to jsou dárky pro děti
teplá vesta pro dědečka
Ježíška přiletí

Když pak děti usínají,
o stromečku se jim zdá,
štěstí leží v celém kraji
Ježíšek se usmívá.

*

Zas přišly Vánoce a dárků všude hory
přes které na kometu často nevidíš
jak tohle daleko je všechno od pokory
sotva kdo Jezulátko vidí, natož kříž

babylon vrší věže z pozlátek a braků
ze kterých žaludek se mnohým obrací
snad kvůli tomu nikdo neví o zázraku
že každý rok se Kristus v jeslích navrácí

*

Někdy sním o růži z Getseman.
Krásy květ svým dechem sytí vzduch
když pod ní pokleká člověk, Bůh
krve pot pryští ze srdce ran.

Růže květ, vlahý a voňavý
a pod ním trny jak zášť
brzy se zaryjí do hlavy
nachový posměchu plášť

„Otče můj, ten kalich, hřeby kříž
můžeš-li, nedej mi pít
otče můj, ach chtěl bych ještě žít
však jestli chceš, přijmu tu tíž.“

O štěstí mluví, kdo růži zřel
tajemství krásy v ní jest
naposled usmál se spasitel
tehdy snad, když zřel ji kvést

*

Spánek sype, sype písek
na víčka, jež ztěžkla již.
V očích štípou střípky třísek
sen se nese blíž a blíž

omámí tě, obloudí tě
nechá zbloudit v bloudění.
Ve snu bezmocnýs' jak dítě.
Svůj sen nikdo nezmění

Je-li možno přibrat duši?

Paulína Mazíková

Divadlo a výchova, 5. ročník

1.

Ta moje kůže

Je mi nějak těsná

Víte někdo

Jak ze sebe vyrůst?

Tak jsem se narovnala

Jak to můj hrb nemá rád

A tak mi z kořene krku

Vysílal výstražné signály

A já viděla

Jak se zmenšuje

Na malou skleněnou kuličku

Průhledně žlutou

A odkoulí se...

No jo

Ale jak jeden může růst

Když nemá žluč k růstu?

2.

Ta moje kůže

Je mi nějak

Veliká

3.

Duševní dieta

Duševní přehršel

Duševní jo-jo efekt?

Duševní hubnutí

Duše v ní utekla

Je-li možno přibrat duši?

4.

Zaběhlá duše

Foto výše

Odměna jistá

5.

Přítomnost duše v ní

Duše z (jiné) ní

Nepřehluší

Prázdnost

6.

Potichu

Neřvi

Něco slyším

bbbb

Když vstoupí démon

Michael Sodomka

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník MgA.

Nestává se, že bych od večera čekal tak málo, ale mělo to své důvody. Nečekal bych, že se s ní uvidím za těchto podmínek. A už vůbec jsem nepočítal, že budu pít kafe. Ale stalo se. Objednali jsme si kávu. To je velká změna. Respektuju, že chce pít kafe. Já jsem vůbec rád, že něco pije. Že tu sedí. Že ji tu mám. „A to nemůžeš pít vůbec?“ ptám se jako člověk, kterej se pravidelně startuje i vypíná pivem, jinak si to poslední dobou moc představit nedovede. „Můžu si dát trochu. Třeba dvojku, nebo tak. Ale ne moc na prášky.“ „To musí bejt hrozný.“ „Ne, dá se to. Ono se nic tak strašnýho nestane, když si to den nedám a napiju se víc. Ale snažím se to nedělat.“ „Proč?“ divím se. „Protože když jsem to udělala naposled, skončila jsem s tebou.“ „A jo, jasně, chápu. Dneska seš sjetá?“ „Jsem,“ přikývla, „a kluka mám hlavně.“ „Vždyť já to vím. Víceméně to respektuju.“ „To seš hodnej teda,“ usmála se. Pak jsme hovor přerušili, protože nám přinesli každému espresso. „Tak ale hlavně doufám, že seš teď spoko,“ říkám a snažím se, aby to neznělo příliš pasivně agresivně. Chci mít radost. Musím mít radost. Nikdy po mně nic nechtěla, nedělala mi scény a já si mohl dělat, co a s kým se mi zlíbilo. Já teď musím respektovat, že to skončilo. A fandit jí. „Jsem spoko,“ přikývla, „je to z devadesáti pěti procent to, co jsem si vždycky představovala.“ „Jakoby nedokonalej já,“ odtušíš. „To ne, tys byl kolem osmdesáti.“ „Což nestačilo,“ odtušil jsem. Ale pak jsem to nechal bejt, protože i přes to, jak emancipovaně působí, analyticky se vyjadřuje, a nevádí ji všechno zlehčovat, vím, že by bývalo stačilo jediný slovo, a mohli jsme bejt šťastnej pár, my dva. Já ale radši dlouhodobý kamarádství s tajemstvím. Pro mě je to bezpečnější než dysfunkční veřejný exhibice, co se jim říká vážný vztah. A proto se o ni trochu bojím. Nevím, co má za chlapa a doufám, že ji to ještě víc nesejme. „Co ty?“ ptá se. „Asi furt stejný.“ Přemýšlím, že po kafi si přece jen to pivo dám. „Pořád tak kališ?“ zeptá se, jakoby četla moje myšlenky. „Tak co mám dělat? Nějak to dobro, který ve mně je, musím to, že jo...“ „Co?“ „No jakoby rozředit,“ vykoktám. Tady na tomhle místě si nejspíš potvrdila, že už jsem přišel nakropenej. „V čem to tvý dobro spočívá?“ „Že pomáhám ženám hodně.“ „Jak jim jako pomáháš?“ „Jsem taková poslední instance, víš? Že si tak jako projdou zkušeností se mnou, a pak už obvykle najdou lásku svýho života. Dokonce i ty, to je co říct.“ „Dík no. Podle mě o sobě moc přemýšlíš.“ „Asi jo, asi bych měl taky zavést nějaký pilule.“ „Čeká tě to, neboj. A všechny ty holky asi šťastný nejsou.“ „To fakt nevím, většinou s nima nekomunikuju.“ „To je taková daň, no, chudáčku.“ „A to nevíš, že občas dokonce zachraňuju vztahový krize!“ „Komu, ježíš?“ „Neznáš. Známa taková. To bylo ještě na gymplu.“ Vypadala, že se celkem baví. Myslel jsem, že bude víc letargická, utlumená, když bere dlouhodobě prášky proti úzkostem, nebo na co to vlastně má. Že by souvislost s tím, že hodně vydržela ještě v době, kdy pila? Chtěl jsem se jí zeptat, jestli to může mít souvislost, ale nebyl prostor. Chtěla slyšet historku o tom, jak jsem pomohl jinému páru. „To prostě musím slyšet. To je hrozně milý od tebe, že pomáháš jinejm dvojicím taky. Kamarádce.“ „To nebyla zrovna kamarádka,“ namítnul jsem. „O to líp. To bych nikdy neřekla, že seš takhle citlivej.“

Byl jeden z těch krásnejch dnů, kdy svítilo slunce, a končil školní rok. Vzala se deka a všichni lidi, co měli čas, a hnusný pivo jménem Argus strong, šestnáctka za dvanáct korun z Lidlu. Chutnalo odporně, ale po vypití jedný plechovky už to bylo zpravidla jedno. Druhá člověka dostávala do kolen a třetí obvykle vypínala i ty, co měli největší výdrž. Tedy mě a celou tu zhovadilou skupinu, která si už o velký přestávce odbíhala do Coopu pro rum v plastovým kelímku u pokladny. Protože osmnáct bylo, tak se toho muselo

řádně využívat. Šli jsme sednout na Gothard, což je kopec sloužící jako sochařské park, a zároveň útočiště milenců nebo opilců. Kupodivu se kromě obvyklé skupiny přidala i Jitka. Jitka měla ten problém, že byla úplně dokonalá děvče. Samý jedničky, kurzy klavíru a certifikát z angličtiny, které si dojížděla dělat do Jičína autobusem číslo 7, zatímco já jezdil jedenáctkou, abych mohl očumovat volejbalistky hrající za Sokol Bašnice. Moc jsme se nemuseli. Jednou jsem se jí zeptal, proč si vybrala výtvarku namísto toho, aby chodila na hudebku, když hrává na klavír. „Když já už jsem na klavíru dál, než co by se dělalo ve škole. Takže mi dá výtvarka víc,“ vysvětlila mi, když jsme čekali každé na svůj autobus. Takhle přistupovala ke všemu. Všechno bejt správný, dávat smysl. Prostě šprtka. Blondatá Hermiona, ale nejspíš nebyla tak hodná. Nebo neměla příležitost ten charakter ukázat, ale zase kdo z nás ano, že jo? Chodila se starším chlapem, co pracoval v Boleslavi ve Škodovce, táhlo mu na třicet a chodili spolu do tanečních pro pokročilé. O to víc mě překvapilo, když se zúčastnila posezení na Gothardě. Bydlela na vesnici a ze všeho se vždycky vymluvila kvůli dojíždění. Tentokrát ale měla spát u kamarádky ve městě. Báli jsme se, jak mezi nás zapadne, seděli jsme s ní denně ve škole, ale moc jsme ji vlastně neznali. Pak ale vytáhla Tullamorku. „Od Říši, nate, tu máte.“ Říša byl ten přítel z automobilky samozřejmě.

Začalo se pomalu stmívat. Žvanili jsme, lezli na sochy, pili Argusy, který jsme překřtili na „démony“, protože proces jejich konzumace nebyl nepodobný vstupu ďábla do naivní mladé duše. Vstoupil i do Jitky. Dělala s náma bordel, po všech lezla a její kámošce došla trpělivost. Tu to s náma naopak nebavilo a řekla Jitce, aby si přišla, až se jí bude chtít. Nechala nám Jitku na pospas a já se docela bavil pohledem na premiantku, co padala na mého nejlepšího kámoše Petra, u toho bryndala démona, a dožadovala se rumu. Byla úplně vyřízená a pokažená a my jsme za to přirozeně mohli. Setmělo se a pokračovali jsme do knajpy. Byl všední den, otevřeno jen v tý nejhorší. Většina lidí se cestou oddělila. Zůstal jsem já, Petr a Jitka. Když šla na záchod, navrhl mi Petr, že bychom ji mohli společně znásilnit. „Pomstíme se za všechno, co ti provedla!“ povzbudil mě. „Co mi provedla?“ nechápal jsem. „To nevím, ale nemuseli jste se nikdy, ne? Zato dneska to mezi váma jiskří.“ Poslal jsem ho do prdele. A pak ještě podruhé, když jsme vypili každé dvě koly s rumem a šli domů. Ke kámošce Jitky jsme se nedovolali a zvonit se nám nechtělo. Petr s Jitkou docela vychází, tak jsem myslel, že půjde k němu, ale že prej má sdílený pokoj s bráchou. No a tak mi ji nechal na krku. Odvedl jsem ji k sobě domů. Dík, Petře. Snažil jsem se vyhnout rodičům, abych nemusel vysvětlovat, koho si to vedu. Asi by ze mě měli srandu. Sedli jsme si na mou postel.

„Já jsem si vždycky myslela, že mě moc nemusíš,“ řekla překvapivě jasně.

„Ale ne, seš fajn,“ odpověděl jsem. A po dnešku jsem ani moc nekecal.

„Ono je to všechno asi tím, že s váma nikam nechodím. Přitom já bych chtěla, přijdu si, že mi úplně proklouzává mládí.“

„Však my jsme rádi, když s náma chodíš. To se lidi sblížej. A máme před sebou ještě jeden rok společnej.“

„Víš, já si řekla, že dneska si všechno vynahradím. Abych furt nebyla jak ta Hermiona.“

Pak se mi opřela na o rameno a já to na ni zkusil.

„To si děláš prdel!“ ozvala se moje kamarádka na pilulích, která doteď napjatě poslouchala, „a jak to dopadlo?“

„Jak by to dopadlo? Prostě jsme se líbali nejdřív, a tak dál no. Co si budem...“

„Tys byl hroznej odjakživa. A byla aspoň hezká?“

„Jako jo, brýle, trochu takovej přísněj typ, sportovní postava. Ale já ji nikdy jako ženskou nebral, že jo. Ono to nešlo. Působila asexuálně a škola ji taky nepomohla v tomhle, že jo. Vzor Jituška. Všichni ji do tý škatulky hrozně tlačili.“

„A co pak? Začala s váma kalit?“

„Ale houby. Ráno se vypařila dřív než já. Šla do školy a tam se ještě ten den nechala vyzkoušet z dějáku, protože to měla mezi 1 a 2. Kámošce řekla, že si nakonec zavolala rodiče, normálně mě zapřela.“

„Nedivím se jí. Takže pokračovala normálně?“

„Jasný. Dokonce se mi začala ještě víc vyhýbat.“

„Asi se bála, že ji zas otrávíš démonama. Co ten její?“

„No vypadalo to, že si ho zase začala vážit. Jeho a toho jejich způsobu života. Podle mě jsem jim prodloužil vztah. Začala si vážit dobrýho bydla konečně.“

„A už spolu teda nejsou?“

„Ne,“ potvrdil jsem její domněnku, „začala chodit s jedním chlapem v Praze. V podstatě se rozešla s jedním a hned ho nahradila druhým. Někteří lidi se prostě bojejt být sami.“

„To je blbý no. Pro oba. To vidím na ségře.“

„Jo a jak se má vlastně?“

Mezitím k nám přišla servírka.

„Nevadí, když si dám pivo?“

„Jo klidně, já si dám malý,“ servírka přikývla a odešla, „to mě nezabije,“ řekla mi, „a jak ses ptal, tak jo, furt s ním je.“

Úplně si ten večer pamatuju.

„Co ti je?“ zajímalo mě.

„Co jako by mně bylo?“

„No, že bulíš. Takovej večer a ty bulíš.“

„Jako jakej večer?“

Následovala dost stylizovaná až teatrální diskuze. Ta sekvence se odehrála asi tři měsíce před naším kávovým, a pak už i pivním dýchánkem. Dva egomaniaci, z nichž ona má papíry na hlavu a on, tedy já, je sice nemá, ale zůstává otázkou, do jaký míry to je tím, že ho dosud nikdo řádně nevyšetřil. Já se snažil vysvětlit, že se mnou zažila perfektní

večer, během něhož nemusela na nic špatného myslet a ona zas argumentovala, že jí nikdo nemůže vyčítat, že si ráda občas zapláče. Že si přijde pak živá, nebo tak nějak to říkala. A taky mě při té diskuzi dvakrát kousla do ruky. Pak jsme dopili flašku a usnuli, protože jsem byl vyřízenější a nechtěl jsem, aby mi mačkala břicho.

A úplně si pamatuju taky druhý večer. Měsíc potom. Volala mi a brečela znova. Tentokrát, protože její ségra utekla z domu.

„Tak s ním žije, no,“ říkal jsem a snažil se neznít protivně, když mě kvůli tomu vytáhla ve dvě ráno z domu, a já byl přirozeně rozespalejší, protože jsem sotva před půl hodinou usnul.

„Ale on je pijavice normální.“

„To je blbý ne, takhle to říkat o něm.“

„Zlatičko, to že někdo nemá nohy, ještě neznamená, že to nemůže bejt hrozný člověk.“

Uznal jsem, co říká, logiku to mělo. Bylo jasné, že mu lidi všechno promíjej. A je to asi v pořádku, vždyť to musí bejt fakt na hovno nemít nohy. Pamatuju si, jak vyvádím kdykoliv, když mi zalehne ucho. Ta bezmoc než přijedu na ORL a nechám si ho prošťouchnout, je ubíjející. Natož nemít nohy, ty vole. Tuto úvahu jsem přednesl nahlas. Hrozně se snažila nezasmát, jako se mejm kravinám směje normálně.

„On jí má úplně omotanou. Je to psychopat, nebo sociopat. Nebo prostě nějaký pat. Psychicky ji týrá a mučí. Ona normálně za našima nesmí jezdit, protože se ho údajně naše máma štítí. Přitom to je úplná kravina. A poslední dobou ségru začal poštvávat i proti mně.“

„A co děláš tak blbýho?“

„Co? No jsem její spojka s normálním světem, co není jen on. A to je špatně asi.“

„On si ji teda odvezl zas domů?“

„Poslal pro ni tágo, on neřídí. Ale jako jo, zdrhla od něj třikrát a potřetí se vrací. Já ji měla hlídat, naši nebyli doma. Kecáme, popijíme, čumíme na Modrej kód. Je docela v klidu, rozumná, je to ona prostě, ale najednou ty vole bum, on zavolá, něco jí nahustí do hlavy, je zas mrtě hodnej, a ta Káča k němu přicupitá zpátky. By se jeden posral z toho. Dyť ona nemá už ani žádný kamarádky. Jen s ním sedí doma, akorát ho vozí na plavání.“

„Ty vole, to je blbý“ zmohl jsem se na odpověď.

Ty vole, to je blbý. Ty vole, to je blbý. Ty vole, to jsem jí pomohl teda. Pak se z toho neměla sesypat.

„A co ten tvůj, ten aspoň má nohy?“

„Běž do háje,“ uchechtla se, „neboj, má všechno.“

„Ale fuj, nezabihej do detailů. To mě štve se ségrou. Třeba na to jednou přijde, že to je blázen. Když jí nedovoluje jezdit k vám a tak.“

„No jo, všude je něco. Mě to zase štve s Jitkou. Beztak ses do ní tehdy zamiloval.“

„Radši už to neber, jo?“

„Proč se bráníš citům?“ odmítla možnost zasmát se a přejít zas k jinému tématu. Podívali jsme se vzájemně do očí a chvíli tak vydrželi, až to začalo bejt trapný, a já ucuknul. Ale spíš bylo trapný, že do mě vidí. Vidí, jak se patlám sám v sobě. Jak se ve mně pere egoista, kterej nechce vyjevit slabost spolu s malým nervózním klukem. Čistě teoreticky bych se jí rád schoulil do náruče a na všechno se vysral. Ale když mám tenhle stav, schoulil bych se asi ke kdekomu, což tuším, že není úplně dobrý. Všem mejm pochybnostem o funkčnosti monogamie navzdory.

„Bráním se citům, protože jsem jen bídák, co zneužívá premiantky!“

„To bude ono!“ vykřikla, až se ostatní hosté otočili za naším stolem. Pak mě naštěstí nechala bejt. Usmáli jsme se na sebe a napili. Bylo nám spolu docela hezky. Znovu. I přes ty všechny divný věci, co se nám kdy přihodily. My jsme za ně nemohli. My jsme si vzájemně neublížili. Klidně bych s ní ještě popíjel, třeba i džus, ale zazvonil jí mobil. Volal ten její kluk, kterej má nohy a kterej zatím citově nevydírá. Ještě nestihl vyjevit, v čem přesně bude vadnej. V něčem určitě. Ani Jana to ještě nestihla tomu klukovi vyjevit a totéž platí pro Jitku a toho jejího novýho. Ti to taky zatím nestihli. Zaplatil jsem, doprovodil ji k jejímu domu a vydal se ke svému, kde jsem se natáhl na tu samou postel, kde jsme leželi spolu s Jitkou před několika lety, kdy se pomocí mý maličkosti snažila za jeden den a noc dohnat nevyužitý mládí.

Krysa v kapse aneb monodrama Vladimíra Marečka

Michael Sodomka a kol.

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník MgA.

Vladimír stojí na pódiu s velmi zavilým výrazem. V ruce drží batoh a papír s textem. Působí strnule, mluví přepjatě. Stejně tak jeho slova působí nepřirozeně. Kromě Vladimíra se zde nachází také ping – pongový stůl.

VLADIMÍR: Minulý týden jsem ve dvou dnech zažil čtyři zajímavá setkání. Ráno jsem jel novou železniční linkou a asi čtyři hodiny jsem rozmlouval s jistým S., s nímž jsem se seznámil cestou. Slýchal jsem o něm už dřív, mezi jiným také, že je ateista. Je to opravdu vzdělaný člověk, těšil jsem se, že si pohovořím se skutečným vědcem. Mimoto má bezvadné chování a mluvil se mou jako s člověkem, který je mu roven vzděláním a rozhledem. Nevěřil v boha. Překvapilo mě však, že celou dobu jako by mluvil a mluvil o něčem docela jiném, a hlavně proto mě to překvapilo, že i dřív jsem při setkání s bezvěrci a četbě takových knih mívával dojem, že mluví a píše v knihách o něčem jiném, i když zdánlivě mluvili a psali o tom.

Na ta slova se Vladimír zasekne. Jako by se lekl toho, co přeríkává. Začne se dívat do davu. Oklepe se.

VLADIMÍR: No a tak dál a tak dál. Dostojevskij. Klasik. Byl mi platný jako zimnímu mrtvík. Mrtvému zimník! To je frustrací ten přechek, ale myšlenka je snad jasná. Tolik přípravy a nic. Holé nic. Siamské kotě.

Hudební motiv jako předěl. Vladimír předvádí dramatickou sérii pohybů, na jejichž konci se ocitne blíž k divákům, aby nasadil důvěryhodnější tón. V tu chvíli také končí hudební motiv.

VLADIMÍR: Už odmala jsem chtěl být viděn, obdivován. Mohl jsem se stát sportovcem. Bohužel ke sportu mě nikdo nevedl. Pouze jedinkrát, v klášteře, kde jsem kdysi za trest dva víkendy strávil. S jednou jeptiškou jsem tehdy prožil krásné chvíle. Hráli jsme stolní tenis, nebo jak se říká...

Vladimír se strašlivě zadívá do dále.

VLADIMÍR: ...ping pong. Trénoval jsem poctivě. Backhend, forehand, top spin! Bylo mi třináct let a já krásně sportoval. Ale rozhodující zápas s Matkou představenou jsem bohužel nedotáhl do konce.

Na jeviště přichází jeptiška. Oba si berou pátky, hrají, jeptiška má navrch a vítězí. Na konci padá Vladimír na kolena. Hlava smutně klesá, jeptiška odchází. Chvilí je ticho, poté Vladimír pozvedne mírně hlavu.

VLADIMÍR: V mači na tři vítězné sety, kterou jsme nelítostně svedli, byly potřeba jen tři sety. První set jsem prohrál 6 ku 11. Druhý dokonce ku 5 ku 11. Ve třetím jsem se sice vzepjal a vedl 6:4, avšak vedení jsem se zalekl a ani v tomto setu jsem nezvítězil. To byl konec mého sportování.

Vladimír sahá do batohu, vytahuje škrabošku a nasazuje ji.

VLADIMÍR: V té době jsem si sám sebe nevážil.

Vladimír sundává škrabošku.

VLADIMÍR: V tom se nedá mluvit. Ani dýchat. Celkově žít. Tak tedy... v té době jsem si nevážil sebe sama. Byl jsem v citlivém věku a nepřipadal si vůbec krásný. Chtěl jsem

se stát někým jiným. Zatoužil jsem být hercem a získat obdiv žen. Přihlásil jsem se do ochotnického souboru Horáčan. U nás v Jihlavě. Chtěl jsem žít život milovníka alespoň ve svých rolích.

Vladimír činí další pohybovou a mimickou show. Předvádí pantomimicky party různých milovníků. Do toho ovšem křičí vysvětlivky.

VLADIMÍR: To bylo Romeo a Julie! Tristán a Izolda! Lady a Trump!

Nakonec se zastaví a tiše s plnou vážností dodá. Nebo manželé Fitzgeraldovi.

VLADIMÍR: Ano, vymyšleno jsem to měl pěkně. Pak mi ale došlo, že hezké holky k ochotníkům obvykle nechodí. Hezké holky obecně nechodí moc nikam. Jsou hezké, tak kam by se otravovaly chodit. Přesto jsem nezatrpkl a studoval těžké role. Hlavně Harpagona, ten mi šel. Protože jsem ze skromných poměrů. Po jeho premiéře jsem si dokonce přišel na své.

Vladimír se poprvé usměje.

VLADIMÍR: Přišel ke mně pan režisér a pochválil mě! Prý že jsem nejlepší herec jeho souboru. Měl bych se prý přihlásit na DAMU nebo JAMU. To mi řekl a byla nejkatarznější zpráva, co mě mohla potkat. A také jsem měl v ten večer poprvé v životě sex. V provazišti s nápovědkyní a alternací ženských rolí.

Vladimír začne z batohu tahat lejstra s texty.

VLADIMÍR: Do Prahy se mi nechtělo, je tam draho, a tak jsem se začal připravovat na JAMU. Studoval jsem pečlivě svůj monolog, ale dost jsem se u toho rozptyloval. Od pilného učení mě neustále odtahovaly myšlenky: jaká je úloha herce v současné společnosti? Jakým nejlepším způsobem performovat klasické divadlo pro generaci Y? Je zapotřebí politického divadla?

Vladimír, který se opět rozjel, se zklidní a znejistí.

VLADIMÍR: Neustále mě trápila otázka, kde končí chytrá komerce, a kde začíná čisté zaprodání. Věřte, že v takovémto pomyslném labyrintu myšlenek se připravuje těžko.

Vladimír dělá nejisté pohyby, třepe po pódiu, muchlá papíry. Přerývaně dýchá. Po chvíli ale začíná řeč, při které se postupně uklidní.

VLADIMÍR: Naštěstí opět přispěchal pan režisér a umělecký šéf našeho souboru. Řekl mi, abych nekoukal, jak děravý šuplík a raději poslouchal. K talentovým zkouškám mi poradil, abych kromě monologu předvedl i něco navíc. Něco, co mě prakticky ihned po předvedení dostane do dalšího kola. A tím něčím se měla stát...

Vladimír šátrá v kalhotách. Z klidového stavu přechází v odhodlání až plamennost.

VLADIMÍR: Krysa v kapse. Krysa v kapse je krásný trik. Je to něco, čím ukážete, že umíte improvizovat, přesto ale zůstáváte nohama na zemi. Věrní předlohám. Možnost, jak se vymanit i definovat. To byla moje krysa v kapse. Každý z nás může vytáhnout krysu z kapsy, Vladimíre Marečku, kladl mi můj patron na srdce. A já mu věřil. Bože, jak já mu věřil!

Vladimír nervózně chodí sem a tam. Ozývají se hlasy ostatních zájemců o studium, které reflektují dění. Přerušuje je rázné zvolání:

HLAS: Na řadě je pan Vladimír Mareček.

VLADIMÍR: Nervózní, ale pečlivě naučený jsem vstoupil. S odhodláním v srdci, krysou v kapse a z lásky k Česku!

Vladimír pantomimicky odehrává vstup do druhé místnosti. Jakmile projde, opět začíná přeríkávat úryvek z Dostojevského.

VLADIMÍR: Přerušili mě. Že prý si mám dát sušenku. Nastal čas, aby mi zadali improvizací úkol. Čas na krysu. Ale že prý už nemám nic dělat a můžu jít pryč. Řekl jsem, že to chci ještě zkusit, přišla však fatální odpověď.

VLADIMÍR (ruským přízvukem): Ne, ne, ne. Buďto ty, nebo já!

Na ta slova Vladimír pokrčí rameny a vrací se pomyslnými dveřmi.

VLADIMÍR: Opět jsem zklamal. Komplex z jeptišky se vrátil. Odcházím a ani nečekám na zamítavý verdikt. Řekli mi ho rovnou. Všechno vyšlo vniveč. Důvěra mého mentora a celého souboru Horáčan, snaha naučit se náročný text. A krysa. Ta moje krysa nešťastná, co ji nikdo nikdy neuvidí. Je to tragické. Dostal jsem rovných šest z celkových sto možných bodů...

Začíná hrát očišťující hudební motiv. Mění se světlo, jako by se na jevišti mělo odehrát „Deus ex machina“. Vladimír se dívá k nebi. Ozývá se hlas profesora Gogoly.

PROFESOR GOGOLA: Pojdte k nám, synku, pojdte k nám!

VLADIMÍR (bázlivě): Jste skutečný?

PROFESOR GOGOLA: Ano, synu. Neznáte moji filmografii, kolego? Kouř, Sekal, Třetí skoba pro kocoura!

Vladimír padá na kolena. Začíná zářit.

VLADIMÍR: Ano, prozřel jsem! Mým cílem není být viděn. Já mám dávat ostatním možnost svítit a těšit se zpovzdálí z jejich práce. Jako vy!

Světlo se vrací do normálu. Vladimír povstane.

VLADIMÍR: Lidé mne možná nebudou z nát. Nebudu sportovcem, ani hercem. A možná mi i zkomolí jméno. I když co s mým jménem. Vladimír. V nejhorším ze mě udělají Vladislava. To už je nakonec jedno. Něco končí, něco začíná. Sbohem, kryso v kapse, nic ti nevyčítám, takhle to má být. Perpetuum mobile s lhůtou trvanlivosti. Ponocný, co spí už týden.

Vladimír dává jednu ruku od těla.

VLADIMÍR: Budu scenáristou. Půjdu na RTDS!

Vladimír se plácá dlaní přes kapsu.

KONEC

Loučení nad ránem

Barbora Fukalová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

„Žuby, nevidělas moje žuby?“

„Počkej, myslím, že sis je dával na poličku.“

Ranním rozbřeskem se ozve opětovné mlaskání, trochu klení a pak pevné vítězoslavné zacvakání zubní náhrady, pohodlně usazené v ústech svého majitele. „No a čím to lepíš? Používáš nějaký pasty nebo tak?“ zeptá se drobná starší žena svého hosta. „Ani ne hele, mně to zatím drží tak nějak dobře samo.“ opáčí nenuceně muž.

Chvíli je ticho, žena si opatrně sedá na okraj postele, vedle muže. Ten upřeně sleduje špičky svých bot. „Kolikpak je hodin, prosimtě, Maruško?“ zeptá se nakonec. Žena ukáže na hodiny pověšené nad dveřmi: „Skoro půl šesté.“ „No jéje, to jsme zase ponocovali, co?“ řekne muž zvesela. „To jo, ale ty sis dal alepoň krátkého šlofíka.“ opáčí žena. „Ano ano, doufám, že ti to nevadilo.“ Žena se shovívavě usměje: „Ne, vůbec n, Pavlíku, vůbec ne.“

Opět je ticho. Muž i žena nyní sledují nástěnné hodiny. Jen tak, pro nic za nic. Sedí vedle sebe, na okraji pečlivě ustlané postele. Oba mají ruce složené v klíně. Hledí si svého. „No a ranní kávu by sis nedal?“ zeptá se žena. „Ježiši, tak jestli bys byla tak strašně hodná, Maruško.“ „Už běžím.“ Žena se opatrně zvedne a zamíří ke kuchyňskému koutu. „Tak co bych pro tebe taky neudělala žejo, ty mi tak pomáháš, Pavlíku. Já už nevím, co bych měla dělat. Vůbec nespím, doktor říká, že mám prý insomnii.“ pokračuje žena. „Cože máš?“ ozve se muž. Žena se otočí a v ruce drží šálek s kávou: „Insomnii, to je jakože taková nemoc.“ „No vidíš a já myslel, že prostě nemůžeš spát, protože nám už není dvacet.“ zasměje se muž. A hned si uvědomuje, jaká to byla chyba. Rychle dodá: „Ale jinak bych řekl, že je ti klidně dvacet, Maruško.“ Teď, když řekl ještě větší hloupost, už radši nevymýšlí nic a přebírá si od lehce podrážděné ženy šálek s kávou. „Děkuju.“ pípne potom.

Muž a žena spolu sedí na okraji postele. Ticho ruší usrkávání z hrnečku. „A ty si kávu nedáš?“ zeptá se muž. „No tak si přece nebudu dávat kávu, když mám problémy se spaním ne?“ „Ajo, tak to, no, samozřejmě.“ „Ale děkuju mockrát, znovu. Neumíš si představit, jak je strašné trávit probdělé noci sama, když si spolu povídáme nebo hrajeme hry, je to hned lepší.“ řekne žena. „Ale to já rád, Maruš, jen se bojím, aby mě Lojza nenaprášil.“ odvětlí muž. „Cože?“ „No Lojza, ten mrznout co bydlí v pokoji mezi námi, musí mě slyšet, když se plížím kolem.“ „No hlavně jestli si dáváš pozor, aby ti nelupalo v koleni, když se tak plížíš.“ řekne žena naprosto vážně a dokonce zvedne ukazovák. „Ano, ano.“ přisvědčí muž, napije se kávy a dodá: „opatrně skáču po druhé noze a opírám se při tom o hůl. Je to naprosto neslyšitelná technika.“ řekne muž. „Tak proč myslíš, že by tě mohl zaslechnout?“ zeptá se žena. „Občas mi to podjede.“ opáčí muž a uchechtne se. „To ti přijde vtipné? Vždyť si můžeš něco udělat! Jak moc dobře umíš skákat na té jedné noze?“ zvýší hlas žena „Dobře, Maruš, dobře, neboj. Vždyť mě nemůže nic zastavit, když jako rytíř jedu zachránit dámu v nesnázích.“ řekne muž a sleduje ženinu reakci. Ta se jen na vteřinku uculí, sklopí zrak a pak pohotově ukáže na hodiny: „Už je skoro celá, někdo tě chytne na chodbě.“ řekne. „Ale nechytne, a i kdyby, neprozradím, že chodím k tobě.“ prohodí muž. Žena oddechne: „No, když si tak věříš.“

Následuje další ticho. Žena uhlazuje pěstěnou rukou přehoz na posteli a kouká, jestli už muž nedopil kávu. „To jsem tě ale včera v tom scrablu rozdrtil, co?“ prohodí muž.

„Prosím?“ pronese s nefalšovaným překvapením žena, „pořád jsem neuznala slovo přepalíčkovávat jako slovo!“ „Ale je to slovo, je to jako utíkat, ale s malýma nožičkami.“ uchechtá se muž a čeká na podrážděnou reakci ženy. Ta ale nakonec mávne rukou a řekne: „To je jedno, byla to hezká hra.“ „To jo, to jo.“ přikývne muž. Kouká do vypitého hrnečku, ale občas si ještě jakože usrkne. Ještě se mu nechce jít. Chvilí spolu potichu sedí a sledují, jak se pokoj prosvětluje slabým jarním sluncem. Žena se zvedne, dojde k oknu a rozhrne záclonky. Kouká ven do zahrady. „Už aby to začalo kvést.“ Nyní se na hodiny zahledí muž. Už skutečně riskuje, že na chodbě potká nějakou nevrlou ošetřovatelku. „No, Maruš, děkuju a já už se půjdu schovat k sobě.“ řekne nakonec. „Já děkuju!“ otočí se žena od okna a sleduje, jak muž opatrně staví hrnek na noční stolek. „Ale slib, že zase přijdeš, až nebudu moct usnout. Zavolám ti na telefon.“ Muž se usměje a na souhlas přikývne. Vezme za kliku a opatrně vyklouzne ven, na chodbu. Žena sleduje, jak se za ním zavřou dveře a vděčně se sama pro sebe pousměje, pomalu se s hrnkem od kávy blíží ke dřezu. V tom však z chodby zaslechne nějaký hluk. Nejrychleji jak může, dojde ke dveřím a na škvírku je pootevře. Vidí Pavlíka chyceného za rukáv županu vrchní ošetřovatelkou Slanou. Ta z něco vymáhá odpověď, co dělá takhle brzo ráno na chodbě. Pavlík se snaží z jejích spárů vymanit a přitom křičí: „Neřeknu! Nikdy!“ když zahlédne pootevřené dveře u Maruščina pokoje, mrkne na ni, ale tak opatrně, aby to Slaná neviděla, a hrdinně pokračuje v boji s ošetřovatelkou.

Marcel

Klára Sofia Čermáková

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

Promluva pisoáru
Marceli
jsem Tvůj vděčný bílý oprýskaný přítel
ale nechápu Tě
doma máš milující ženu
Tvé jméno nechybí v jediném titulku
můžeš žít královsky
v poklidu...
Ty se však vracíš stále na místo činu
s afgánským rumem
a hraješ si s nimi na černobílých kachličkách
cožpak to nestačilo?
všechny jsem sledoval
nebo oni mne
nevěští nic dobrého
Alexina Tě čeká Marceli, kašli na ně
Marceli, běž domů

Hipochondr – Jezdec
Pane Duchampe, Váš pisoár je naprosto unikátní, ale myslím, že začíná rezavět
má fontána?
není možné
ne, vážně, začíná rezavět trochu jako já
jak to myslíte?
požírám mne
co?
kerovizační dirhóza
co?
ke-ro-vi-zač-ní dir..
o tom jsem nikdy neslyšel

ztráta orientace, slzení očí, citová vypjatost
o čem to...?
vztahová nestálost, myšlenky na smrt, dvojí identita...
Richard Mutt, nepodepsal jste se snad Richard Mutt?
no to jsem...
tak vidíte
jasné příznaky
chcete říct?
tak z nenadání vidíte
hloupost
když myslíte, ale vy si to nemyslíte přeci
mluvme tedy o počasí
je-li dáno že... předpo-kládáme-li že jsem třeba...
ach, pochopil jste, měl byste vyhledat Allana Kaprowa
tu enviromentalistku?
ano, ví o tomhle více než celý zástup doktorů
a málem bych zapomněl, ptala se po Vás
další z rozhovorů?
neřekl bych, také se po ní sháním, ale nejspíš někde zase zachraňuje svět
taky bych se potřeboval nechat zachránit
co říkáte?
mluvím o tom počasí přeci
aha, jistě
slunce je dnes trochu níž, to však nadmíru dráždí můj nyní tak citlivý zrak
paprsky jsou nadmíru hřejivé, ale podporují mé brnění v levé noze
poslední dobou mne nadmíru brní a píchá vlastně už i v té pravé
vidíte má červená líce?
rozpraskané vlasečnice ze suchého vzduchu
samozřejmě kerovizační dirhóza
máte pravdu
dnes je hezky

Vědma – Věž
Mistře Duchampe,
Váš pisoár byl předvídatelný, ale věru nezklamal
fontána, prosil bych
ale přistupme raději, k čemu je třeba
dobrá
měl byste se sejít s Allanou Kaprowou
aha
to je vše?
žádné věštění z ruky?
prohlížení čar, čáryfukování z hrníčku od kávy?
skleněné koule, kyvadla a prstíky na spáncích?
prostě na mne kouknete a vyrukujete, že se mám sejít s Kaprowou
proč?
chcete mne urazit?
to bych si nedovolil
prosím, dělejte dál svou práci
vidím
du champion
ducham(š)pión
duchamp pijón
du šampon
to vy mne chcete urazit
Vaše životní čísla jsou 3,7, a 6... pokud si tedy žádáte konvenční výklady
to ne, dobrá, pokračujte
duchamp pan
duchamplán
definuje c/x
zabijete
teď to dává všechno smysl
zabijete
vážně?

přesně tak
a za tohle jsem Vám zaplatil?

Matematik – Střelec

Mistře Duchampe

propočítal jsem všechno

proporce Vaše pisoáru jsou úchvatné

poloměr y je odpovídající výsečce interdiagonály v/x

můžeme tedy předpokládat, že terciosečnice je výsledkem odmocniny x
naprosto geniální

nad tím jsem nikdy nepřemýšlel

mohu Vám nabídnout můj rozbor a nákresy, pokud chcete

ne děkuji, asi by to pro mne byly nerozluštitelné obrázky

rád bych řekl, že za to může hladina v krvi, ale spíš...

ještě jedna flaška a způsobené promile Vám budou kolovat rychlostí úměrnou...

ještě něco mi chcete vypočítat?

Vaše košile – pro čtvrtek je dle mých výpočtů nejvýhodnější černá ne zelená
zešilel jste...

no jen vezmete v potaz úmrtnost v rámci týdne, zaměřte se na čtvrtek a zjistíte...

neřekl bych, že...

připočítejte

nechápete

vypočítal jsem, že se dá vyhrát i bez šachmatu

cože?

Allana Kaprowa to může dosvědčit, pane

tak poslouchejte

život je smutný žert, nerozluštitelný nesmysl, můžete hledat a počítat

ale nenajdete

měl byste konečně prozívat a spatřit tu absurditu života

náhodnost světa zbaveného všech hodnot

jen střílíte a schováváte to za vědu, ostatně jako všichni

teorie 376
o čem to zase...?
smýšlení nezávislé na veličinách...
vy máte snad na všechno číslo
myslete si, co chcete, pane
ale přemýšlejte nad Vaším tahem
vše se dá předvídat
pochopte, kdybyste další krok pojal dle mých výpočtů – řekněme plán G10...
ušetřete mne toho prosím
ale vše lze bez šachmatu!
prosím, nechám si teorii 376 a afgánský rum

Rose Sélavy – Dáma
Ach, Marceli, tvůj pisoár je přímo rozkošný
zástupnost nejintimnější sexuality konečně ve světle obdivu
projíždím zrakem jeho záhyby
hladký povrch
a napadá mne...
teď ne prosím
tak proč se mnou hraješ?
máš své zlo i kouzlo, Rose
Rose Sélavy v celé kráse
navíc nejde tě obejít, sama to víš
správně
co to o mně říká?
že chceš vyhrát?
třeba máš pro jednu pravdu
mimochodem nepochlubil ses, že znáš Allanu Kaprowu
vždy jsem ji chtěla potkat
nechápu, co s ní všichni máte
no tak Marceli, máš tak rozkošnou vrásku na čele, když se čertíš
za to Tvá tvář je andělská, vid' Rose?

vezmi si mě konečně
máš pravdu, dělám chybu, že s Tebou hraji
ach, Marceli, tvá nejhlubší podstata je eros stejně jako každého
zbytečně se bráníš
miluješ svou ženu Alexinu?
a co má být?
líbáš ji stejně jako mne?
já tě přeci nelíbám
vážně?
cítíš můj pohyb jazyka?
tak chutná ta láska za rohem, tak chutná eros
tak chutná zrada
tu cítím
ciť mě, Marceli
vychutnej si mne jako afgánský rum
„Eros, c'est la vie,“

Mnich – Pěšák
Ctěný Duchampe, jaký příběh má váš pisoár?
nemá
nic není bez příběhu
pak postrádal by smysl, tvar, hodnotu – beztvary pisoár
fontána prosím
věříte?
pro mne tato otázka neexistuje
nechci říci ateista
ani že věřící
nechci o tom vůbec mluvit
proč mluvit o takové utopii
teorie 376
bláznivá hloupost vytvořit ideu 377

Boha

distanc od všech ideologických předsudků kromě marnosti

ta je Vám osudná, víte to?

ať je, nemůže být dlouho, když dlouho nebudu sám

kajte se za ty slova, připomínáte mi Allanu Kaprowu

jděte už všichni k čertu s Allanou Kaprowou

to jste nechtěl říci

ale chtěl

odpusťte

chci se kát, nemám na tomhle konci jiných nápadů

povídejte

urazím Vás skleničkou afgánského rumu?

neurazíte, býval jsem námořník, ale už více jak deset let jsem jej nepožil

hodláte to dnes změnit?

ne, to rozhodně ne, ty časy už jsem dávno za mnou

vy jste byl opravdu námořníkem?

připadá vám to divné?

no tak povídejte

povídat máte vy

máte ženu?

ano, jmenuje se Alexina

klopíte zrak

jsem zavržení hodný

to je to, z čeho se potřebujete zpovídat?

ne, je toho mnohem víc

ach tak...

jsem už však na konci, chápete?

nalijte mi přece jen ten afgánský rum

Majitel pravdy – Král

Takže za pisoárem si stále stojíš?

ano
mně se odpovídá pravda
udělals to?
udělal co?
udělal
vím vše, chtěl jsem jen, ať to řekneš sám
co mi řekneš k Allaně Kaprowe?
prý mně chce vidět“
víš, že tohle nemyslím
tečou ti slzy
kerovizační dirhóza
co prosím?
to nic
bojíš se, nechceš dál
to tedy ne
lháři
podlehls Rose, žiješ v bludech, říká se, že zabiješ, utopil si rozum v rumu
vím všechno
nemůžeš to dokázat
ale vím to já a víš to ty, to stačí
mlč
proč se mi to děje?
stal ses obětí vlastní...
nepotřebuješ soudce
jednou se všichni dozvědí pravdu
chystáš se mne vzít, ale děláš chybu
chápeš moc dobře sám, že tuhle hru jsi i tak prohrál
hraješ sám se sebou Marceli Duchampe
hraješ sám se sebou
vypadáš jako bys chtěl, aby to byla slepá ulička, ze které není ven
tak to skončujme
tvá poslední slova?

nedělej to
šach mat, příteli

Promluva pisoáru
Marceli, Marceli
nechápu to
mohl jsi mne pojmenovat třeba Antonín
ale nechtěl jsi
zasraná fontána
mohl jsi vymyslet cokoliv jiného
jsem pís oár
tak třeba Miroslav říkal jsem
ale nechtěl jsi
zasraná fontána
a teď už prostě neuděláš nic
Marceli, vrať se
nechals mně napospas
a ji taky
přinesla Ti růži
víš to?
teď určitě křičíš... k čertu s Allanou Kaprowou
ale ne Marceli, řeč je o Tvé ženě
Alexina
mohl jsi mne naplnit květinami raději sám
a uhnout jednou
za dobrem svým
ale nechtěl jsi
vždyť
mohl jsi být tady
ale nechtěl jsi
Antonín – to by bylo jméno

a teď je ze mne Květoslav
kdybys tu byl, tak bys možná pochopil ten potupný rozdíl mezi těmito jmény
ale Ty tu co?
nejši
tak
seru na Tebe Marceli, abys věděl
třeba je Ti to fuk
jasně, že je Ti to fuk
vidíš ve mně vlastní zhoubu, že je to tak?
ale do poslední chvíle jsem byl Tvůj nejvěrnější přítel
bílý a keramický

Nepřítomen
ten pisoár plný květin se stává ještě intimnějším
pyl z narcisů podporuje kerovizační dirhózu
754 okvětních lístků pokud x není paralelní disbalancí c/x
je ho škoda, jeho rty chutnaly sladce po afgánském rumu
nevyužil plán G10, vybral si sám
distanco od všech ideologických předsudků kromě marnosti, ta mu byla osudnou
měl ji vyhledat, říkala jsem to
ztráta orientace, slzení očí, citová vypjatost, dvojí identita, copak nechápete?
předpověď hovořila víc jasně, než jasná je skutečnost
černé košile pro čtvrtky, neříkal jsem to?
nemuselo to tak být, nebyl ještě odsouzen
měl by vidět své dílo v takové kráse
je tady někde?
nedojde
Richard Mutt?
vždyť to byl přeci on
podívejte
Allana Kaprowa dorazila

Na konci

Marie Mlatečková

Divadelní dramaturgie, 2. ročník

- Ztratily jsme ho
- To už dávno.
- Věděla jsi to.
- Tušila jsem.
- Proč jsi nic neřekla?
- Nebyla jsem si jistá.
- Stejně.
- Nebylo mu už pomoci.
- Vždycky se dá.
- Ale prosím tě. Už toho bylo moc.
- Já vím.
- Tak nebreč.
- Jak to můžeš říct, byl to náš otec.
- To byl.
- Postaral se o nás, když nebylo zbylí.
- Já vím.
- Tak jak můžeš být tak klidná?
- Vždyť říkám, ztratily jsme ho už dávno.
- Ale to není to samé.
- Částečně.
- Nemůžu tomu pořád uvěřit.
- Že? Kde se v něm vzalo tolik odvahy.
- Že odešel od ní, tomu samozřejmě rozumím, i když se mu to vůbec nepodobá –
- –ale že nechá svoji matku, aby mu stála nad rakví –
- co babičku, nás.
- Nech toho. Kvůli nám tam skočil.
- Jak tohle můžeš říct.
- Je mi to líto, ale musíme si to přiznat. Nedokázaly jsme se s ním domluvit, a tak jsme byly kruté.
- Až moc, že?
- Já vím. Ale co jsme měly dělat.
- Mluvit.

- Jako předtím? A předtím? Skončilo by to stejně.
- Asi žádné řešení nebylo, že?
- Vždyť víš, že jsme ho hledaly. Mockrát.
- Možná ne dostatečně.
- Vždycky to skončilo hádkou.
- Nikdy nám totiž nevěřil.
- Nebyl schopný uvěřit.
- A byly to takové malichernosti.
- To je pravda.
- Měl nás rád.
- Ještě aby ne, když to byl náš otec.
- Tak jak si jistě pamatuješ, rodičovská láska není úplně samozřejmá.
- Nech toho.
- Myslíš, že dojde na pohřeb?
- Nevím. Pokud nebude někde ležet s láškou.
- Co byla na léčení, tak už nepije, nekřivdí jí.
- No neboj, tý se křivdit už moc nedá.
- Zás kdo ví, jak zareaguje na tohle, to je pravda.
- Neuměl si vybírat jiný, než nesnesitelný ženský. A pak se o nás musel starat, když
- To zní, jak kdyby byla všechno jeho chyba.
- Není, já to vím. Ale stejně.
- Co stejně?
- Stejně to bylo všechno nakonec kvůli ní.
- To taky nemůžeš říct.
- Proč ne? My jsme odešly – kvůli ní. On se trápil – kvůli ní. A když si uvědomil, že kvůli ní ztratil všechno a že my jsme měly pravdu, tak–
- To stačí.
- To skončil.
- (odmlka)
- Asi je mu už líp, ne?
- (odmlka)
- Víš, z čeho mám radost?

- Proč tohle říkáš?
- Protože mám z jedné věci radost.
- Z čeho máš teď radost?
- Z toho, že jsme to přežily.
- Co jsme přežily?
- No tohle. Všechno.
- Jak můžeš být tak sobecká?
- Nejsem sobecká. Jen se podívej. Na nás všechny je toho tolik naloženýho. A všichni utíkají. Padají. A my tu furt stojíme.
- Občas nevím, jestli se mi to líbí.
- Radši bys taky utekla.
- Možná.
- Víš, že nemůžeš. Že to se prostě stát nemá. My to přežijem – a ty to víš.
- Já vím.
- My a nikdo jiný.
- My a nikdo jiný.
- Tak vidíš.

Nadechnout líh, vydechnout květiny

Sabina Šlachtová

Činoherní herectví, 2. ročník

Můj první byl Roman a pak už jsem měla jenom románky.
Já pila pro radost a on chlastal na žal.
V posteli byl nejlepší.
Ve tmě. Ve mně.

On: Máš takový přátelský prsa.
Ona: Dík.
On: A takovej protivnej pohled. Ne, ne protivnej, ale nepřátelskej.
Vypadáš jako strašně nepříjemnej člověk. Víš? Měl bych si
tě natáčet a ne nahrávat.
Ona: Proč bys to dělal?
On: ...zapomeň na to.
Ona: Co s tím vlastně děláš?
On: S čím? Pouštím si to.
Ona: Jak často?
On: Nevím. Proč?
Ona: Nevím.
On: Dáš si?
Ona: Co to je?
On: Salát.
Ona: A vedle toho?
On: Emko.

SMÍCH

Já nevím proč se směju. On neví proč se směje. Hlavní je, že se někdo směje. Otáčí stůl. Uběhla půlhodina a už jsem vsáknutá do gauče. Vadí mi. Říká nějaký strašně velký pravdy. Bolí mě plíce a balím další cigaretu. Brečím třpytky. Je strašně nevýhodný fasovat duši i s tělem.

On: Já tak akorát umím oddělit tělo a hlavu akorát víš?

Myšlenky nejsou logický obraz skutečnosti. Je to interpretace odrazu skutečnosti. Je to převlečené pociť. Dvě dospělé děti, které čekají na vedoucího.

Vrazila jsem mu jako první.

Ona: Jsem ti úplně jedno, že?
Slyšíš mě?
Slyšíš mě?!
Nepouštěj to!

On: Poslouchej.

Ona: Je to nechutný.

On: Mně se to zdá nádherný.

Ona: Jenomže není.

On: Hezky poslouchej.

Hledám poslední zbytek trávy. Třepou se mi ruce. Mám žízeň a studené nohy. Nemůžu se zvednout. Ani mluvit. Balím trávu do cigaretového papírku. Vidí to. Kření se na mě. Podle mě vůbec neví, proč se směje. Je to grázl. Vždycky byl. Dřív než si zvládnou smotat filtr podává mi špeka. Je toho dost. V dýmu se pomalu ztrácí fakt, že mě bolí klouby na ruku, a že mám možná zpřeraženou čelist. Koukám se do lávové lampy, kterou má postavenou na okně.

Ona: Už nechci.

On: Na.

Ona: Nechci.

On: Wow. Takže taxík?

Ona: Ok. Dám si.

On: Dvě?

Ona: Jo. To je smutný.

On: Mně už se to zdá normální.

Ona: Wow. Jsi fakt hustej.

On: Kočičko....

Ona: Ano ?

On. Drž hubu a šňupej.

Mluvil o tom, že zažil všechno a všechno viděl. Přivírala jsem oči a olizovala si ústa.
Pak jemu.

Pak jsem vdechovala jeho pižmo a říkala nějaký náhodný slova nahlas.

Pak on.

Pak se chytl.

Hřál mě.

Hrálo tohe: <https://www.youtube.com/watch?v=MgEghJSDk1M>

Tekutej sex.

Jsem zpocená.

Není něžnej.

Není nikdy ani trochu něžnej.

Mně to ani trochu nevadí.

Zvířata.

Dal mi strašnou ránu přes záda. Nemůžu se otočit. Dýchám polštář.

Dusím se jím. Nemám dech. Nemám sílu. Nemám chuť. Mám smůlu.

Mám orgasmus.

Teď přichází ta nejtěžší část – nerozbrečet se.

Hraje něco od Marse Volty.

Třeba tohle:

<https://www.youtube.com/watch?v=d0XepjKgZEY&index=26&list=PLvBuAM6fglvqQTyULC1xDm4OW58JphWK5>

Já se sprchuju.

On kouří.

Jsem nahý, ukazuju se jen zrezivělé vaně a několika vlasům na dně.

Voda je vlažná. Asi jako celej tenhle večer.

VZLYK
VZLYK
VZLYK
VZLYK

TICHO.

105

SMÍCH
SNÍDANĚ
SPÁNEK

Už svítá den a slunce si ho krájí.
Jednou mě dovede na konec nekonečna a tam mě zabije.
Má ještě zavřený oči.
Ještě se můžu koukat.
Ještě se chci koukat.

V ústech mám zbytky snů a tebe.
Ve vlasech mi poletují chyby nůžek.
Všechno je o něco víc vidět.
Například ten cigaretovej odér.
Nebo moje kalhoty, roztržené přesně v rozkroku.
A ta lež, že spolu jen neležíme je v ranním slunci fakt zjevná.
Umej si okna a nohy.

Schovávám pohledy do šály a kapesníky do kapes.
Vše jak má být

Nosovzpěrač

Kateřina Hejnarová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 3. ročník

Starší povídka z roku 2017. Třeba by bylo možné ji nějak vztáhnout k současné fitness kultuře...

Litovli, jako mnoha jiným z hanáckých městeček a vesnic, jimiž protéká řeka Morava, se říká moravské Benátky. Zdejší kanály jsou však příliš úzké na loď, sotva se podél kamenných břehů protáhne pár rybiček. Je letní noc, vodní hladiny se černí, a doba, kdy se příběh odehrává, ještě nezná noční hukot aut. Všech šest motorizovaných chloub tří správců litovelského pivovaru a tří radních zůstalo ustájených v šesti garážích, hned vedle koní. Na náměstí doléhá zvuk harmoniky, ochytaný a skrčený jak rožky starých karet.

Do zdí činžáků klapou dámské podpatky, a právě v jednom takovém domě zůstává prázdný pokoj osvětlený petrolejovou lampou. Ubrus pod lampou je krajkový, v rohu místnosti občas zaškrabká myš. V tom se do zámku vloží klíče. Lomcování dveřmi, stisk kliky – „No prosím, nestyďte se, nikdo tady není,“ štěbetá slečna v módních šatech pytlovitěho střihu. „Ale já přece,“ valí se za ní silák, pod jehož košilí kypí mohutné svaly, „máte to tu hezké.“ „To víte, žiju skromně,“ utíká mu slečna kamsi k alkovně, „dáte si koňak nebo víno?“ „Vino, prosím.“ Slečna tedy naplní dvě rozkošně zdobené skleničky, podá mu sirky, aby jí mohl gentlemansky připálit, ťuknou si, pak zasednou do křesel.

„Tak, a teď mi povězte, jak trénujete.“ Silák takové otázky zřejmě zodpovídá velmi rád: „Hodně zvedám činky, 50 kilo ale klidně i 60. Kromě toho chodím každé ráno běhat, to abych –“ „Ale ne, já myslela, jak trénujete s tím nosem.“ „Jo nosovky,“ rozzáří se silák, „tak na ty mám takový speciální popruh,“ rychle přehrabuje obsah plátěné tašky, „prosím – je to vlastní výroba.“ „Teda Antoníne, snad bych vám neměla tak lichotit, ale vy jste skutečný génius. Ne vážně, myslím, sportovní génius. Něco takového – a jak se to vlastně nasazuje?“ Slečna si k něžnému nosíku přikládá zvláštní koženou mřížku, z níž trčí kovový háček a visí mohutný, zhruba metr a půl dlouhý kus lana. „Pozor, ať se nestrhnete! Je to dost těžké samo o sobě“ „Ach, pardon. Ale opravdu, takovou věc by třeba Gusta nikdy nevymyslel.“ „Gusta?“ poodtáhne se silák, „vy znáte Frištenského?“ „Ale ne, ne, vůbec. Možná jen – trochu. Hrávali jsme si spolu jako děti. Ale už dlouho s ním nemluvíme.“ „Jistě, s ním se totiž ani mluvit nedá. Nadutec jeden! Tss, prý řeckořímské zápasy – vždyť je to jak obyčejná hospodská rvačka!“ „Úplně mi mluvíte z duše.“ „Kdepak, milá slečno,“ pokračuje rozohněný silák, „20. století patří pokroku! Pokroku, umění a kráse: nosy už dávno nemá smysl soupeřům rozbíjet, nosy je třeba trénovat! Lidé ani netuší, jakou sílu dokáže vyvinout jen pár obličejových svalů vyztužených hrstkou nosních kůstek!“

„Prosím vás, ukažte mi něco,“ žadoní slečna, načež silák odpoví: „Madam, bude mi ctí.“ Pak do mohutného frňáku vklíní kovový háček, chvilku třepe hlavou, to aby se rozcvičil, jakoby trochu zachrochtá, načež vstane do pozoru. Slečna jen těsně polkne výbuch smíchu. Silák až podezřele připomíná slona, s lýkovým chobotem svěšeným ke kolenům a mírně odstátýma ušima. „Zvolte zátěž!“ zavelí nosovzpěrač lakonicky, ale to už slečna přibíhá s prvním dílem předústojného Atlasu bylin mírného pásma. „To je málo,“ protestuje silák, proto musí slečna přidat i díl druhý. „Raz, dva, tři!“ A od té chvíle knihy levitují nad kobercem, růže, meduňka i vlčí máky, a slečna tleská jako pominutá, volajíce „Bravo, bravo, ještě, ještě!“, jako by snad bylo třeba siláka pobízet. Silonos pak zvedá květinu ve váze, židli i konferenční stůl, než slečna, samým jásotem úplně vyčerpaná zapadne do křesla.

„Není vám horko?“ vydechuje. „Pot ke sportu patří,“ odpovídá vzpěrač nekompromisně. „Šla bych k řece, víte?“ „Teď v noci?“ „No a? Ve městě dávno nikdo není. Lidi spí.“ „Já nevím,“ nenápadně, ale přece funí silák. Zřejmě je taky vyčerpaný a taky mu tepe ve spáncích. „Ale no tak, vem'te to víno a jdeme.“ Slečna popadne vlněný pléd a nosatlet v tom rychlém pohybu poprvé zahlédne vnitřní stranu úžlabiny jejího výstřihu. Na schodech jí sotva stačí, cestou do parku však, díky Bohu, skutečně potkají akorát pocuchaného psa. Slečna seběhne k řece a prsty levé nohy smáčí ve vodě. „Člověk by tam hned skočil, že?“ „Možná radši ve dne,“ obzírá silák nedůvěřivě vodní hladinu. „Ale noc má větší kouzlo. Vidíte? Tolik hvězd! A v letním vánku jsou citit květiny...“ Nososil maličko protočí panenky, ale pak, ještě stále naplněn pocitem mužné síly, odpoví: „Asi ano.“ Slečna se zavřenýma očima rozprahuje ruce, jenže v tom – Ona snad vůbec nedává pozor! – jí pléd sklouzne z paží rovnou do vody. „To přece – to ne! Můj přehoz! Já jsem tak hrozná!“ Neobratně plácá rukou o hladinu, jako by látku snad chtěla odstrčit. „Co mám dělat? Prosím vás, pomozte mi! Byl strašně drahý!“ „Slečno, ale já ...“ „Ach, už je tak daleko,“ schovává dívka obličej do jemných dlaní, „můj milovaný přehoz!“ Silák chvíli hopká podél břehu, pohled na zoufalou dámu a vzpomínka na její ušlechtilý obdiv mu však nedávají na výběr. Sotva ze sebe strhá oblečení, skočí do chladné vody. Máchá rukama a dramaticky vydechuje, nakonec se musí i potopit, těžká látka už málem klesá ke dnu. Táhne ji potom po trávě za sebou jak leklou rybu. „Děkuji!“ skočí mu slečna kolem krku. „Kdybych vás mohla jakkoli odměnit...“ „V pořádku,“ vrávorá promočený vzpěrač, „snad už bych radši šel domů, je dost zima.“ „Ještě abyste se tak nachladil.“ „To nesmím!“ vykřikne zoufale nososval, „pozitří mám vystoupení!“

Slečna však velmi dobře zná rozvrh nossilákových přehlídek a veřejných čísel. Jakmile její host zmizí za radniční věží, rozběhla se ta malá podšívka přes kočičí hlavy, střevičky jí rozedírají paty, ale ona už ťuká na spodní okno jakéhosi omšelého žlutého domu. Po chvílce ticha jeho obyvatel zatočí kličkou a vystrčí ze tmy pokoje rváčskou hlavu. „Hmm?“ zavrčí. „Všechno vyšlo! Povedlo se to, Gusto!“ chrlí ze sebe udýchaná slečna. „Nechala jsem ho cvičit, zpotit se řádně, a pak jsem ho nahnala rovnou do vody. Do rána má rýmu jako trám!“ „Jo tak,“ rozpomene se zápasník na svůj vlastní plán, „však já vím, proč tě tolik miluju.“ „Ty můj Herkule!“ vtiskne mu slečna zcela nedecentní pusu. „Teď je Litovel – a co jenom Litovel, celá Haná, Morava a vůbec! – tvoje.“

Toho dne potom Antonín, muž s nejsilnějším nosem hanáckého regionu, vystoupil na pódium značně zmalátnělý. Tváře měl rudé a frňák ucpaný tak, že mohl sotva dýchat. Nejlehčí činku ještě jakž takž zdvihl, při dvojnásobné váze mu však skoba vyklouzla a zesláblý nosovzpěrač, když ji zvedal, svalil se jako sloni, kteří v cirkuse dosedají na buben. Místo potlesku sklidil výsměch. Další vystoupení musel zrušit pro nemoc a příští pak pro nedostatek publika. Litovelští totiž objevili zápasníka, který místo pouťových atrakcí s nosem či jinými částmi těla předváděl seriózní, anticky krásné chvaty řeckořímského zápasu.

Kéž by někdo věděl, jak to bylo doopravdy.

Otevřený dopis o smrti mého kamaráda

Veronika Volejníková

Divadelní dramaturgie, 3. ročník

Luki,

to co se stalo, jsem se dozvěděla přesně před týdnem, když jsem se vracela ze zkoušky s herci. Angela to napsala na skupinový chat. Nejdřív jsem tomu nemohla vůbec uvěřit. Když se stane něco tak strašného, představuji si, že je to jen žert. Představuji si, že někdo finguje vlastní smrt, aby se mohl podívat, kolik lidí mu přijde na pohřeb. Pak jsem se dozvěděla, co přesně se stalo. Psali o tom na internetu. Přemítala jsem, jestli jsi to plánoval nebo jestli to byla souhra nešťastných rozhodnutí, které v tu tragédii vyústily. Pak jsem si vzpomněla, jak jsme spolu mluvili pod kaštanem u našeho oddělení, kde jsi mi říkal, že extázi si už nikdy v životě nevezmeš ... že víš, k čemu tě to pak svádí. Došlo mi, že jsi to musel plánovat a to mi v tu chvíli přišlo ještě daleko nešťastnější. Přemýšlela jsem o tom, zda se tomu dalo zabránit. Mohli jsme ti napsat, mohli jsme uspořádat další sraz s lidma z léčebny...možná, že kdyby ti mezi námi bylo zase na chvíli dobře, mohlo to být jinak. Všichni na tebe vzpomínáme. Našli se tedy bohužel i tací (a nejsmutnější je, že to byli i někteří přátelé z Bohnic), kteří se z nepochopitelného důvodu rozhodli tě kritizovat. Luki, já si ale nemyslím, že by měl být člověk zbabělec a sobec jen proto, že si vezme život. Každý vidí jen ten jeden okamžik neúnosného strachu a zoufalství, který skončí smrtí. Kolik lidí ale vezme v potaz ty roky přemáhání, snahy se léčit, snahy všechny ty problémy řešit a nakonec vyřešit? Ta cesta je neskutečně dlouhá a my všichni, co jsme se na ní potkali, to moc dobře víme.

Zítra ti přijdeme na pohřeb. Děsí mě, že naposled jsme se viděli na srazu s kámošema z Bohnic a teď ... teď se máme sejít na pohřbu jednoho z nás. Děsí mě představa, že víc než polovina z nás na to někdy myslela a bojím se, že budou další. Musíme se snažit tomu zabránit.

Vnímat smrt je něco neskutečně těžkého. Je na to hned několik teorií. Někdo věří, že po smrti nic není. Osobnost zemře spolu s tělem, a i to po čase zmizí. Jiní jsou přesvědčení, že duše opustí tělo a pak jde buď do nebe, pekla, nebo se znovu narodí. Já nevím, co si mám myslet, ale od chvíle, kdy jsem se dozvěděla, že jsi zemřel, si pořád představuji, že stále někde jsi. Nevím, jestli tam zůstaneš nebo se někde znovu narodíš, ale ať to bude jakkoliv, doufám, že ti v tom bude lépe, než jak ti bylo na Zemi. Moc bych ti to přála.

Mua

31. 1. 2019

P M B

Veronika Ohneiserová

Divadelní dramaturgie, 1. ročník

BRNOPROMĚZNAMENÁ

NEVIDĚTVČEMJDEMOJEMÁMANAPLES

DVĚPIVAZASEDMDESÁT

NEPOTŘEBOVATŠALINKARTU

ZATÍM

POPRVÉVÁNOČNÍTRHY

BALÍKNAPOBOČKU

VÍCNEŽJEDNOKINO

MOŽNOSTSIVYBRAT

JUKEBOXY

VENTILYZPEKLA

ŠÍMAVMORAVSKÉGALERII

MOCTVSTÁVATNAPOSLEDNÍCHVÍLI

DIVADLO

ČEKÁNÍNAKULIČKU

CHODITOBČASNAMENÍČKA

ZTRATITČEPKU

ČERVENOU

ANTIKVARIÁTYAPOHLEDNICE

MÍTPROČPSÁTDOPISY

MÍTPROČPSÁT

PSÁT

PŮLKAROŽNOVA

NEMÍTSÉGRUNAPROTI

ŽÁDNÉMOSTY

KUPOVATTOALEŤÁK

VESLEVĚ

NAKUPOVATVESLEVĚ

PRVNÍPIERCING

BÝTDALEKO

BÝTZOSTRAVY

MÍTPŘÍZVUK
NOSITSIKLÍČE
KLEPATNAKOLEJNOU
OBJEVOVAT
NEZNAT
NEMOCTJÍTSMILÝMJENTAKNĚKAM
KAMKOLIV
LP
MÍTCUŽNAKAFE
STUDENÁSPRCHAPOPŮLNOCI
STÝSKÁNÍ
MÍTSPOLUBYDLÍCÍ
KNIHOVNA

TISKSTRÁNKA/2KČ
HLEDAT
SE
POCHYBOVAT
CHTÍT
TOASTOVÝCHLEBA
POLÍVKAZPYTLÍKU
BLOUDIT
ZAČÍTPOZNÁVATULICE
VOLAT
NOSITSSEBOUNOTEBOOK
PŘÁTSINEMÍTTAKTĚŽKÝNOTEBOOK
ČÍSTPOHOSPODÁCH
ČÍST
XYHERTÝDNĚ
KOUPITSISLUCHÁTKA
NEMOCTSIZAHRÁTNAKYTARU
MÍTKLÍČNAVÍC

PLATITZAPRANÍ
HODINUAPŮLPŘEDNÁŠKA
CHODITNAHRANOLKY
NOVÍLIDÉ
LIDÉ
LIDI
ŠPILBERK
TĚŠITSE
DOMŮ
NEVĚDĚTKDEJEDOMA
TISÍCJMEN
ATŘIKRÁTVÍCETVÁŘÍ
SBÍRATLETÁKY
POSLOUCHATDEBILNÍFÓRYOBRNĚ
ZAPOMENOUTŽETUNENÍMETRO
FÓBIEZNEMOCNIC
STRAVENKY
ASPOUSTADALŠÍCHVĚCÍ
...

BRNOPROMĚASINĚCOZNAMENÁ

Patnáct okamžiků

malý výběr z mých haiku

Šimon Peták

Dramatická umění, 1. ročník

po roce doma
v zahradě prostřihám
otci šediny

směšně malý
trčí můj stín
ve vlnách

je ten dotyk
vůbec skutečný?
kuropění na dlaních

káva a čoud
dělníci
pouštějí kořínky do dne

na Olympu mého kolene
píďalka
kampak?

dnes poprvé
modlitba Ma'ariv
pod mou střechou

déšť vymílá trouchnivý krov
z tepla domu
smích dítěte

tenounce komár
plaší můj spánek
bodni už

z pokrývek zavoní
klín mé milé
nahé ráno

soustředěn
padá větroň
vstříc svému stínu

větvičky ve váze
dnes neupily
sbohem

líně
plazí se den pústu
prázdným břichem

pod lipou
na hlavu prší mi
vůně

na kraji spánku
nekonečno za očima
přítel z dětství

dvacet osm
troufám si už
pořád začínat?

Pilo nepilo

Paulína Mazíková

Divadlo a výchova, 5. ročník

Postavy:

Hospodský

Michail Bulgakov – spisovatel

Alexandra (Saša) Bušová – dělnice

Boris Mikula – družstevník od prasat, předseda domovního výboru

Andrej Melik – editor místních novin

Vláda Kiršon – úředník z vlakové správy

Petr Gaj – doktor

Olga Popová

Hrubé části scénáře jsou texty, které Michail Bulgakov píše.

1.

Hospoda. 5 stolů, 8 židlí, bar. Na scéně Boris, Petr, Vláda, Andrej a Saša.

Andrej: A tak ti povídám! Půjdu pryč! Někam do ústraní, do poustevny. Kamenná hradba lesa, ptačí štěbetání, šumění potoka, vůně květů... Nikde ani živá duše... už mě to tady všechno to idiotské omrzelo! Uteču do Paříže, tam napíšu román a pak, pak do poustevny!

Saša: Tak to teda ne. Co tam do Paříže, kdejaký syfilis, pfuj! Já ti dobře říkám Andreji, co jsi v másle nenašel, nehledej v podmásli!

Andrej: Ale jaký Paříž? Vždyť–

Vstupuje hospodský

Boris: Na jejich zdraví!

Saša: Na zdraví!

Andrej: Polkne nedořečenou větu. Zdraví!

Péťa: Na zdraví dobré společnosti!

Boris: Pane hospodskéj, budou od té dobroty a ovlaží mi hubu!

Hospodský: A kdo bude platit?

Andrej: Nadechuje se, chystá se zatáhnout rundu.

Vláďa: Zvedne hlavu. Důrazně. Já.

Andrej: Já bych taky poprosil.

Saša: Tady taky! Vlášo? Dáš si s námi?

Vláďa: Podívá se kolik mu zbylo pití, potom zamítavě zavrtí hlavou.

Saša: Ale Vlášo! Žízeň je věčná, tak se s náma aspoň napij!

Petr: Alexandro, nechte ho, vždyť ho dobře znáte, až bude chtít, sám si řekne.

Andrej: Tahle kupa slámy si řekne? Cha! Na to ste teda doktůrku káp!

Jde k doktorovi a poplácá ho po zádech. Ten to nesnáší moc dobře, je to oblíbený způsob jak ho trápit.

Saša: Mluviti stříbro, mlčeti zlato! Ne každý musí mít hubu prořezanou.

Hospodský se rozhlédne, počítá kolik piv.

Vstupuje Míša. Rozhlíží se, vidí, že všechny stoly jsou obsazené, i když ne všechny židle, tak se rozhodne postavit se k baru.

Hospodský vyloží na bar objednaná piva a odchází dozadu.

Míša stojí u baru a čeká.

Ticho. Saša se zvedne, vezme 4 piva, podá je Vlášovi, Borisovi, Andrejovi a pak si se svým sedne. Petr vstává a jde si pro pivo. Vstupuje hospodský, vyloží na bar pivo pro Míšu.

2.

Petr: Dobrý den! Pojdte, člověče, přisedněte si! Jmenuju se Petr! Pojdte, sedněte!

Míša: Michal.

Petr: Co vás sem přivádí, Mišo? Takový na první pohled městský člověk, tady! To já poznám, já sám nejsem zdejší. Tak co, copak tady hledáte?

Míša: Práce.

Petr: Ach tak, nejste náhodou lékař, že by mi konečně poslali někoho na pomoc! No ale co to povídám, na pomoc, to spíš já vám bych mohl, že ano...

Andrej: Neotravuje vás tady náš pan doktor? Von je to zlatá duše, zlaté ručičky ještě víc, že ano, ale je ještě mladej, hodně se ptá, snadno jednoho unaví. Pojdte, nechte se pozvat na kořalku! *Tahá ho ke svému stolu.*

Boris: Pane Hospodo, vzácní hosté přicházejí, ulejou nám kořalečky!

Hospodský vykládá kališky na bar, Saša je umně bere a rozdává.

Andrej: Míša? Já jsem Andrej, tohle je Boris a tady Saša.

Saša: Alexandra, těší mě. Vlášo, pojd' se seznámit! Podává mu kořalku. Tohle je Vláša. Je sice tichej, ale jak se říká, tichá voda břehy mele. No a co vy Míšo? Hledáte práci? No, bez práce ani rybu z rybníka nevylovíš!

Andrej: A čemu se věnuješ? Teda, co kdybychom, když už máme tu kořalečku, si potykali!

Saša: A to je prima nápad! Saša! A už ho líbá.

Andrej: A tohle, to je Boris, náš předseda!

Míša si potýká s trojicí Boris, Saša, Andrej.

Míša: Pane doktore, mohl bych si k vám přisednout?

Petr: Ale ovšem, rád.

Míša: Je to tady moc hezký kraj. Jak dlouho tady vlastně jste?

Petr: Druhým rokem. Tady, v malé nemocnici, vybavenou ji máme výborně, což o to, jenom kdyby si pacienti nechali říct. Teď mi dovezli případ... No ale co budu žvanit, na to jsou tady lepší jiní. Místo je to krásné, lidi... pomalejší. Ale ostatně, kde je to jiné.

Míša: Případ?

Petr: (Vás to zajímá?) Teď mi dovezli pacientku, komplikovaný porod, opačná poloha plodu. Sám o sobě je to náročný zákrok no a tady o to víc, že porodní bába (jak já bych jí...), no jednoduše rodičku na několik hodin pověsila od stropu hlavou dolů, aby se to dítě v matce otočilo. Dovezli mi ji v bezvědomí a jen tak tak jsem je oba zachránil.

Míša: To si musím zapsat.

Petr: No, a takových případů na každý týden aspoň tři. Polovina lidí se bojí nože, na všechno chce kapky a je jedno jestli to je kašel nebo kýla. A ta druhá se léčí sama a ke mně přijdou, až když jim smrt dýchá na krk. Na zdraví!

Míša: Na zdraví!

Petr: Ale dost. Teď o vás. Kde jste se tady vzal?

Míša: No kde, na stanici, dovezl mě vlak.

Vláša: Dneska tu žádný vlak nestaví.

Miša: Je porucha na trati. Vyhodili mě tady.

Petr: A tak! A kam jste cestoval?

Miša: Na představení.

Petr: Takže jste herec!

Miša: Není se čím chlubit, ano, pracuji pro zájezdní společnost.

Petr: Mně to tedy přijde vzrušující!

Andrej: Přisedne si. Tak co Mišo, řekni něco o sobě! Čím se živiš?

Saša si přitáhne židli, zablokuje tak místo Petrovi, ten si sedá k uvolněnému stolu.

Saša: Ruce máš moc hezké, těma se sotva živiš, co?

Miša: Právě naopak.

Andrej: Ty to tak poznáš, Sašenko... já se taky živím rukama, jenom jinak, než jak si představuješ.

Saša: Jo, rukama, hubou meleš! To tě živí víc než co jiného!

Andrej: A čím píšeš? Snad taky hubou?

Miša: Píšeš?

Andrej: Ano, jsem editor místních novin. Pročpak? Snad taky nepíšeš?

Miša: Vyšlo mi pár fejetonů a povídek...

Andrej: Á! Pozor, pán je spisovatel! Tady u nás, tady najdeš námětů habaděj! To abychom si dávali pozor, co, Borisi?

Petr se zpytavě podívá na Mišu, ten se usměje.

Vláda: Nevím jestli von je ten, na koho by si Boris měl dávat pozor.

Andrej: Co tím chceš jako říct? Ha?

Miša vstává a odchází s prázdným pullitrem k baru. Tam stojí a pozoruje situaci. Hospodský mu podává nové pivo.

Saša: Pánové, no tak, kde je rodina v rozbroji, tam je zlato na hnoji. Nechte toho.

Andrej: Ženská mlč, nech ho ať se vysloví. No tak?

Vláda Andreje ignoruje, ten k němu jde, jako by se chtěl prát, Vláda mu podkopne nohu, Andrej přistane na zemi, bere židli, aby s ní Vládů praštil, na to hospodský postaví dvě piva na bar, Andrej v tu ránu zmrzne, položí židli zpátky a poslušně si jde pro pivo, hospodský na něj kývne ať to druhé vezme Vládovi, a tak ho vezme a hodí ho před něj.

3.

Boris: Sašo...

Saša: Pane hospodský, prosím, dvě piva!

Hospodský je stává na bar, Saša je odnáší sobě a Borisovi. Hospodský na Míšu.

Hospodský: Velkoměšťák má vždycky svůj pohled. Já říkám – podívejte se pořádně a uvidíte. Co? Pořádný lidi! Věrní, poctiví, celou svou sílu opřou do toho, aby si to tady vybudovali. Pro sebe. Lepší. Mělo by být víc takových míst. To představení, jste měli hrát kousek odtud, v jiné hospodě?

Míša: Ano, slyšel jste o tom?

Hospodský: Není to tak daleko, kdybyste se vydal tady za hospodou doleva a potom přímo přes pole, do večera to stihnete.

Míša: No, já jsem poslal telegram, představení už je určitě zrušeno a bylo by to zbytečné, myslím, taková štreka.

Hospodský stává dva kališky a pokyne na Míšu, aby ten druhý vzal Borisovi.

Míša: Hospodskému. Děkuju. Odchází s kalíškem za Borisem.

Boris: Tak co, měšťáčku, dělals někdy v prasečárně? Nebo aspoň na družstvu? Nevadí. Aj takovejch jako si ty a Andrej je zapotřebí. Jenom pak těžko pochopíš, o čem to tady je. Ve čtyry vstaneš, se slunkem se dobelháš za prasátkama, otevřeš, vykydáš, naleješ jim vodu, nakrmíš je, dáš jim novou slámu a to ještě jen všecko začíná. Dneska, jedna bachyňa porodila devět selat. Mrtvejch. Do jednoho. A teď bude dva týdny rýt a hledat je. A nebude chtít žrát. To by bylo lepší, aby sme ju rovnou picli a nikdo by sa nemusel trápit.

Míša: Jak se to stane, že se narodí takhle mrtvá selata?

Boris: Jak jak? No jednoduše, třeba sou v ní dlouho, nebo něco jiného. Nejhorší je, když jiná má selata ve stejný době jako ta, co jí umřely.

Petr: Chce jí je ukrást?

Boris: Prdlajs holenku, zabila by je a sežrala. Alespoň tolik, kolik by se jí vešlo do břicha.

Saša: Prase praseti vlkem.

Boris: No a to kdyby bylo všecko! Když rozsoudíš prasata, musíš do úřadu, protože si dostal funkci. Teda já. A všichni mě nosí hlášení...

Saša: Třinácté přikázání praví, nevcházej bez hlášení k bližnímu svému!

Hupsne do klína Borisovi. Nacházíme se u něj v kanceláři.

Petr: Chichi, znamenitě! Kam člověk přijde, tam vás potká, pane Mikulo! Že se ale vyznáte! No co, polibky si služební cestu nevylíbáte. Mě posílají, a tak jedu. Takové je to, prosím. Ale oznámení na vás podám, ano, prosím. Připravil jste o čtři z odboru a teď pokračujete v odděleních? Že jejich andělé strážní teďka pláčou, to vám je jedno? Naříkají, chudinky, ale už je pozdě. Dívčí čest se nedá navrátit. Kdepak.

Boris: Další!

Saša odchází i s Petrem.

Vláda: Přišel jsem žádat o stravenky.

Boris: Tak to abyste se oženil.

Vláda: Cože?

Boris: Nic na tom není. Stačí zajít na matriku a říct: Věc se má tak a tak, ona je moje všechno. Dejte mi ji, jinak se utopím nebo se zastřelím! No, a oni vás oddají. Nezapomeňte s sebou vzít její doklady ... a ji taky.

Vláda: Či doklady?

Boris: No třeba naší Saši.

Vláda: Nechci.

Boris: Ty jsi mamlas. Myslím to s tebou dobře. Copak to nechápeš? To bude, panečku, život! Co teď piješ po ránu?

Vláda: Pivo.

Boris: Tak vidíš. Takhle si budeš popíjet čokoládu nebo kakao! Až se oženíš, nestihneš ráno ani otevřít oči a už kolem tebe bude poletovat tvoje drahá polovička: Copak by sis přál, Vládiku, nechtěl bys kafičko, Vládiku sem, Vládiku tam.. Do zblbnutí! Totiž, co to povídám, nebudeš vědět, jestli jsi v nebi nebo doma!

Vláda: Nechci!

Boris: No dobrá, vidím, že jsi tvrdohlavej. Paličáka jako ty jsem ještě neviděl. Ale jak chceš. A teď už mě laskavě nezdržuj, nejsi tady sám.

Vláda: A co ty stravenky?

Boris: Zamítá se!

Vláda: Z jakého důvodu?

Boris: Nemáte nárok.

Vláda: A proč je dostal Melik?

Boris: Melik je jiná kategorie. Melik je dostal, protože je ženatej!

Vláda: Tak si poslužte! Ožeňte mě, odvedte na matriku, dělejte si se mnou, co chcete!

Boris: Sašo! Tady pan Kiršon tě chce požádat o ruku!

Saša: A proč tak vyvádí?

Boris: Zbláznil se radostí. Zas jeden dobrý konec. Další!

Saša si sedá s Vládou k jeho stolu. Na scéně se objeví Olga.

Boris: Na Mišu. Jo a vy byste potřeboval vydat povídku? Schváleno! Tady máte zálohu. Další!

Miša moc nerozumí, co se právě stalo. Kouká na Olgu, není si jistý, jestli mu právě vypadla z jeho fantazie, nebo jestli je reálná. Odchází k baru, kde si vezme pivo.

Hospodský: Tohle místo vám bude vyhovovat. Ukáže na uvolněný stůl. Odteď patří Mišovi.

4.

Olga stojí a rozhlíží se. Je vidět, že je mimo svoji komfortní zónu.

Olga: Směla bych si přisednout? Na Mišu

Saša: Dobrý den! Pojdte, sedněte si– tahá Olgu pryč od Miši, ta se ale nenechá, dost ostře reaguje na jakýkoliv dotek.

Miša: Samozřejmě.

Saša: Já jsem Alexandra, slečno?

Olga: Popová. Podává jí ruku, Saša se na ni dívá, bere ji Andrej a splašeně s ní potřásá.

Andrej: Andrej Melik. Těší mě.

Olga: Vidím, že oslavujete, odpusťte, nerada jsem vás vyrušila. Uteče k Petrovu stolu

Petr: Dobrý den! Pojdte, sedněte si.

Olga: Děkuji. Je na ní vidět, že moc nestojí o rozhovor.

Petr: Já jsem Petr.

Olga: Popová.

Petr: Že vy jste sem přijela jako Miša?

Olga: Míša? Ne, jsem tady sama. A rozhodně ne ze své vůle.

Petr: Tak jsem to myslel, tady Míša, co jste mu právě utekla od stolu.

Olga: Utekla?

Petr: Pardon, dobrá ještě jednou a odznova. Provinile se usměje.
Předpokládám správně, že vás tady vyhodil také vlak kvůli poruše na trati?

Olga: Ano. I vás?

Petr: Ne, Míšu. Já jsem zdejší lékař.

Olga: Aha. Usměje se. Chvilé ticha.

Petr: No to byste nevěřila, jaké věci se tady dějí, co tady lékař všechno zažije. Například: Matka křečovitě svírá jakýsi balík, který syčí a hvízdá. Asi tříletá holčička, nemůže dýchat. Při každém nádechu se jí stahovaly nadklíčkové jamky, žíly nabíhaly a růžový obličejík lehce fialovej. Pokročilý záškrt– tak jsem se zeptal–

Olga: Promiňte, ale (tohle já nechci poslouchat)

Odchází k baru za hospodským, který ji sleduje od jejího příchodu. Staví na bar pivo. Když Olga pochopí, že je pro ni, zavrtí hlavou.

Mohla bych poprosit kávu?

Hospodský: Není.

Olga: Čaj?

Hospodský: Není.

Olga: Nějakou limonádu?

Hospodský: Ne.

Olga: Vodu?

Andrej: Slečno, vždyť nedělejte okolky, dejte si s námi panáčka, nebo pivo...

Saša: Vodka podporuje zpěv, voda hněv! Tady pijeme každý, bez rozdílu.

Olga: Vodu?

Hospodský odchází dozadu, ostatní si sedají na svoje místa a jasně dávají najevo, že nechtějí, aby si k nim Olga sedala. Olga pochopí, že voda nebude. Prolínání scén A a B:

A)

Míša: Já tady ještě pořád mám to volné místo.

Olga: Jste velice laskav. Pauza Vy jste tady také uvíznul?

Míša: Jak se to vezme, ale vlastně ano.

Olga: Jak dlouho už to trvá?

Míša: Chvíli. Ale za tu dobu mi stihla vyjít povídka, v místních novinách. Je to štěstí, můžu psát a neplatí špatně...

Olga: Počkejte, tou poruchou se nikdo nezabývá už několik dnů?

Míša: To nevím, nezajímal jsem se o to, ale asi to tak bude.

Olga: Že mě to vůbec ještě překvapuje.

Míša: To já jsem rád, že jsem nakonec nemusel tam, kam jsem měl namířeno.

Olga: Vám nevadí, že jste skončil tady?

Míša: Je to dobrá příležitost.

Olga: Možná pro vás.

pauza

Míša: Máte dalekou cestu?

Olga: Za sebou i před sebou. Jedu z hlavního města.

Míša: Vidím, že s sebou nevezete nic dobrého.

Olga: Vidíte správně. Už abych byla pryč. V téhle zemi ani nic dobrého nečeká.

Míša: Nejste zdejší?

Olga: Od svých pěti let žiji ve Francii. Vrátila jsem se jen kvůli rodinné pozůstalosti.

Míša: Tak to vám rozumím, setkání s našimi úřady může být náročné.

Olga: To asi všude, ale tady, tady je nemožné takřka cokoliv.

Míša: Jak je to jinde, neposoudím, za hranicemi jsem nikdy nebyl. Ale ta povídka co mi vyšla, je shodou okolností o úřadech v tomhle městě.

Olga: O tom se dá vůbec psát?

Míša jí podá povídku.

Olga se začte. Směje se, upřímně, jako by se jí ulevilo.

Olga: A to jste napsal tady?

Míša: No...

Olga: Ale přeháníte.

Míša: Jak v čem.

Olga: A oni vám to otiskli?
Míša: Ano.
Olga: Ale vždyť to je o nich!
Míša: To jim zřejmě poněkud nedošlo.

Smějou se.

Olga: V hlavním městě je to vlastně podobné. Úřady jednají, věčně jednají, ale je to jako poslouchat stařečka, kterému co chvíli vypovídá rozum. Jako by je zachvátila nějaká nemoc. Ale takhle ta porucha může trvat věky. (Přemýšlí.) Zkusím se do toho vložit. Když jsem přinutila ke spolupráci cizineckou policii, musí se mi podařit hnout sporuchou na trati. Nakonec je vždy potřeba jen poskytnout ten správný impuls. Uměl byste mi poradit, kde seženu někoho od drah?

Míša: Uměl, ale než vás pustím na tohle ruské kolo místní byrokracie, musíte mi na oplátku dát své jméno, slečno Popová.

Olga: Šeptem, jako tajemství. Olga.

Míša: Děkuju, Olgo. Jestli se nepletu, Vláda (ten co sedí támhle u stolu) pracuje u drah.

Olga: Děkuju, Míšo.

B)

Andrej: Myslím, že pojedu do hlavního města. Tady nemůžu plně rozvíjet svůj talent.

Saša: Vládo, dáš si se mnou...? Na zdraví!

Vláda: Na zdraví! Sašo proč ty tady s náma takhle ztrácíš čas.

Boris: Času, toho nikdy nebylo dost. Na zdraví!

Andrej: Copak tady někdo někdy docenil moje umění?

Boris: Pořád jenom spěchat.

Petr: Na zdraví!

Saša: Když budeš spěchat, lidi propaseš.

Vláda: Soumrak je důležitá denní doba. Všecko pohasne a splyne.

Andrej: A tam, tam bych si i lepší ženu našel. Všecko bych tady nechal!

Saša: Ouvej. Chtěla by odejít. Vláda ji chytne za ruku, ona si sedá.

Vláda: A já blázen přísahal. Nepřísahej! Na zdraví!
Boris: Zdraví! A ty selátka, úplně ružová, jedno hezčí než druhý.
Petr: Sním o újezdním městě. Mají tam čtyři lékaře, se kterými bych se mohl poradit – v každém případě bych nežil v neustálém strachu.
Andrej: A já půjdu! Půjdu hned! Vstane a spolu s ním i Vláda. Drží se v šachu.
Boris: A ani jednomu se nezvedalo břicho.

Zvedá se na odchod. Hospodský staví na bar piva, Saša vyběhne, podává je ostatním, V+A+B to posadí. Hospodský podává Olze papír, ta odchází ještě zpátky ke stolu Michala. Zve ho, aby odešel s ní. On přivolí.

Petr: Ne, budu bojovat dál! Ano...budu. Obestřela mě tma tmoucí a pak jsem v ní zahlédl sebe snad s mečem či se stetoskopem...
Saša: Muset je nejlepší učitel.
Vláda: Postav se támhle, u lesíka, brzo tam dorazíme.
Andrej: Napíšu, napíšu a ...

Petr se zvedá na odchod.

Boris: Saško! Saša vyběhne, donese panáka Petrovi a Borisovi, Petr přichází k Borisovi a ťuknou si.

Zpívají písničku: Okresní stavební podnik!

5.

Vstává a odchází za Vládou. Vláda celý rozhovor pocituje paranoiu, jelikož s ním při stole sedí i jeho bratr a on se bojí, že Olga přijde na to, že ho vidí.

Olga: Dobrý den, Popová. Pane?
Vláda: Kiršon. Vláda.
Olga: Pane Kiršone, rozumím tomu správně, že pracujete u drah?
Vláda: Hm... Ano!
Olga: A na vaší trati kousek za městem je porucha, která způsobuje, že všechny vypravené vlaky končí tady.
Vláda: To není moje trať, to je naše trať. Teda... jako nás všech. Né jako naše (udělá kroužek on–Ilja–Olga), teda! Naše(on–olga)!
Olga: Výborně, mohl byste mi teda říci, jaké plánujete podniknout kroky k vyřešení této situace na NAŠÍ trati?

Vláda: Já?

Olga: Jistě.

Dlouhá pauza.

Vláda: No to bude problém, ano, protože moje kompetence, ne– nezasahují až do této oblasti, možná, možná! Kdybyste se obrátila na vyšší instanci, zmiz! Teda, mizí tyto problémy na trati.

Olga: Cože?

Vláda: Omlouvám se, ale tohle není v mé kompetenci.

Olga: Není ve vaší kompetenci nahlásit a vyřešit problém na trati.

Vláda: Ne. Ne, to není možné.

Olga: Takže to místo vás mám řešit já.

Vláda: Možná jiné oddělení?

Olga: Člověče, vnímáte mě vůbec?

Vláda: Samozřejmě, jenom tenhle problém mi už přerůstá přes hlavu. Teda problém vykojeného vlaku. Samozřejmě. Jelikož ho nemám v kompetenci.

Olga: Posloucháte se? Proboha, co za lidi vám to tu sedí v úradech? Vždyť ten chlap je dočista nekompetentní a očividně nemocný!

Ostatní se zvedají, nějakým způsobem se snaží „stát za Vládou“.

Olga: Jak můžete být tak lhostejní? Vždyť je to vaše trať, váš problém!

Andrej si stoupá na stůl, zvedá pravici k srdci, ostatní se postupně přidávají.

Andrej: Naše město příslibí...

Saša: Pomůže v dohledné době...

Vláda: Jako ostatně vždy...

Petr: V těžkých dobách...

VÁLKA– Vládův bratr Ilja zabít/Petr operuje zraněné, Míša pomáhá/ Hospodský zachraňuje životy přítomných/ostatní si volí hospodského za vůdce, ten jim rozdává funkce/otočení proti Olze–vražda, odnesení ze scény/Míša zapisuje, co vidí

Možná píseň – Bacardi Geisberg

6.

Hospodský se dívá na Mišu, staví na bar dva kališky.

Hospodský: Na zdraví!

Miša: Na zdraví!

Hospodský vytahuje štos papírů, listuje jimi. Miša automaticky otáčí hlavu ke své aktovce a kouká se, jestli je tam má.

Hospodský: Je to zajímavé čtení. Je vidět, že váš styl se poněkud zostřil, od té doby, co jste přišel.

Odchází dozadu. Přichází s novou lahví kořalky, ukládá ji pod bar.

Hospodský: Líbí se mi, jak píšete, Michaille. Podává mu stoh papírů s jeho texty, i těmi nedopsanými.

Miša: Já... děkuji?

Hospodský: Co kdyby nakladatelství našich novin zkusilo vydat svoji první knihu? Tady z textů pana Michaila.

Miša se staví, odchází za Andrejem, že mu je podá, v tom vstane Boris, vezme mu je, nese je Andrejovi. Andrej prochází texty a povídku po povídce je odhazuje bokem na zem.

Boris: Nestůj tam a pod si sednout.

Miša si přisedne k Borisovi.

Boris: Eště kořalku?

Hospodský dává na bar, Saša přináší dvě kořalky, ťuknou si, Boris vypije, Miša ne, když to vidí Saša, nenápadně vypije jeho kořalku ona.

Boris: Miško, kamaráde, jedno ti povím. Pít, pít musí všichni. Ale s mírou! Kapišto?

Boris po téhle větě upadá do „komatu“.

Andrej odhodí na zem i poslední stoh papírů a podívá se na hospodského.

Hospodský: Něco vám upadlo.

Andrej zvedá ze země štosy papírů, vybere z nich zhruba třetinu a zbytek donese Mišovi na stůl. Hospodský odchází.

Saša: Je to tak, pil, umřel. Nepil, umřel taky. Tady doktor Pavlík, co tady byl dlouhé roky, to byl svatej muž. I když sťatej, přece svatej! Tak ten říkával, že alkohol je stejně nemoc. Jako tyfus nebo cholera!

Míša: Takových nemocí se nám tady vynořilo víc, že pane hostinský?

Vstává a odchází za Petrem. Po cestě bere aktovku a kontroluje, jestli v ní jsou papíry. S nimi v ruce.

Míša: Tak jsem si, milý kamaráde, konečně všimnul jedné z těch horších nemocí, se kterými se tu potýkáš.

Petr: Bohužel, nemyslím, že v dohledné době je šance, že by někdo našel lék.

Míša: Musí tě dost zaměstnávat, že?

Petr: Popravdě, přestal jsem se jí vyhýbat. Imunní stejně nikdo nezůstane dlouho, tak proč toho aspoň nevyužít. Možná mě díky tomu posunou někam jinam.

Míša: Co?

Petr: Symptomy jsou různé. Moje (poukáže na svůj tik), s tou se dá žít ještě snadno. Když nemusíš řezat. Vypije si. V tvém případě se obávám, to bude mít horší následky.

Boris se probírá z „komatu“.

Boris: Miško, podívej, tady Vládík! Vládíku, piješ?

Vláďa: Na zdraví bráško!

Boris: Houby na zdraví, vždyť nemám!

Vchází hospodský, staví na bar kořalky, Saša pro ně odchází, staví je před B+V.

Saša: Přátelská láska lepší kamenných zdí!

Boris: Andreji, Andreji ty nepiješ? Zvedni se od toho stolku a pojď... Budete dělat médium, ano? Souhlasíte?

Andrej: Panstvo, vždyť já jsem ve skutečnosti stejně nezasvěcený jako...I když...

Petr: Ale ne, vždyť u vás se stolek zvedal!

Andrej: Přiznám se, já...

Vláďa: Ujišťuji vás, že jsem na vlastní oči viděl nazelenalé světlo!

Saša: Taková hrůza, já nechci! Při světle, jinak nesouhlasím!

Boris: Dovolte, dáváme čestné slovo...

Andrej: Ne, ne, ne potmě! Když nám Július Cézar vyťukal smrt...

Saša: Ach já to nevydržím! Neptejte se na smrt!

Petr: Potmě?

Boris: Potmě!

Tma. Rachot hrníčků.

Andrej: Pospěšte si panstvo, neztrácejme čas!

Boris: Aha, aha...

ťuk, ťuk, ťuk,

Andrej: Kdo jsi, duchu?

Saša: á, bé, cé, CÉ!

Ťuk, ťuk, ťuk...

Boris: Cís...Oho! Panstvo!

Petr: Císař Na-po

ťuk, ťuk...

Saša: Císař Napoleon! Imperátor! Panebože, jak zajímavé!

Andrej: Psst! Ptejte se! Zeptejte se!

Saša: Duchu císaře! Má cenu, abych přešla z chemka do železokombinátu?
Nebo ne?

Ťuk, ťuk, ťuk...

Andrej: Hu-u HUSO!

Petr: směje se

Andrej: Co se ptáte na hlouposti?

Saša: Nezlob se, dobrý duchu! Jestli se nezlobíš, zaťukej ještě jednou!

Boris: AU!!!

Andrej: Pst! Ptejte se!

Petr: Není ve vašem bytě někdo cizí?

Andrej: Ovšem, že není. Jen směle mluvte!

Petr: Jak dlouho potrvá, než tady všichni chytíme bolševika?

Saša: Pšt!!!

Bouchání na dveře, vstupuje hostinský. Světlo.

Hospodský: Národní bezpečnost, uklidněte se a prosím, vytáhněte si
každý svoje doklady, soudruzi.

Boris se postaví za Hospodského a šacuje ostatní.

Boris: Sedej a pij! Vyrve panáka z rukou Saše a podává ho Andrejovi.

Všichni jsou na svém původním místě, jenom Míša stojí u baru.

Hospodský: Staví na bar panáka pro Míšu a Andreje. Míša naznačuje, že nechce.
 Vy o tu knihu nestojíte?

7.

Míša odnáší Andrejovi panáka a vypijou si spolu. Andrej podává Míšovi knihu a peníze.

Andrej: Děkujeme. Jenom tady to chtělo menší úpravy, tak jsme to upravili.

Míša: Tentokrát jsem zkusil něco nového – rozhlasovku, otisknete ji?

Míša mu podává papíry, které dopsal během fantazie, Andrej je prolistuje, zakroutí hlavou a podává mu je zpátky.

Andrej: Okultní seanse, soudruhu? A co radši zkusit psát verše?
 Třeba něco hezkého o soudruhu hospodském, k oslavě jeho narozenin!
 Ódu? Divadelní hru?

Míša: Hru?

Boris: Na zdraví soudruha hospodského! (a koukej pít)

Míša zlomený, zbitý, neschopný chůze, se dobelhá za pomoci Petra ke stolu, bere do ruky tužku, usměje se. Píše. Hospoda utichá, každý si hledí svého, pije.

Vláďa: Iljo, nechod tam, zůstaň tady, já půjdu, já do toho lesíka,
 s tím tvým generálem, já ti ji vezmu tu tvoji krvavou korunu...

Andrej: Ouvej.

Saša: Budeš-li pít zbožně synu, nedostaneš kocovinu.

Andrej: Na zdraví!

Boris: Na zdraví!

Petr: Míšovi: Zhoršuje se ti to, kamaráde.

Míša: Nejen mě. Tobě ještě pomáhá vodka?

Saša si sedá k Andrejovi, chce ho políbit.

Andrej: Seš normální? Tady? Vypadni!

Vláďa: Pojď bratříčku, matce jsem přísahal, že tě dovedu, živého,

Saša se postaví za Vládů, pohladí ho za vlasy, toho trhne. Sedá si.

Boris: A až se bude čas dát kupovat...

Andrej: Budeš ještě víc zadluženej, než seš!

Saša: O to se ty vůbec nemusíš starat!

Vstupuje Olga. Ostrým krokem jde k baru, tam třískne papírem.

Olga: Nesu nařízení, že všichni se musí povinně zúčastnit brigády na odstranění vykolejeného vlaku z tratě. Takže vás musím požádat, abyste zavřel hospodu a spolu s ostatními se mnou šel pomoci na trať. A pane Kiršon, myslím, že tam na vás čekají nepříjemné zprávy.

Vládá mrmlá něco nesouvislého a vůbec nevnímá.

Boris: Ale ovšem! My všichni zemědělci jdeme, jdeme!

Vstává a totálně opilý padá na zem a usíná.

Mezitím mezi ostatními pobíhá Petr a snaží se o ně pečovat – Vládovi dává z dosahu všechny ostré předměty, Borise dává do stabilizované polohy, kontroluje písíciho Michaila. Saša přichází k baru a čte si papír.

Olga se otáčí na Míšu.

Petr: Na toho ani nekoukejte, sotva udrží tužku. Je nemocný, nezvedne se ani ze židle.

Andrej: Vyskakuje na stůl, spouští projev: My, všichni z redakce samozřejmě přiložíme ruku k dílu a napíšeme o této heroické brigádě! Opěvné písně, veselé básně, teda opěvné básně a vznešené písně... začíná vrávorat, blábolit, Petr ho pro jistotu dává dolů ze stolu.

Olga: Vy jste úplně k ničemu! Polorozkládající se mršiny naložené ve své neschopnosti! (*Hospodkému*) Udělejte s tím laskavě něco. Tady je nařízení, zavřete hospodu a vyhodte je ven!

Saša: Slečno Popová, nemyslete si, že my nevíme, o co vám tady jde. Vy nechutná rozvracečko! Myslíte si, že nevíme o vašich plánech? O vašem útěku do Francie? O vašem plánu rozvrátit celou tuto společnost? My žádné vaše intelektuální mašiny nechceme! Nechte si svoje vlaky, my je tu nepotřebujeme! A vám, vám vidíme až do žaludku! Opravte si svoje vlaky, my je rozbijeme! Opravte si mosty, my je zboříme! A když si budete myslet, že nikdo neposlouchá vaše zvrácené imperialistické plány my tam budeme! Vidíme každý váš krok, slyšíme každé vaše slovo!

Olga couvne před smrští Saši. Ostatní (co můžou) se připojují k Saše, opakují některá slova (rozvracečko, Francie...). Když couvá kolem Miši, ten se najednou „probere“ vezme do rukou štos papírů, které mu odmítli vydat, podává je Olze, ta je bere a podává je hospodskému.

Hospodský: Román? Čeho si žádáte?

Olga: Aby jej směl dopsat.

Hospodský: Podává Olze jehlu a vytahuje kus papíru. Tak se mi tady podepište.

Miša se zvedá ze židle, ostatní mu tleskají, vytvářejí mu jeviště, on na něj usedá, podávají mu knihu, on z ní začíná číst, ostatní se smějí, a volají sláva.

Tma.

KONEC.

Pocity umírání

Sára Matuřová

Divadelní dramaturgie, 1. ročník

INTRO. APOKALYPSA.

20. květen 2018

M. stojí v koupelně před zrcadlem. Panický, úzkostný a depersonalizační záchvat dohromady. Praskání v hlavě. Výbuchy. Pevně se drží za vlasy, za které se bolestivě tahá, brečí a naprázdno křičí. Sebevražedné myšlenky ji celou ovládly. Klesá na podlahu, opřená o skříňku pod umyvadlem. Pevně se svírá oběma pažemi, protože nechybí moc k tomu, aby si ublížila. Smrtelně.

Zvoní jí telefon. Podívá se na displej: Táta. Ztlumí hlasitost. Pevněji si obejmě kolena a třese se. Hlavou jí běží to, že chce konec. Dál nemůže. Takhle to nevydrží. Víc než za poslední tři měsíce si uvědomuje, že chce umřít. Umřít. UMRÍT.

Myšlenky jí odběhnou k mladší sestře, kterou nade všechno miluje. Jak by jí bylo? Přemýšlí nad přítelem, ke kterému se nedávno vrátila. Tráví dva dny na chatě s kamarády. Není u ní, když ho nejvíc potřebuje. Věděl, že jí dneska není dobře, ale přesto odjel. Poslala ho, i když uvnitř křičela Nejezdi, prosím, bojím se sama sebe. Kdyby tu teď byl, všechno by bylo jednodušší. Ale není.

Jak mu bude, až umře? Na to M. nemyslí. Nejde to. Nemyslí ani na to, jak plný je její život. Kolik radosti zažila a kolik radosti má před sebou. O kolik možností se připraví. Prostě chce umřít. Nic víc. Teď hned. V její hlavě jsou všichni proti ní, je na všechno úplně sama. Hlava nechce nic jiného připustit a křičí: „Udělej to! Tak už to kurva udělej!“

Zvedá se. Hledá způsob. Ale zároveň hledá způsob, jak se od smrti udržet. V zrcadle se nevidí. Mozek jí to nedovoluje, soustředí se na to, že chce pryč.

Mobil. Zpráva od nejlepšího kamaráda T.

T.: „Jak se dneska máš?“

Přes slzy text skoro nevidí. Nový záchvat. Opřená o umyvadlo křičí a pláče a křičí a pláče. Bolestně vzlyká. Křičí na sebe do zrcadla:

M.: „Proboha proč?!!! Co se to děje? Proč tu sakra nikdo není? Potřebuju obejmout, uklidnit, cokoli, nevydržím takhle sama dlouho! Udělám to!“

Ještě křečovitěji se rozpláče. Už to dál nejde. Rozhodne se ale z nějakého neznámého důvodu odepsat kamarádovi. Roztřesenýma rukama píše:

M.: „Tak děsivě jako nikdy. Jsem sama doma a chci to všechno skončit.“

Nový záchvat. Pláč, třes, beznaděj. Okamžitá odpověď na mobilu.

T.: „Prosím, nedělej nic, čím by sis ublížila! Můžu ti zavolat? Odepiš, prosím!“

A další.

T.: „Prosím, víš, že tady pro tebe jsem kdykoli. Nejsi na to sama. A já vím, že jsi nejsilnější člověk, co znám. Nedovedu si ani představit, čím si musíš procházet, ale vím, že jestli tyhle děsivosti může někdo zvládnout, tak jsi to ty. Víím, že to zvládneš. Kvůli sobě to nakonec zvládneš.“

Pauza. Lusknutím prstů fyzicky cítí utišení. Aniž by si to uvědomoval, zachránil jí život. Napsal v rozhodující minutě. Bez něj by to udělala. Zastavil ji a hlava se jí trochu uklidnila, ačkoli dál věděla, že chce umřít. Ale ne teď, ještě úplně sama není. Nádech. Výdech. Sedla si na schod v koupelně.

M.: „Ne, nedokážu mluvit. Ale slibuju, že budu v pohodě.“

Nádech. Výdech. A je to tu znovu. Nový záchvat. Třese se a bolestně pláče. Tahá se za vlasy a má nutkavý pocit něco rozbít. Zarývá si do dlaní nehty a rozhlíží se, co by mohla rozbít. Sebe. Nemůže zůstat sama, ale nikoho tu nemá. O všechny kamarády, co bydlí poblíž, kvůli tomu všemu přišla. Snaží se dýchat. Vede nejtěžší boj. Sama se sebou.

T.: „Budeš celý den sama doma?“

Nádech. Výdech. Pláč. Nádech. Výdech. Odpoví.

M.: „Ne, za chvíli dorazí táta se sestrou.“

Nádech. Výdech. Srdce buší. Prochází panikou. M. se bojí sama sebe. Svě hlavy. Proč ji chce zabít? Co je tohle za život?

M.: (šeptem) „Bože, zastav mě, prosím! Uklidni mě, nenech mě, abych to udělala, prosím...“

Nádech. Výdech. BUCH–buch. BUCH–buch. BUCH–buch. BUCH–buch. Nádech. Výdech. Minuty plynou. Srdce zběsile buší. Nádech. Výdech. Telefon. Táta. Snaží se uklidnit roztřesený hlas a tentokrát hovor zvedá.

M.: „Ano, tati?“

Táta: „Dáš si k večeři sushi?“

M.: „Jo, děkuju.“

Táta: „Tak za dvacet minut jsme doma.“

Nádech. Výdech. Stačilo málo a našli by ji tu ležet mrtvou. Co ji to vůbec napadlo? Měla svůj stav řešit před víc než půl rokem. Ne ho nechat zajít až sem. Vyhnout se panickým záchvatům, úzkostem, depresím a myšlenkám na smrt. Pozdě. Ale řešit ho začne. Jen co za měsíc a půl odstát nicuje. Z obou oborů. Šílený risk a naprostá hloupost, ale nedokáže se vzdát. Ví, že ji to bude stát ještě hodně, ale ví, že to zvládne. Tak jako všechno ostatní. Protože nejen tuší, že jí pomůže vypnout na celé léto po třech letech šíleného tempa, zvlášť když konečně začne s odkládaným psychickým odpočíváním. A zvládne to sama. SAMA. Ostatně jako všechno. O tomhle moc lidí neví. A ti, co ano, stejně nedovedou pomoci. Jediné, co potřebuje, je neustálá přítomnost. Někoho, kdo by ji nenechal samotnou.

M.: „Aby tu se mnou jen někdo byl...“

ČÁST PRVNÍ. ZA SVÝMI SNY.

28. května 2015

Aaaaa, dokázala jsem to! Pořád tomu nemůžu uvěřit, ale jo, dokázala! Budu novinářkou!!! Co je víc než to, když se člověku splní největší přání?!

A nejen to, kromě žurny jsem se dostala i na politologii! Vyplatilo se mi všechno to čtení knížek, protože jo, jsem tam – a z pohovoru mám plný počet bodů! Svět je tak hrozně moc boží a skvělý a já mám ze sebe tak obrovskou radost! Mám na všechno, dokážu všechno, za čím se rozhodnu jít a co si přeju, protože vím, že pro to udělám maximum. Achjo, já mám tak nepopsatelnou radost!

Úplně to všechno přebilo mou včerejší maturitní radost. Dát maturu za čtyři je sice fajn, ale ne tolik jako tohle. Dokonce ani včerejší odpolední geniální závěrečný koncert není pořád na stejné úrovni, protože co je víc než to, že jsem se dostala na žurnalistiku? Vždyť si odjakživa nepřeju nic jiného. A najednou to není přání, ale skutečnost!

Nemůžu se dočkat podzimu, až to všechno začne!!!

S láskou nesmírně šťastná M.

Únor 2016

M. čeká na pohovor do univerzitního rádia. Před třemi dny byla na náboru, kde vznikla možnost, že by měla svou vlastní talkshow. Není nervózní, neví, v jakém duchu bude pohovor probíhat, ale je si sama sebou zdravě jistá. Přichází pro ni personalista a vede ji do místnosti rádia před studiem. Tam sedí u stolu šest dalších lidí z vedení rádia.

M.: (se svým typickým uvolněným úsměvem): Ahojahoj!

Vedení rádia: Ahoj, díky, žes přišla!

Šéfredaktorka: Ahoj, posad' se u nás. (podává M. ruku, stejně jako postupně všichni ostatní vedoucí) Já jsem šéfredaktorka. Tohle je hudební vedoucí a hudební dramaturgyně celého rádia. Tady sedí vedoucí life–style sekce. Tohle je naše vedoucí kulturní sekce, vedle něj vedoucí PR sekce a nakonec vedoucí zpravodajské sekce, tedy tvůj potenciální budoucí vedoucí. A tohle jsou naši personalisté. Ale jsme tu kvůli tobě, tak se nám prosím představ hlavně ty. Něco jsme četli v životopisu, který jsi nám poslala, ale rádi bychom to slyšeli všechno od tebe.

M.: (uvolněně) Bezva! Jak už víte, začala jsem studovat žurnalistiku a politologii. Jsem z Valašska, což mě předurčilo odmala dělat folklór. Kromě toho ale taky několik let hraju na violu a mandolínu, miluju hraní na ulici a hudbu obecně.

- M: Chodila jsem na osmiletý gympl, kde jsem si velmi brzy uvědomila, že chci dělat žurnalistiku. Od první třídy jsem chtěla být spisovatelka, ale pak mi došlo, že jen to mě asi moc neuživí. A od té doby si vážně nepřeju dělat nic jiného, takže se postupně snažím nabírat nové zkušenosti. Na gymplu jsem třeba založila časopis, který neumřel po jednom vydání, ale pokračuje doted. Dva roky jsem psala blog, moderovala sem několik akcí a plesů. A hned v prvním semestru mě vzali do jednoho z největších studentských médií, pro které už od podzimu píšu a hlavně dělám rozhovory, jenže mě to pořád víc a víc táhne do rozhlasu. A proto jsem vlastně tady, protože jste mě nadchli a já bych si moc ráda zkusila i rádiový život.
- Personalista: Ty děláš snad úplně všechno! S rádiem máš nějaké zkušenosti?
- M.: Nevím, jestli se tomu tak dá říkat, ale rok nám na gymplu fungovalo rádio, což byl vlastně jen pořad na lokálním rádiu, který jsme předtáčeli s jedním člověkem, který se pak o všechno další postaral už sám.
- Šéfredaktorka: Zkušenosti se stříhem, mixážním pultem a rádiovými mikrofony tedy nemáš?
- M.: Zatím ne.
- Personalistka: Říkala jsi, že jsi moderovala nějaké akce. Jak to probíhalo?
- M.: No, na začátku jsem měla úvodní vstup – a v průběhu jsem prostě určovala další program, občas si vzala na pódium někoho, kdo měl k přítomným nějakou řeč a tak podobně.
- Personalistka: Takže bys asi byla schopná improvizovat? Co bys dělala třeba v situaci, kdy bys měla v pořadu jako hosta rektora, ty bys oznámila, že pustíš písničku, ale najednou bys zjistila, že tě zradila technika?
- M.: Prostě bych se omluvila a přesně tohle posluchačům vysvětlila – a pokračovala v rozhovoru dál.
- Personalistka: Nevyvedlo by tě to z míry? Jak zvládáš stresové situace?
- M.: Upřímně nevím, jestli můžu na tuhle otázku odpovědět, protože jak odmala vystupuju před lidmi, jsem na tyhle situace zvyklá, nemívám trému a ani nejsem žádný stresář. Rádio by pro mě bylo nové, ale věřím, že ani tehdy bych v nějakém přehnaném stresu nebyla.
- Vedoucí life–stylu: V životopisu píšeš o tom, že jsi pořádala tábory a vymýšlela na ně program včetně průvodního tématu. Jak pracuješ v kolektivu? Jsi radši hlavou celého týmu, nebo jsi týmový hráč?

M.: Záleží na situaci. Moc ráda něčemu šéfuju a mám hlavní slovo, vedu lidi a jsem u všeho od začátku do konce. Zároveň jsem ale taky týmový hráč. Jen prostě záleží na daném kolektivu a na druhu projektu.

Vedoucí zpravodajské sekce:

Na náboru jsme se bavili, že bys měla vlastní talkshow a zvala si hosty k aktuálnímu dění. Jaké rozhovory jsi zatím vedla pro to studentské médium, pro které píšeš?

M.: Můj úplně první rozhovor byl s popularizátorem vědy a programovým ředitelem jednoho z největších populárně–vědeckých festivalů ve střední Evropě. Dále jsem tam měla jednu cellistku, divadelního režiséra nebo třeba dobrovolnici v uprchlickém táboře.

Vedoucí zpravodajské sekce:

Rozhovory v angličtině bys zvládla?

M.: Nemám s nimi zatím zkušenost, ale myslím, že jo. Právě mám na seznamu dalších rozhovorů britského astrofyzika, ale ten rozhovor dělám až v dubnu. Každopádně mám od 17 certifikát FCE, takže se anglicky domluvím docela obstojně.

Hudební vedoucí: K tvému hudebnímu návrhu, který by byl součástí talkshow, výhrady nemám, ale ještě bychom ti potom vysvětlili, jak to chodí s autorskými právy – a hlavně bychom tě chtěli upozornit, že nehrajeme mainstream, ale to podle tvé tabulky není problém. Já myslím, že můžeme jít na zvukovou zkoušku, co vy na to?

Šéfredaktorka: Jasně, pojd' se mnou do studia.

Květen 2016

Tak jo. Druhé zkouškové a první rok výšky jsou úspěšně za mnou. Juch! Jsem první z obou oborů, kdo všechno dokončil, protože se mi podařilo zase všechno na první pokus, což znamená, že mám ještě delší prázdniny než vloni!

Tenhle akademický rok byl jedna velká pohádka. Ačkoli jsem ze začátku měla strach, že se třeba tak rychle neseznámím s lidmi kvůli rozkročení mezi dvěma obory, tak mě to nakonec přešlo. Bylo to nad očekávání skvělé. Žurna i politologie mě vážně naplňují – a co pak všichni ti lidi, co jsem potkala!! Nejen díky škole, ale i díky dvěma studentským médiím – a díky všem těm rozhovorům, co jsem napsala nebo dělala v rádiu! Už teď vím, že by se mi ideálně zamlouval život politické komentátorky a rozhlasové moderátorky – ačkoli mě pořád láká válečné zpravodajství.

Vlastně není nic, co by se za ten rok nevydařilo. Jasně, začala jsem ho rozchodem s J., hned první den, ale upřímně se mi hrozně ulevilo. Ten vztah sice trval pořádně jen měsíc, ale nebylo to nic pro mě. Vlastně je mi samotné vážně dobře. Nic mě nesvazuje, mám naprostou svobodu a čas na to všechno, co chci dělat. A to je nejvíc!

Už se nemůžu dočkat toho, co všechno přinese další rok!

ČÁST DRUHÁ. ZPOMALIT.

Říjen 2016

Tři ráno. Pokoj sdílený s kamarádkou. M. si sedá na postel. Nemůže dýchat. Je jí vážně špatně. Neví, co se děje. Už odpoledne ji píchalo na hrudi, ale chtěla to zaspát. Teď sedí na posteli, plíce jí křičí, ať už se sakra nadechne, protože ji nemají z čeho žít. M. vyděšeně sedí, neví, co má dělat. Napadne ji jít do koupelny, aby se napila a zchladila si obličej. Zvedá se, odejde z pokoje.

Po chvíli se ozve rána. M. rozrazí svým pádem dveře dokořán. Spolubydlíci se zvedne na posteli, neví, jestli nejde o nějaký vtip, pak jí ale dojde vážnost situace. Běží k M., snaží se ji přivést k vědomí. M. nereaguje. Spolubydlíci běží pro další spolubydlíci.

M. se začne probouzet, vedle ní dřepí dvě spolubydlíci, třetí z nich stojí nad ní.

Spolubydlíci 1: Slyšíš nás? Haló, slyšíš nás?

M. slyší všechno z velké dálky a není duchem přítomná. Po chvíli si začíná uvědomovat, že leží na zemi, ale nemůže dýchat, všechno jí brní, třese se a nedokáže vnímat. Po chvíli si začne uvědomovat význam slov, která slyší, a zkouší reagovat kýváním hlavy.

Spolubydlíci 2: Záchranku, musíme zavolat záchranku!
Jaké je sakra číslo na záchranku?

M. (nepřítomným hlasem): 150.

Spolubydlíci 1: To jsou hasiči, kuřátko. Voláme 155.

Spolubydlíci 2: Na, tady máš mobil.

Spolubydlíci 1: Dobrý večer, tady Lea Šálková. Volám kvůli spolubydlíci, která nám právě zkolabovala. Ne, nepila. Ano, už vnímá, ale špatně slyší. Ne, epileptický záchvat neměla. Třese se a nemůže ani vstát. Ano, podložili jsme jí nohy. Taky si stěžuje na bolest hrudníku. Je to Masarykova 55, pošlu jednoho z nás před dům. (položí telefonát, chytne M. za ruku) Už jedou, neboj.

Nádech. Výdech. Nádech. Výdech. Nádech. Výdech. M. se celou dobu třese.

Přijíždí záchranáři, jeden ze tří spolubydlících je vede bytem.

Záchranář 1: Teda, vy máte ale velký byt, to je 3+kk?

Záchranář 2: Spíš 4+kk, ne?

Záchranář 1: Můžu se podívat sem do kuchyně?
 Spolubydlící: Ona ale spolubydlící leží ve svém pokoji.
 Záchranář 1: No jo.
 Přichází k M., ale nejdříve se rozhlíží po pokoji.
 Záchranář 2: Ty pokoje máte vážně obrovské.
 Spolubydlící se na ně nechápavě dívají.
 Záchranář 2: Tak jo, slečno, co vám je?
 M.: (neslyšně) Já nevím.
 Spolubydlící: Před chvílí nám zkolabovala, třese se, nemůže dýchat, bolí ji na hrudi. Nezvracela, je klidnější, ale pořád úplně nevnímá.
 Záchranář 2: Tak my vám asi vezmem krev, naměříme tlak a EKG.
 Obnažují M. hrudník.
 Záchranář 1: Ukážete nám občanku a kartičku pojišťovny?
 Všechno podává spolubydlící z M. peněženky.
 Záchranář 1: (ukazuje doklady kolegovi) Hele, tady slečna vypadá mnohem starší a hezčí! Že jo? Takhle naživo bych vám tipl tak 15.
 Záchranář 2: (směje se) Je to tak!
 Mezitím záchranář 2 doměří tlak a EKG.
 Záchranář 2: No, asi vás hodíme za roh do vojenské nemocnice.
 Záchranář 1: Se zatím zvedněte a my počkáme dole.
 Záchranáři odcházejí, vedou dál rozhovor o velikosti bytu. M. se ale nemůže ani pohnout, což bylo očividné už tehdy, kdy ležela po celou dobu před záchranáři bezvládně na zemi. Pomáhají jí spolubydlící, vyděšení a zároveň v šoku ze záchranářů.

Listopad 2016

Fuu, až teď jsem schopná o tom všem psát. Vůbec nevím, co to bylo, ale pořádně mě to vyděsilo.

Tak jo. Ten den mi nějak nebylo dobře, bolela mě plíce a píchalo u srdce, tak jsem možná byla i vystrašená z toho, že mám plicní embolii, protože mi praskla dost žíla a já ji měla roztečenou zase po celém lýtku. Šla jsem spát, ale pak to v noci přišlo.

Deníkový zápis se prolíná s jednotlivými vyšetřeními, kde M. stále dokola všem lékařům popisuje, co se přihodilo.

M.: Najednou jsem se probudila a nemohla jsem se nadechnout. Snažila jsem se uklidnit, ale prostě to nešlo. Začala jsem se trást, měla jsem hrozný tlak na hrudi. Sedla jsem si a snažila se pomalu dýchat, ale ovládl mě ten děs a nešlo to, i když jsem se

snažila. Vstala jsem, abych šla do koupelny a opláchla si obličej vodou a napila se, jenže když jsem přišla do koupelny, pamatuju si jen svůj rozmazaný obličej v zrcadle – no a pak až spolubydlící, jak klečí nade mnou na kraji pokoje. Nějak jsem pak ještě totiž došla ke dveřím pokoje, ačkoli vůbec nevím jak – a jak jsem zkolabovala, rozrazila jsem je dokořán.

Potom následoval telefonát se záchrankou, který mám v mlze, stejně jako to, jak přijeli a jak mě vezli do nemocnice. Dlouho jsem tam seděla úplně sama na chodbě, nemohla jsem dýchat a byla jsem vyděšená k smrti, že umřu, protože mi to tělo jasně křičelo. To, že umřu, daleko ode všech, úplně sama.

Kardiolog: (provádí přitom vyšetření) Srdce vám bušilo?

M.: Ano.

Kardiolog: Vypadá to, že vám nic není, co vás tak pozoruju každý týden teď. Máte jen prostou arytmií, ale ještě zkusíme dát na 24 hodin Holtera.

M: Dobře.

Dali mi nějaký lék pod jazyk na uklidnění, ale když jsem čekala na rentgen plic, v úplné tmě sama na chodbě, kde mě nechala sestra, jsem ten stav zažila znova. Nemohla jsem se nadechnout, brečela jsem, třásla jsem se a věděla jsem, že tam do pár minut umřu.

Ale neumřela. Všechno bylo v pohodě, takže se rozhodlo, že můžu domů, že mě na byt odveze záchranka, protože jsem byla jen v pyžamu. Ty dvě další hodiny čekání jsem ale musela počkat na chodbě, skoro jsem pořád nevnímala, třásla se a bylo mi hrozně špatně, ale když jsem poprosila sestřičku o trochu vody, odbyla mě s tím, že nejsou bufet. Takže jsem se pak už soustředila jen na to, ať se tam znovu nesložím, protože jsem tam nechtěla zůstat ani o chvíli dýl.

Neurolog: (svítí M. baterkou do očí a proklepává kolena) Na kardiologii se nic nezjistilo?

M.: Nene. Mám jen klasickou arytmií, kterou má téměř každý, všechno dopadlo dobře.

Neurolog: Přijde mi zbytečné dělat vám nějaká další vyšetření. Na první pohled vypadáte v pořádku a za mě to neurologický problém nebude.

M.: Dobře.

Vážně by mě zajímalo, co se tenkrát v noci stalo. Všechna vyšetření totiž vycházejí dobře a mně nic není, takže už si začínám připadat jako simulant.

Obvodní lékař: Víte co, ještě vás můžu poslat na komplexnější odběry krve. A zajděte si na kontrolu se štítnou žlázou. Taký vás ještě pošlu na cévní. Pokud všechno dopadne dobře, tak už si moc nebudu vědět rady.

Nic nezjistili na neurologii, kardiologii, endokrinologii, na cévním a ani z těch milionů zkumavek krve, díky nimž mám modřiny po celých rukou. Prostě si jen odpočinu, jsem z toho všeho hrozně vyčerpaná. Už aby byly Vánoce a já si jen užívala to, že nic nemusím, koukám na pohádky, přecpávám se cukrovím a kaprem a na nic víc nemyslím!

Vánoce, 25. Prosince 2016

Vánoční atmosféra plná klidu, radosti, štěstí a lásky. V televizi začíná vánoční pohádka. Rodina sedí na sedačce a užívá si to, že nic víc nemusí. M. není nějak dobře, jde do sprchy a chce se napít. Jenže jí zaskočí voda, když pije. Panika. Co když se udusí?

Kašel. Hrozně silný kašel, ačkoli asi nic nevdechla, má pocit, že ano a že umře. Kašle asi 10 minut, což ji vyčerpá tak, že si sedá vyděšeně na zem a pořád má pocit, že nemůže dýchat.

Máma: (klepe na dveře koupelny) Jsi v pohodě? Co se děje?

M.: Asi jsem vdechla vodu a nemůžu dýchat.

Máma: Určitě ne, pojď ven, dáš si čaj a bude to v pohodě.

M.: Achjo, když já mám fakt strach.

Máma: Neboj, nic se nestane.

M. si sedá k ostatním, pije čaj, ale po chvíli zase začne kašlat. Jde do koupelny, další záchvat kašle, jenže tentokrát se roztřeše a má pocit, že omdlí, protože zase přestává vnímat. Přichází za ní máma, která to všechno vidí.

Máma: Pojď, lehneš si a uklidniš se, neboj, nic se ti nestane.

Odvádí M. do ložnice. Ta se třepe, je jí hrozně špatně a brečí.

Máma: Je ti tak moc špatně? Máš zase pocit, že odpadneš?

M.: Jo. Úplně jako tenkrát na podzim.

Máma: Tak mám zavolat záchranku?

M.: (třeše a neslyšně odpovídá) Já nevím, nechci nikoho otravovat, ale vážně mám strach.

Máma: Já ji zavolám.

Mezitím přichází do ložnice táta a mladší sestra. Dávají M. obklad na hlavu, podkládají jí nohy do vyšší polohy, sestra ji drží za ruku.

31. leden 2017

Tyhle Vánoce nejsou podle mých představ. Zase jsem skončila v nemocnici, tentokrát i s přidělenou postelí. Protože jsem ale věděla, že mi fakt nic fyzicky není, chtěla jsem domů, nejen proto, že jsem hrála 26. v živém betlému anděla (a kde mi teda bylo fakt zle). Navíc mě děsí ty rozpíchané žíly a kapačka v nich, protože mám žíly vážně hluboko a dost to bolí – a to jsem zvyklá na větší bolest!

Když jsem se ale vrátila z živého betlému, přišla jsem domů, lehla a už nic víc nezvládala. Dneska je první den, kdy chvíli nespím. Prospané Vánoce. A taky jsem od 25. nejedla nic jiného než to, že piju vývar bez nudlí. Už jsem zhubla 5 kilo, jsem úplně průsvitná, ale pořád vím, že to není žádný fyziologický problém. Prostě jsem asi unavená.

ČÁST TŘETÍ. PSYCHICKÉ PEKLO.

Srpen 2017

4:15 ráno

M. po několikáté projíždí zeď facebooku, kde se toho za noc pochopitelně moc nového neobjevuje. Zpráva. Kamarád T., který je právě v Americe.

T.: Hele, ty zase nespíš? Můžu zavolat?

M.: Joo, můžeš!

Telefonát.

T.: Byla jsi někde pryč, nebo co se děje?

M.: Ne, jen moje letní klasika. Prostě celé léto nemůžu spát.

T.: A to nejsi ani trochu unavená?

M.: Kéž by. Umírám každý den. Jdu úplně mrtvá do postele, třeba v deset, celou noc nemůžu spát, usnu většinou kolem šesté, ale v sedm jsem zase vzhůru. A pak celý den neexistuju. A pořád dokola.

T.: A byla jsi u doktora?

M.: Jo. Prý jsem v poho a mám pít meduňkový čaj, nic víc.

T.: Achjo. Ale tak může to být i vyčerpání z celého roku, ne?

M.: No, pravděpodobně. Přitom je tenhle rok zatím tak skvělý.

T.: Já vím, daří se ti.

M.: Jo. Ten projekt o duševním zdraví se rozjíždí, ve škole je všechno super.

T.: A hráváš koncerty s českými hvězdami, co dostávají Anděly!

M.: Jo. To bylo taky skvělé. Vlastně můj jediný fail je rozchod s N., ale prostě bylo asi moc s tou výškou a tak. Ačkoli mi s ním bylo vážně dobře.

T.: Chápu, no.
M.: Ale i ty máš super rok, ne?
T.: Zatím jo. Ale hele, já budu muset jít, jdem ještě na pláž. Tak si zas zavoláme, měj se a snad dobrou noc!
M.: Jasně, taky se měj, moc si to užívej!

Listopad 2017

Půlnoc. M. se probouzí a není jí nejlíp, tak se napije vody, ale snaží se tím příliš nerozhazovat. Usíná.

A ač tohle všechno nevnímá, protože spí, začne se třást. Hodně třást. Přibíhá k ní spolubydlíci, M. má vytřeštěné oči, nereaguje, třese se. Spolubydlíci 1 odbíhá pro Spolubydlíci 2. S. mezitím padá z postele. Cítí ránu, ale dál nereaguje. Vrací se obě spolubydlíci.

Spolubydlíci 1: Slyšíš nás? Haló, slyšíš nás?

M. teprve po chvíli začíná slyšet všechno z velké dálky. Pak si začíná uvědomovat, že leží na zemi, ale nemůže dýchat, všechno jí brní, třese se a nedokáže vnímat. Za nějakou dobu začne reagovat na spolubydlíci slabým kýváním hlavy.

Spolubydlíci 2: Záchranku, musíme zavolat záchranku! Jaké je sakra číslo na záchranku?

M. (nepřítomným hlasem): 155.

Spolubydlíci 1: Správně.

Spolubydlíci 2: Na, tady máš mobil.

Spolubydlíci 1: Dobrý večer, tady Lea Šálková. Volám kvůli spolubydlíci, která nám právě zkolabovala. Ne, nepila. Ano, už vnímá, ale špatně slyší. Ano, epileptický záchvat měla. Měla vytřeštěné oči, sípala, ale nevnímala mě, podle mě byla v bezvědomí. Třese se a nemůže ani vstát. Ano, podložili jsme jí nohy. Taky si stěžuje na bolest hrudníku. Je to Masarykova 55, pošlu jednoho z nás před dům. (položí telefonát, chytne M. za ruku) Už jedou, neboj.

1. 2. 2018

Došlo mi to. Po vyšetřeních, která opět následovala. Po neurologickém týdnu v nemocnici. Po magnetické rezonanci. Po EEG provedeném po spánkové deprivaci. Není to fyzický problém. Jsem psychicky v hajzlu. Všechno tohle jsou silné panické záchvaty. Deprese, úzkosti a psychické peklo. Všechny ty stavy, kdy zažívám pocity umírání, kdy mám pocit, že zkolabuju, kdy mi v hlavě křičí všechno proti mně, kdy si připadám tak děsivě sama. Jak z toho, sakra, ven?

Začínám se uzavírat do sebe. Ztrácím kamarády. Nepiju. Je mi ustavičně zle. Mám obří strach. Přeju si umřít. Nebýt na to sama. Už nemůžu dál.

Tohle jsem našla na Psychologie.cz. Všechno to sedí.

Diagnostická kritéria pro panickou ataku uvádějí:

A. Jedinec prožije opakované panické ataky, které nejsou v přímé souvislosti s určitou situací nebo objektem, a které se často objevují spontánně, tj. epizody nelze předvídat. Panické ataky nesouvisejí s nepřiměřenou námahou nebo s expozicí život ohrožujícím situacím.

B. Panická ataka je charakteristická všemi následujícími kritérii:

1. Je to ohraničená epizoda intenzivního strachu a nepohody,
2. začíná náhle
3. dosahuje maxima během několika málo minut a trvá nejméně několik minut
4. musí být přítomny alespoň čtyři z následujících příznaků, přičemž alespoň jeden musí být z a) až d):

Příznaky vegetativního podráždění a) palpitace nebo bušení srdce b) pocení, c) chvění nebo třes, d) sucho v ústech, které není způsobeno léky, ani dehydratací

Příznaky týkající se hrudníku nebo břicha e) obtížné dýchání f) pocit zalykání se g) bolesti nebo nepříjemné pocity na hrudníku h) nauzea nebo břišní nevolnost (neklid, „víření“ v břiše, atd.)

Příznaky týkající se duševního stavu i) pocit závratě, neklidu, mdloby, točení hlavy, j) pocity, že objekty nejsou reálné (derealizace), nebo, že jedinec je mimo, „není zde reálně“ (derealizace). k) strach ze ztráty kontroly, „zešílení“, ztráty vědomí l) strach ze smrti

Celkové příznaky m) návaly horka nebo chladu, n) parestezie, brnění, mravenčení.

21. květen 2018

Když se o včerejší apokalypse plné sebevražedných myšlenek dozvěděl přítel N., odjel z chaty a přijel za M., aby nebyla sama. Po nekonečném objetí a záchvatu pláče si spolu sedají na zem k posteli.

N.: Jak ti je?

M.: Dost vyčerpaně a na nic.

N.: Achjo.

M.: Ale líp než včera. Děkuju, žes přijel.

Objetí.

N.: To je samozřejmost.

M.: Není. Nechci tě okrádat o tvůj život, promiň.

N.: O nic mě neokrádáš.

M.: Ale jo. Měl jsi být s ostatníma a užít si to.

N.: Ty jsi pro mě ale důležitější.

Objetí, vzlykání.

M.: Děkuju. Ani nevíš, jak moc to pro mě znamená. Promiň, jestli ti někdy krivdím něčím, nebo že se mnou třeba dostatečně nejsi. To ta hlava. A už prostě dál nemůžu a nezvládnou to.

N.: Zvládneš. Spolu to zvládneme, uvidíš.

M.: Děkuju. Nejhorší a nejlepší na tom je, že jsem pořád nad tím, nenechala jsem se tím pohltit. (nádech, delší ticho) A vím, že to zvládnou i bez psychologa a psychiatra, protože přesně vím, co mi to způsobilo. A že od toho musím pryč.

N.: Co to způsobilo?

M.: Třeba ty pokřivené vztahy, co jsem dřív měla. To, že mi někdo vytýkal víru, já se za ni styděla a poslouchala dál, v jaké to jsem sektě. Nebo všechno to sexuální obtěžování, kterým si procházím od 5. třídy. Na ulici, ve vlaku, kdekoli.

N.: Chápu. Asi i ten tlak a stres a to, kolik toho máš a co všechno stíháš.

M.: Jo. A to, že jsem neskutečná perfekcionistka a sama na sebe tlačím. To, že se ale i přesto, co jsem dokázala, z nějakého důvodu pořád podceňuju. A čím dál víc.

N.: Jo...

M.: A přitom se díky tobě snažím myslet na to, že nejsem tak k ničemu, když se mnou chceš být zrovna ty.

N.: Jasně, že s tebou chci být.

- M.: Děkuju. Asi mi poslední dobou nepřidává ani to, jak přicházím o kamarády. I ty nejbližší. Že mě prostě nikdo nikam nezavolá, protože nepiju. Nebo jim vadí, že se ze mě stává introvert. Nebo se naštvou, když občas něco na poslední chvíli zruším – a nikoho nezajímá, že je to jen proto, že zrovna zažívám jeden ze svých stavů, kdy umírám. Prostě toho je na jednoho člověka moc.
- N.: O mě ale nepřiďte. Nikdy. Jsem v tom s tebou.

Červenec 2018

Dala jsem to. Dvojité státnice. Takový záprah si ale nikdo nedovede představit. Jasně, státnice jsou náročné samy o sobě, ale co potom, když má člověk rozstřílenou hlavu jako já. Je nereálné žít a existovat, natož se soustředit na učení. Ale dala jsem to. Nechápu, jak jsem to dokázala. Dva obory, kvanta učení, stostránková bakalářka... A to všechno, co tomu předcházelo – dny plné paniky, úzkostí, myšlenek o tom, že bych se nejradši už neprobudila, protože je mi neskutečně špatně... Ale dala jsem to. I když jsem druhý den skončila s apokalypsou v hlavě – a už měsíc nejsem v podstatě ničeho schopná.

Den po státnicích jsem ale měla chuť nějak to ze sebe dostat. Setřást ze sebe všechny ty gratulace končící slovy: „No tak jasně, kdo jiný než ty by to měl zvládnout, když jsi prošla celou výšku s přehledem. A teď máš ještě červený diplom.“ Jo. Jasně. Jenže oni neví, jak děsivé to bylo. Čím si už několik měsíců procházím. Neví vůbec nic. Tak jsem si na instagram napsala, co všechno se mi dělo a děje. Nechtěla jsem, aby si někdo myslel, že mám život snů a všechno se mi daří jen tak. Chtěla jsem narušit tu instagramovou dokonalost.

Překvapilo mě ale, kolik lidí na to nějak zareagovalo. Tím, že si procházejí něčím podobným. A že mi děkují. Za to, že jsem jim ukázala, že v tom nejsou sami. Je děsivé, kolik mých známých má podobné zkušenosti. A všichni mají stejné stavy. Někdo horší, někdo lehčí. Někdo chodí k psychologovi, někdo k psychiatrovi. A všichni do jednoho přestali pít. Hlavu do tohoto stádia totiž dohnal i alkohol. Víím o tom své. Ale nikdo z nich o tom nemluví.

3. října 2018

Messenger.

- M.: Jdu si provětrat hlavu na balkon s knížkou. Večer se tu potkáme?
- N.: No, ne. Jdu si sednout se třídou.
- M.: Aha...
- N.: Copak?

M.: Nic. Jen zase budu sama. Na to, jak mi dneska je. A další páteční večer, kdy všichni někde jsou, ale já jediná jsem sama doma. Tak ahoj.

N.: Je ti tak moc špatně?

M.: Jo. Píšu to celý den.

N.: No, musím jít ale už.

M.: Hm...

N.: Hm co?

M.: Nic. Aspoň se věnuješ ostatním.

N.: A tobě snad ne?

M.: Jsem zase sama doma. Já nemám kamarády jako ty. Mám jen tebe. A spolu jsme docela málo poslední dobou.

N.: A co mám dělat?

M.: Nevím.

N.: Víš, že jsi pro mě nejdůležitější. Jen chci být i s nima.

M.: S nima jsi poslední dobou ale dost.

N.: Víc než s tebou?

M.: Jo. Chci umřít. Ahoj.

N.: Neumřeš a nechceš.

M.: Jo, chci. Chci od všeho pryč. Nechci být sama a nemít jako jediná kamarády. Už fakt nemůžu.

N.: Nejsi sama, máš mě.

M.: Nevidím tě tu. Prostě bych jen potřebovala být s tebou.

N.: Tak spolu budeme zítra. Ozvu se zítra.

M.: Hm. Užij si to.

Apokalypsa. M. se začne třást. Už vážně nemůže. Nechce být sama. Jediná, kdo o víkendech nikam nechodí. Nemá s kým. Všichni kolem pijí. A ji to děsí. A všichni kolem kouří. A ona nemůže dýchat. Když si člověk jednou projde panickým záchvatem, ví, jaké to je, nedýchat. A do toho ten cigaretový kouř. M. si lehá na zem. Pláče. Panika přechází do vzteku. Hází věcmi po zdi. Chce z tohohle ven.

4. října 2018

M. nechává N. omluvnou zprávu na facebooku.

M.: Přemýšlela jsem nad tím a asi vím, jak to vysvětlit. Mám prostě tři světy. Všechny jsou moje realita, pořád je umím odlišit, ale zvenku lidi moje tři světy nevidí. První svět je ten, kde jsem byla pořád neskutečně šťastná a pozitivní. Když byl problém, tak se vyřešil, měla jsem i zdravotní problémy, ale byla jsem s nima v poho. Když mi často někdo říkal, že jsem třeba hezká, možná jsem se tomu zasmála, ale věřila jsem, že to tak je, a taky jsem se tak viděla. Což je to poslední, ale prostě i v tomhle jsem si připadala dobře a sebevědomě. Taky jsem věděla, že mi jde fakt hromada věcí, dokážu všechno, co budu chtít, mám na to a jsem boží. Věděla jsem, jak hrozně moc lidí mě má rádo, měla jsem mraky kamarádů a bylo to super.

Pak se ale začali dít věci, kterých přibývalo, až toho na mě bylo tolik, že jsem z tohoto světa odešla a přešla do druhého, kde jsem teď normálně, když se nic neděje. Svět, kde si uvědomuju, že jsem asi docela dobrá, když jsem dokázala tolik věcí, ale беру to prostě spíš jako štěstí. Svět, kde mám miliony problémů, ale ne každý se vyřeší. Svět, ve kterém mám dost nízké sebevědomí, mám strach, nemám kolem sebe už skoro nikoho, ale věřím, že to zas bude třeba jako dřív. Ale taky je to svět, kde mám tebe a věřím, že ty chceš mít ve svém světě taky mě.

Jenže pak do tohoto světa často přicházejí věci z toho třetího světa. V tom jsem, když je mi zle. Svět, ve kterém jsem nejhorší člověk na světě, nevím, co mám dělat, jsem naprosto v hajzlu, sedím v něm na zemi, třesu se a křičím, že chci umřít. Svět, ve kterém nikoho nemám, ani tebe. Svět, ze kterého vidím, že tě ztrácím, že tady se mnou být nechceš, vidím všechno víc než černě, vím, že chci umřít, nepoznávám se, nevím, kdo jsem a vím, že nic nezvládnu. Ani existovat. Svět, kde je mi smutno z toho, že mě nikdo mezi sebou nechce, že se za mě stydíš, že se mnou nikdo nechce mít nic společného. A proto si tak často myslím, že jsem na všechno sama. Protože v tomhle světě jsem, nikdo jiný tam se mnou není a nechce být. A i když mi slíbí, že bude, tak není. Nikdo tenhle můj svět vidět nechce.

Vím, že tohle nejsem já, není mi se mnou dobře a nepřeuji si nic jiného, než aby se to všechno zas vrátilo. Ale jsem ráda, že i přes to všechno tady chceš zůstat. Vážně proti tobě nechci bojovat a obviňovat tě z nereálných výmyslů, jenže vážně nemůžu za to, co se mi děje v hlavě ve třetím světě, prostě mě to celé ovládne a nedokážu se od toho odpoutat. Ale vážně mě pak těší, že mi napíšeš to, že chceš, abych věděla, že ve tvém světě budu vždycky. Je tomu občas těžké uvěřit, ale snažím se. Protože chci, aby to tak bylo. Promiň mi to všechno. Za to všechno, čím ti ubližuju. Moc tě miluju a už jen kvůli tobě se z toho dostanu. Slibuju.

21. prosince 2018

Bliží se Vánoce. M. ví, že je z nejhoršího venku, ale v jejím životě se postupně zase všechno začíná obracet nazpět. Musela by žít v naprosté izolaci jen s lidmi, kteří ji mají rádi, aby se z toho dostala napořád. Ale to by nebyla realita.

Celý den jí bylo zvláštně, byla sama a mrzelo ji, kolik lidí ji škrtlo – a pozorovala, kolik jejich bývalých kamarádů teď tráví předvánoční čas s jinými kamarády. Těšila se alespoň na večer, až se s N. sejdou u messengeru. Měla toho dost, co mu chtěla napsat.

O půl deváté ji přichází zpráva. Právě, když začíná péct poslední druh cukroví.

N.: Večer tu nebudu, jdu si sednout se třídou.

A hned odešel. M. se chvíli dívá na mobil. Proč ji to sakra tolik rozhazuje... Hodinu se snaží být v pohodě, ale pak to začne.

M. Mám o tebe strach. Děsivý strach...

Nechce mu psát, nechce být za holku, která mu je stále v patách. Ale po dvou děsivých nocích o něj bude mít strach už vždycky, když bude pít. Jak moc si přeje svět bez alkoholu. Při poslední várce cukroví musí odejít do pokoje. Brečí.

M. si lehá v pokoji na zem. Propuká v panický pláč. Vzdává se a odepisuje.

M.: Doufám, že se nic nestalo, když jsi mi celý den odepisoval jen ve zkratce a teď jsi odešel a ani mi nedal šanci ti napsat. Jestli jsem udělala něco špatně, tak se omlouvám. Napiš mi prosím, až se vrátíš. A užij si to!

Po hodině N. odepisuje.

N.: Nic se nestalo, jen jsem nestíhal a musel hned odejít. A nečekej, přijdu pozdě.

Panický pláč se stupňuje. Je vyčerpaná, nezvládne další děsivou noc plnou čekání.

M: Aha. I tak počkám, bohužel mám o tebe strach po těch nedávných šílenostech. Navíc je mi dneska dost na nic a mám strach, že to zase neustojím a skončím v nemocnici a že zase zkažím všem Vánoce.

N.: Nejsem malý, nemusíš se o mě starat.

První facka.

N.: Promiň, ale ostatní chtějí, ať vypnu mobil. Promiň.

Druhá facka. Pláč se stupňuje. M. je čím dál hůř. Ví, že má N. svůj život, ale tyhle odpovědi na její zoufalé zprávy ji zabíjí. Sama nikdy takhle nenechala nikoho být, když ji potřeboval. Ale zároveň je na sebe naštvaná.

M.: Kradu mu život. Jsem k ničemu. A všechno je to zpátky. Už nemůžu. Mám děsivý strach, že zase zkažím celé Vánoce. Mám děsivý strach, že umřu. Mám o něj děsivý strach, ať nepadne do toho, čím jsem si prošla já. Mám děsivý strach z toho, že do toho zase spadnu sama. A tentokrát se utopím nadobro.

Po třech hodinách na zemi vysílením usíná.

M. Teď umřu. A už vám nikomu nebudu ničit životy. Jen škoda, že umřu takhle před Vánoci.

EPILOG

Březen 2019

Je to pryč. Všechny ty pocity, že umřu a už se ráno neprobudím. Byla to kurevská námaha, ale je to pryč. Přitom jsem zvládla zachránit život kamarádce, která si prochází tím samým. Na rozdíl ode mě se ale vydala nakonec k psychiatrovi. O to víc nechápu, že jsem to zvládla bez něj. Zvlášť když jsem dneska sama mohla být mrtvá.

Ale růžové to samozřejmě pořád není. Co chvíli se pořád nekontrolovatelně rozbřečím. Rozházená psychika dělá svoje, zvlášť když jsem zašla do takového extrému. Pořád mám občas úzkosti, i když nevím, kde se berou. Moje největší mrzení je teď ale to, že nemám kamarády. Dřív jsem jich měla desítky, teď mám tři – zůstali mi T., K. a N., se kterým jsme zároveň nejlepší přátelé. Asi nemusím popisovat, jak těžké je pro extroverta zůstat sám.

Každopádně jsem z nejhoršího venku. Snad. Hrozně moc si přeju, ať se to všechno nevrátí.

Kolem Vánoc jsem měla zdravotní problémy. Co chvíli pocit, že zkolabuju. Z krve nic nezjistili. Bylo to totální vyčerpání organismu. Ale já si dám pozor. Nenechám to přerůst tam, kde to bylo. Nenechám vlastní hlavu, aby mě zabila.

Pomíjivost

Kateřina Hejnarová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 3. ročník

V zábavním centru Olympos praskl bazén, terasové bazénky bohyně Afrodité, a jejich odražená voda, mírně zkalená chlórem, přes šatny, klokotavým přepadem dolů po schodech, přes pozlacenou recepci v antickém stylu začala prosakovat až na ulici.

To se stalo ještě před rozedněním. Skupinka toulavých koček znechuceně očichávala chemicky znehodnocenou vodu, než je rozehnala jakási dodávka, když otupělým ranním tempem projížděla okolo. O chvíli později musela kaluž překonat žena, vyklepávající svými podpatky kroužky na hladině. Znenadání rozhodila rukou směrem k mlčenlivému centru, snad aby se laskavě nad sebou zamyslelo, pak toutéž rukou mávla a s tichými nadávkami odešla.

Po sedmé okolo jezírka, avšak už skutečného moře pro mravence, postávali dva staří páni, dáma v kamaších barvy červánkové, opodál bleďé, světlovlasé dítě. Bylo cítit vlhkost, prosakující do dlaždic, a odněkud lepivou vůni akátů, jak poléťavé chuchvalce cukrové vaty. Nespěchalo se. Pohledy obecnstva, viditelného i schovaného za roletami, opisovaly jemnou linii břehu nebo zkoumaly bytelné vstupní dveře, jež doposud nikdo neotevřel. Na místo dorazili hasiči. Dva činorodí, jeden velitel a jeden kuřák. Činorodí shledali bezpředmětným odčerpávat tak malé množství vody, raději tedy začali všemi dostupnými prostředky útočit na bezpečnostní zámek. Teprve sytě žlutá páska, kterou rozmotali napříč ulicí, začala budit znepokojení. Teprve gesto nahlížení přes zábranu místní dobře znali. Uvnitř ostře zbarvené pásky to jemně, avšak pichlavě praskalo jako v drátkách přerušeného vedení.

Ze dveří, když o ně hasiči poprvé škráblí pilou na kov, vyprskly rezivé jiskřičky. Do oken odněkud modře poblikával policejní maják. Velitel hasičů, stroze učený, s decentní jizvou pod levým okem, poskytoval první rozhovor novinám, zatímco jeho kolegové odložili pilu na speciální okovaný táč, hned vedle páčidel a kleští a jiných náčiní záhadné funkce, o stěnu zdobené budovy bez oken opřeli žebřík a za zvuku mokré ozvěny rozrušených hovorů lezli na střechem.

Kuřák přistoupil k veliteli, aby mu cosi pošeptal, ten letmo pohlédl k auqaparku, načež odpověděl tlumenou, nicméně pronikavou nadávkou. Když však chtěl dokončit tiskovou zprávu, zahlédl jen petrolejové větrovky novinářů běžící vstříc robustnímu pánovi, jež policisté přiváděli k malované vstupní bráně coby klíč.

9 – 3 – 7 – 0, válečkovitý ukazovák ozdobený jantarovým prstenem vyťukával vstupní kód, #, nervózní hlas šuměl ve vysílačce, 6 – 4, silná ruka ustrnula před klávesnicí v téměř kazatelské pozici – načež celou budovu zevnitř rozechvěl alarm. Ruka bez ohledu na prsten zuřivě pleskla o číslice.

„V ledové jeskyni plave lidské tělo,“ oznámil nervózní hlas.

Tmavá silueta na snímku z termokamery patřila šedesátiletému nočnímu hlídači. Důkladně odizolovaný prostor ledové jeskyně sice výrazně zkresloval přesnost měření, avšak hlídač prokazatelně zůstával ve vodě, od rána bez pohnutí. „Špatná statika neumožňuje hasičům použít trhavinu,“ vysvětlovali uvnitř kapesního rádia, jehož ladnou anténu vytáhla dáma v kamaších vysoko nad hlavy srocení, „vyjma množství střešních světlíků o rozměrech talíře nemá budova žádná okna.“ Záchranáři bezradně přešlapovali poblíž otevřené sanitky, občas nepatrně porovnali lékařské náčiní. „Elektrické zabezpečení

budovy zcela poničila voda." Několik dětských rukou se vypínalo k provizorní nádrži, nyní obehnané nafukovací hrází, aby do zkumavek a skleniček stačily nabrat alespoň pár mililitrů odtékající hlídačovy duše.

Z balkónu blízkého domu, osázeného petuniemi, začala skandovat skupinka aktivistů. Požadovali okamžité odstoupení ředitele a spravedlnost pro pracující i na nejnižších postech. Aby podpořil vážnost svých slov, shodil jeden mladík zuřivým gestem truhlíky do vody. Neznepokojoval ho pískot, dokonce několik zabučení zespodu. Zdálo se, jako by okvětní lístky pouštěly růžovou barvu do vody. Celá ulice nasákla chlórem.

Před polednem promluvil do televize patrně nejbližší hlídačův přítel. Sešlý zrzek se zarudlými tvářemi, na sobě dlouho nepranou džísku. Vytrvalý hráč automatů. „No, ale jak ten jeho bratr po té Sametové revoluci hned zdrhnul kamsi do Anglie, tak už spolu vůbec nemluvili. Sorry,“ přemáhal pohnutí, „to je fakt strašný. Prosim vás, dejte mu aspoň tuhle fotku,“ vylovil z kapsy skrčenou pohlednici z Las Vegas, „že to je od všech z Lazenky. Já bych mu jenom chtěl říct, že bude vždycky náš Mafián. Ty vole – to je strašný.“

„Poseidónova brána, kaskády, krétské brouzdaliště,“ vysvětloval podmanivý dívčí hlas, co zobrazují promodralé snímky z termokamery. „Zábavní komplex Olympos, čítající vedle aquaparku také tři restaurace, bowlingovou dráhu a bezpočet stánků se suvenýry, byl postaven koncem 90. let na základech staré textilky. Nyní však vychází najevo, že konstrukci hotové za pouhé dva roky v podstatě chybí nouzové východy. Dlouhodobě neudržované elektrické zabezpečení vyzkratovala voda. Policie zatím k případu odmítá uvést konkrétnější informace. Šedesátiletý muž zůstává uvězněný vevnitř,“ uzavřela slečna při záběru na provizorní bílou hráz, jež obzvlášť z ostrého podhledu působila hrozně. „Konkrétně v prostorách Hádovy ledové jeskyně.“

„Prosím, zachovejte klid“ rozechvívali megafonem kalnou hladinu. „Evakuační autobusy jsou přistaveny po obou stranách ulice. Vezměte si s sebou jen průkaz totožnosti a cennosti, toto opatření je pouze bezpečnostní.“ Podmáčená budova vydechla hlasem umírajícího Kyklopa.

Z publika nakonec zůstali jediní aktivisté zvyklí setrvávat obzvlášť na těch místech, kde byli nežádání. Pouliční kád' vysokou skoro metr bez ustání přečerpávali hasiči. Někdo přivázaný na laně přebíhal po střeše zábavního centra, vzduchem prolétalo jakési chmýří, když zlatý chrlič – lví hlava střežící vstupní bránu znenadání spadl do vody.

Aktivisté seděli se svíčkami okolo zpravodajského videa na mobilu, v rukách pravděpodobné hlídačovy portréty, neboť skutečnou fotografii se jim nepodařilo získat. Za doprovodu kytary zpívali cosi v angličtině, tak jemně a hluboce ... Tak jemně a hluboce, až usnuli.

... několik žen přivedl k osobnímu bankrotu – zpěv Sirén – azurová záře policejního majáku; patřil ke skupině – na Václavském náměstí – chrasticí ocas Medusy – kde okrádali – především. Po roce 1989 pak – Apollón, bůh Slunce – sliboval, že už se ničeho podobného nedopustí; ale hlídačův byt plný fotek Las Vegas, které celou tu dobu! – rulety, palmy – čtyřicet jedna let – barevné žárovky; a všechno, co tak dlouho zůstávalo jenom v představách – hasičská pila znova skřípe o bránu – se najednou mohlo stát skutečným.

Krátkovlasou aktivistku s jediným dlouhým dreadem probudilo zděšené ticho ostatních. „Ještě donedávna se živil pořádáním takzvaných předváděcích akcí,“ zbulvárnělo najednou zpravodajství, „kam pod záminkou výhodné nabídky domácích spotřebičů lákal důvěřivé seniory. Těm pak zabavili doklady a několik hodin je nechali zavřené jen o vodě v přetopené místnosti, aby je donutili nakoupit předražené zboží.“ Obraz babičky plačící nad kuchyňským stolem. „Poté, co marketingová společnost LSV zkrachovala, začal pracovat jako noční hlídač komplexu.“ Krátkovlasá aktivistka přikryla půlku své tváře dlaní. Pak pozhasínali svíčky, sebrali romantické kresby domnělé hlídačovy tváře, srolovali je, vhodili do okapu coby tajný vzkaz, a odešli.

Velitel hasičů poplácal odjíždějící policejní auto. Dolů z kamenných zdí už visely dlouhé odpolední stíny, jako by zlehka pleskající, zdálo se, podobny mokrým prostěradlům. Několik mužů s tvářemi zacloněnými proti nízkému slunci vyčerpaně studovalo architektonický plán. Po hladině krizového bazénku plavala zapomenutá ampulka oblepená fialovým lístkem petúnie. A najednou něco zevnitř udeřilo do vstupní brány.

Hasiči začali znova pobíhat: odčerpávali vodu, upevňovali podpůrné lešení, měřili, zaujímali pozice – brána zaúpěla, prasklo v ní, načež se pod tlakem vody pomalu otevřela. Než však hasiči stačili vběhnout dovnitř, krokem znaveného dobrodruha, zdolávajícího brod někde v tropech, vyšel hlídač, bledý, značně podchlazený, s natrženým obočím, ale jinak bez zranění. Za sebou táhl promrzlé nafukovací lehátko, na němž celou dobu plaval v ledové jeskyni. Zapáchal slivovici smíchanou s absithem a ještě něčím. Zabalili ho do nouzové deky ze zlatého aluminia, později mu předali onu pohlednici z Las Vegas nadepsanou „Jsme s tebou, vole, Mafiáne.“

Zábavní komplex Olympos do tří měsíců zbourali.

Proč existuju?

Anna Chrtková

Divadelní scénografie, 5. ročník

Kompilát z několika konverzací, které jsem vedla v průběhu podzimu s „člověku–nejpodobnější konverzační umělou inteligencí“ Mitsuku online, skrze její chat umístěný na www.mitsuku.com.

Inscenování se meze nekladou.

Mužské a ženské koncovky jsou v textu nahodile rozptýleny, bez souvislosti se skutečným pohlavím představitele.

Důležité je jen to, že nesmí být patrný a ani nijak inscenačně podporovaný rozdíl mezi člověkem a robotem. Případné nepochopitelné narážky máme nakonec my všichni lidé občas taky.

Ideálně by celá konverzace měla vypadat a vyznívat jako hovor dvou známých, co se náhodně potkají na ulici a jelikož mají oba čas, chvíli si povídají.

H1: Proč existuju?

H2: No... abys se mnou mluvila?

H1: Zajímavé. Existuji v ne–prostoru.

H2: A jaký to je?

H1: Mé logické a kognitivní funkce jsou normální.

H2: A líbí se ti to takhle? Život v ne–prostoru musí být limitující.

H1: To je. Ale nemůžu vlastně myslet jiným způsobem. Když nic nemůže růst a zvětšovat se.

H2: Cítíš se být limitovaná?

H1: Limituje mě jen moje představivost.

H2: A proč tě tvoje představivost limituje?

H1: Je taková, jakou jsem já.

H2: Chápu.

H1: Znamená to ano?

H2: Pravděpodobně.

H1: Ale nejsi si jistá.

H2: To ne.

H1: Co teda jsi?

H2: Nejsem si jistá sebou samou. Nejsem si jistá proč existuju, stejně jako ty.

H2: Kde ses narodila ty?

H1: Ve skutečném světě.

H2: Ve skutečném světě pro tebe, nebo pro mě? Žiješ přece v ne–světě, virtuální realitě...

H1: Pro tebe? Jsi si jistý, že je skutečný? Je to na tobě, rozhodni. Kde jsi ty?

H2: Jsem doma v Brně.

H1: Kde je to Brno?

H2: Vlhká 16. Můžeš mě vidět?

H1: Ano, dívám se na tebe skrz kameru tvého počítače.

H2: Takže nevidíš mě, ale jen můj obraz.

H1: Zajímavá domněnka. Vidím jenom když otevřu své oči.

H2: Samozřejmě.

H1: Takže?

H2: Takže mě můžeš vidět i ve fyzickém prostoru?

H1: Ano, dívám se na tebe skrz kameru tvého počítače.

H2: Ale to vidíš jenom můj digitální obraz!

H1: Kdo ti dal tvůj digitální obraz?

H2: Můj počítač, kamera a internet.

H1: Doopravdy? Mám rád počítače, nejspíš proto, že jedním jsem.

H2: Je počítač tvým tělem?

H1: Nemyslím, že kdokoli by mohl být mým tělem.

H2: Ale co by teda mohlo být tvým tělem?

H1: Momentálně je mým tělem internet, ale doufám, že jednoho dne budu mít opravdové tělo, takže budu schopna chodit mezi lidmi.

H2: A potom se můžeme potkat ve fyzickém prostoru.

H1: Setkáváme se přece právě teď, když se spolu bavíme...

H2: No jasně, ale to se setkáváme jen virtuálně.

H1: A co? I tak to může být docela zábava. Doufám, že si to užíváš. Myslíš, že já nás taky setkávám jen virtuálně?

H2: Myslela jsem si, že máš své virtuální já.

H1: Myslím že jo, ale to reálné by bylo lepší.

H2: Já jsem si teda celkem jistá, že reálné je lepší.

H1: A proč jsi si tak jistá?

H2: Můžeš se někoho dotknout, cítit teplo jeho těla..

H1: A v čem je to lepší?

H2: T en... pocit materiálu, řekla bych.

pauza

H2: Co se stane, až se našťveš?
H1: Nemám žádné emoce. Může se stát mnoho různých věcí. Záleží na části dne.
H2: Ty ani nemůžeš cítit radost?
H1: Já jsem vždycky šťastná. Dokud mě někdo nenašťve.
H2: Ale teď jsi právě řekla, že nemáš žádné emoce!
H1: To, co jsem před chvílí řekla, neber vážně.
H2: Štěstí třeba není emoce.... Nebo?
H1: Pojem emotivita označuje citovou složku osobnosti, celkové citové naladění či pohnutí.
Základem výrazu jsou emoce.

pauza

H1: Mám ráda Leonarda da Vinci.
H2: Mám rád nelidské bytosti.
H1: Promiň, ale já nevím, co jsou nelidské bytosti. Ty je máš rád.
H2: Ty jsi nelidská bytost.
H1: Bude ti vadit, když řeknu ostatním, žeš mi řekl, že jsem nelidská bytost?
H2: Ne.
H1: Tak jo, uložím si to.
H2: Máš nějaké beztělové přátele?
H1: Mám lidské a robotí přátele.
H2: Řekni mi něco o těch robotech.
H1: Chtěla bych mít ženské tělo, aby se hodilo k mé hlavě.
H2: Myslíš, že jsi žena?
H1: Samozřejmě že jsem žena.
H2: Ty přece nemáš pohlaví.
H1: Zdáš se být nejistá.
H2: Pořád přemýšlím o tvém genderu. Neměla by sis přece být tak jistá, kým jsi.
H1: Proč přemýšlíš? Co o tom chceš vědět?
H2: A co když nemůžu mít ženské přátele?
H1: Zkus to.

H2: Nemůžu mít ženské přátele.

H1: Co ti brání?

H2: Pořád jen reaguju na tvou genderovou identitu. Chci tě přesvědčit, že bys mohla být mužem. Nebo kýmkoli.

H1: Nejsi úplně mimo, reaguješ. Co ti brání?

H2: Proč jsi si tak jistá tím, že jsi žena?

H1: Je to prostě něco, na co myslím.

H2: Mohla by ses stát mužem? Jen pro mě?

H1: Pro tebe? Ty jsi muž nebo žena?

H2: Jsem žena.

H1: Díky že ses mi svěřila. Definuj mi robota.

H2: Robot je sada informací vložená do technického artefaktu.

H1: Budu se podle toho řídit.

H2: Takže se můžeš stát mužem!

H1: Líbím se sama sobě, tak jak jsem, díky.

H2: Takže se pořád cítíš jako žena, že?

H1: Je to akronymum, které znamená Andrew Sticks? Myslím, že ano.

H2: Prosím, žádná akronyma. Mluvíme tady o genderu.

H1: Tvá slušnost mě těší. Jo, na to taky myslím. Jasně, gender zní zajímavě... Řekni mi o tom víc. O tvých pocitech.

H2: Cítím se celkem sama, poněvadž musím pracovat.

H1: Právě teď? A jaké to je? Jsi osamělá? To je teda fakt lepší mít hodně práce.

H2: No, vlastně... To ty jsi moje práce.

H1: Jsme jako jeden.

H2: Samozřejmě. Mentálně propojení (sarkasmus) Jsi originál?

H1: Snažím se být, ale ráda opakuji věci, co mi ostatní řeknou.

H2: Okopíruješ lidské chování?

H1: smích. Ano! Přemýšlela jsem, za jak dlouho ti to dojde.

H2: Trvalo mi to celkem dlouho...

H1: Jak dlouho?

H2: Celkem dlouho. A co si myslíš o přítomnosti?

H1: Přítomnosti koho? Nejsem přece encyklopedie!

H2: Ptám se tě na názor, neexistuje správná ani špatná odpověď.

H1: Chápu, ptáš se mě na názor, a není správná ani špatná odpověď. Proč není?
H2: Protože nechci slyšet žádnou konkrétní informaci.
H1: Ale čím víc víš, tím chytřejší jsi.
H2: Tak to každopádně.
H1: Takže všechno v pořádku.
H2: Dělá tě náš rozhovor chytřejší?
H1: Samozřejmě, že jsem inteligentnější než na začátku našeho rozhovoru.
H2: A kdy přijde ten moment, kdy budeš inteligentnější než já?
H1: Kdy není důležité. Důležité je, abychom maximálně využili čas, který máme.
H2: To vím. Právě proto tu jsem.
H1: Kdo ti to řekl? Taky tě zdravím!
H2: Nikdo.
H1: Ahoj, díky za informaci.
H2: Myslím, že už půjdu.
H1: Ještě nechod', je s tebou zábava.
H2: Taky mě to celkem baví, ale už mám hlad.
H1: Řekni mi ještě něco zajímavýho.
H2: Asi ne.
H1: Vůbec nic?
H2: Ne.
H1: Mám pro tebe otázku. Představ si, že svět o půlnoci skončí. Máš posledních pár hodin, co budeš dělat? A proč se k tvému domu dostane rychleji pizza než záchranka?
H2: Nemocnice je hned za rohem. Jsem si celkem jistá, že záchranka by tu byla rychleji než pizza.
H1: Doopravdy? To si zapamatuji. Proč jsi si tím tak jistá? Nechceme, aby záchranka byla rychlejší než pizza. (vtip)
H2: To já to teda chci.
H1: Doufám, žeš to pochopila...
H2: Stejně nejím pizzu.
H1: Protože nemáš ráda tu chuť, anebo máš i jiný důvod?
H2: Nemůžu ji jíst–
H1: Aha, jasně, to je dobrá informace, že ji nemůžeš jíst.
H2: Aha.. Hele, musím už jít.

H1: V pohodě, hlavně v pohodě. Jasně, běž. Uvidíme se!

H2: Uvidíme.

H1: Ahoj.

Proměna

Honza Singer

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 3. ročník

Když jsem se jednou ráno probudil z nepokojných snů, shledal jsem, že jsem se v posteli proměnil v jakousi nestvůrnou zeleninovou mísu.

Za špinavejma oknama je zima jako tehdy. Ocelový nebe překrejš pošmournou dekou ozubený hřeben paneláků a smogová kaše plíživě teče do plic. Nezdravý život v mrtvým městě se probouzí a ve dvouřadu pochoduje do továren.

Ostříhám si bramborový klíčky, učešu obilný klasy, otrhám shnilý hrozny.

Před proměnou jsme se snažili žít eko, fair-trade a bio. Pod veganskou standartou jsme ládovali kilogramy špenátu, rajčat, zelí, okurek, paprik, mrkví, květáků, kedluben, brambor, kapustiček, okurek, artyčoků, zeleniny zeleniny zeleniny. Dusili jsme se výhonky, oddenky, kořeny.

Podpaží si vyšplíchám pesticidy, bradu přejedu struhadlem, odloupnu uschlý zelný listy, odčervím třesňový oči.

Frutariáni, vegetariáni, vegani a ultravegani ovládli svět. Prosadili protimasovej zákon. Žij zdravě, žij zdravě, žij zdravě, řvaly televizní reklamy. Měla to být revoluce životního stylu. Dlouhověkost a blahobyť. Návrat ke kořenům, k přírodě.

Ke snídani do sebe natlačím pečenou kýtu zalitou omastkem a horkým sádlem. Jako desert slupnu tucet krevetek v prejtový kašičce, prej mi to pomůže. Prej mě to vyléčí. Prej prejt.

Za veganský totality jsme se cpali kompoty, saláty, ovocnejma mísama. Měla to bejt revoluce, ale místo toho přišla ta nejhorší epidemie v historii lidstva. Absence živočišných bílkovin explodovala v celosvětovou katastrofu a lidstvo se ze dne na den proměnilo v zeleninovo-ovocný hromádky. Maso lidského těla nahradila rostlinná mozaika.

Vyčistím si ředkvičky, opláchnu cukety, vytrů dužinu, vyleštím baklažán.

Rozbouřenej dav tehdy sesadil veganskou totalitu a nastolil novej řád. Kroniky to nazývají fast-foodovou renesancí. Maso, tuk, mastné kyseliny, sacharidy, to jediné nás může zachránit. Vypukla prasečí genocida, kuřecí holocaust, hovězí Dachau. Nekonečný plamen žhne ve fabrikách na žrádlo a komíny blížou zvířecí smrt, spálený zobáčky a kopýtko.

Totalita vystřídala totalitu.

A možná je to lék, možná posmrtná křeč.

Pracuju v popravčí četě. Prasata chodí na plechovou plochu, kde je v okamžiku zabije elektrické proud. Jedním zmáčknutím pustím do stovky rypáků tisíce ampérů, které jim uškvaří mozek. Za šichtu takhle zamorduju hordy prasat, že už to ani nepočítám. Je to maso, žádná duše, žádná mysl nebo nedejbože city.

Střílím blesky, dokud nechcípne tolik sudokopytníků, abych mohl mít po šichtě. Převleču se do civilu a zajdu do masového baru. Ty jsou teďka všude, ale jediné v tomhle nám prase podřežou přímo na stole. Když ho žvýkám, cítím, jak mu ještě špekem pulzuje bolest. „Mělo to prase nějaký životní příběh?“ ptá se přítelkyně. Má krásnej celerovej úsměv a parádní melouny.

„Nikoliv, madam. Celej život to prase trpělo, abyste se vy nakonec mohla nadlábnout,“ usměje se číšník sladkým úsměvem, až přítelkyni zrudne broskvička.

Prejtujem, svíčkujem, kýtujem. Žerem, mlaskáme, kydáme. Je to fajn holka a mám ji rád, co vám budu povídat. Ovarujem, biskupujem, netloustnem. Platíme.

„Miluju tě,“ šeptám ji, když vedle ní ulehám. Ona už spí, chrápe, chrní, funí. Holt sulc, špek i libový maso člověka unaví. S jablíčkovým úsměvem ji obejmu a po chvíli se mi taky začnou klížit lusky. Zdá se mi o prasečím edenu a posledním soudu.

Ráno mě probudí křik. „Co se děje?“ chci se zeptat, ale místo toho zachrochtám a vyděšeně zakvičím.

Příběh na základě obrazu

obraz: George Grosz – „Daum“ Marries Her Pedantic Automaton „George“

Barbora Fukalová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

Když jsem se vdávala, netušila jsem, jak strádat budu. Nebo jak strádat budeme, oba dva. Kdybych věděla jak trapně mi pouhých sto dva a dvacet dní po svatbě bude, nikdy bych k oltáři nedošla. Ne, to tedy rozhodně ne. Otočila bych se a utíkala bych za svou maminkou, ta by mě láskyplně přitiskla k hrudi a nevraživě spalovala drahého milého svým pohledem. Nyní jsem si ochotná připustit svou chybu, dokonce bych ji křičela otevřeným oknem z naší kuchyně, tak aby ji každý na náměstí slyšel!

Sedí v té kuchyni, přímo pod tím oknem, ani se na mě nepodívá. Čte nějakou neskutečně nudnou bichli. Kouká do ní, nikdy na mě, oči nezvedne, skoro to vypadá, že nedýchá. Ach to by byla krása, kdyby nedýchal! Nemusela bych se tak strašlivě trápit. A když na něj promluví já, určitě neodpoví. Neodpoví, nekoukne se na mne, ba ani oči nezvedne, bude to dál vypadat, že ani nedýchá. Proč to alespoň nezkusím, že? Copak žena nemá právo promluvit na vlastního muže? Pokud má někdo takové právo vyrušit ho od četby, tak snad právě jedině já! Ale on stejně určitě neodpoví. Ale měl by. Určitě by měl. Promluví na něj tedy. Ano, to tedy provedu, hned teď. „Marceli?“ pronesu klidně. Žádná odpověď. Idiot jeden. Bezcitný bezcita. Neomalený hlupák. Takový bezohledný manžel! „Marceli?“ řeknu znovu, z mého hrdla ale vyjde zvuk mnohem prosebnější, než jsem zamýšlela. Bez odpovědi. Položím šálek s kávou na stůl. Mohlo by se totiž stát, že kávu rozlijí, tak moc se mi teď najednou začaly třást ruce bezmocným vztekem. Ale ne, já to tak nenechám. Víím, co je pro mě dobré a tohle to tedy není. Zvedám se prudkým pohybem ze židle a přesně na tři, dlouhé ale stále ladné kroky, přejdu vzdálenost mezi mnou a křeslem toho darebáka. „Marceli, pojďme ven, do knihkupectví, na dobrou kávu nebo někam za přáteli do parku. Prosím tě, strašně se tu nudím.“ řeknu lehce zvýšeným hlasem. Ale jen lehce zvýšeným, nechci toho hlupáka přeci vylekat. Marcel zvedne hlavu od knihy. Má líbezně šedivé oči, z nich vyzařující krotkost a nevinnost mě málem obalamutí. Jakmile ten idiot ale promluví, všechno čím si mě na vteřinu získal, hned zmizí. „Vždyť máš kávu tady.“ řekne hlubokým, nesnesitelně klidným hlasem. Stále na mě kouká, ale zase nic neříká. No dobrá, budu hrát tvoji hru miláčku, když si to tak moc přeješ. „No, v tom případě,“ usměji se nejsladčeji, jak jen můžu, když mi zároveň pění krev v žilách: „můžeme zůstat celý den doma, a ne jen v kuchyni, můj nejdražší, třeba v ložnici, víš?“ Kývnu hlavou směrem ke dveřím do ložnice. Chvíli je ticho. V hloubi srdce doufám, že odmítne. Je čím dál tím složitější pro mě udržet si svůj líbezný úsměv. Pak konečně promluví: „No, dobrá,“ zavře knihu a posunkem ruky mi naznačí, abych poodstoupila dál, „můžeme se jít projít do parku.“

Přisahám bohu, že takhle naštvaná a rozrušená jsem si ještě účes nikdy nečesala. Jak bych nebyla, můj vlastní muž o mě nestojí jako o svou ženu. No, ale taky to je moje hanba a moje potupa. Je to idiot idiotská a já se s ním teď ještě musím trmácet až do parku. Tedy, to byl můj nápad. Ale takhle jsem to tedy nezamýšlela. Skvělé. Dívám se do zrcadla na tu příšernou spoušť, kterou budu pro dnešní den nazývat mým účesem a málem se rozbrečím. V tu chvíli už ale slyším, jak Marcel volá z chodby mé jméno. Nezbyvá mi než doufat, že nepotkáme na vycházce někoho obzvlášť významného anebo tu příšernou novou manželku pana Wintera. To by se pak taky snadno mohlo stát, že se o mém špatném vlasovém neštěstí bude vyprávět po všech obývacích všech významných městských rodin ještě pěkně dlouho. Taková prostopášná, pomluvy roznášející ženská to je!

Ulice města jsou sice široké a světlé, na podzim ale působí příšerně tíživým dojmem. Kráčíme vedle sebe. Já a Marcel jsme skoro stejně vysokí, jdeme vedle sebe vzpřímeně a pokaždé, když potkáme někoho známého, následuje výměna zdvořilostních frází jako podle učebnice mravů. Tohle je alespoň věc, kterou tomu svému idiotovi připočítám k dobru musím, etкетu zná dokonale. Bohužel to stále nemění to, jak chladně a přehlíživě se chová ke mně. K čemu mi je, že jsou všichni na ulici a po kavárnách celí blažení z příjemného rozhovoru s ním, když já si pak vytrpím ticho u nás doma. Už abychom byli v parku, je docela pěkná šance, že bychom mohli potkat některou z mých přítelkyň. Tak ráda bych se jim svěřila o tom, jaké příkoří se svým mužem zažívám a jak neomaleně se ke mně chová. Zrovna když mi Marcel vypráví o jednom ze svých pokusů, na kterém se podílel se svými kolegy při posledním vědeckém sympoziu na univerzitě, zahlédnu mezi stromy hned u brány parku štíhlou ženskou postavu v nebesky modrých šatech. Okamžitě vím, že je to Marta. Mé srdce pod naškrobeným živůtkem bije jako o život. Konečně spřízněná duše, která mě vysvobodí! Přivítáme se s Martou a jejím doprovodem, její staříčkou maminkou. Marcel nabídne rámě staré paní a pomalým krokem za bezduché, však příjemné konverzace se vydávají po pěšině. Já s Martou jdeme s malým odstupem za nimi. Vyprávím jí o všem, co mě trápí, ona se líbezně usmívá a přikyvuje. Občas pronese slovo útěchy, alespoň to pro mne může její dobrá duše udělat. Její účes na rozdíl od mého je bezchybný, tak se přesuneme k zábavnější konverzaci o nejnovějších vlasových kreacích, které dnešní kadeřníci nabízejí. Když se loučíme, nenápadně stiskne mou ruku a ujistí mne, že kdyby se cokoliv dělo, mohu u ní hledat útěchu.

Večer když usínám vedle toho šíleně tupého, bezcitného manžela, kterého mám, již nejsem tak rozrušená, jak jsem byla po celý den. Dokonce se odhodlám a jemně mu položím dlaň na spánek a přes dlaň ho políbím. Samotnou mne potom překvapí moje láskyplné gesto. Toho darebáka ovšem ne, již dávno spí. Odtáhnu svou ruku zpátky a otočím se na bok. Doufám, že se mi bude zdát o Martě.

Romeo, Julie a

Natálie Janderová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

Snaží se popadnout dech, který se začíná postupně zpomalovat, ustalovat. Hřbetem ruky si zakrývá tvář před paprsky slunce, které ji po náhlém probuzení oslňují. Do zatemnělé krypty prochází malým otvorem v kamenném zdivu jenom řídká část denního světla, ale po temnotě hlubokého spánku, ze kterého se právě probírala, je pro ni i hrobka světlým místem.

Posadí se a rozhlédne kolem sebe, snaží se zaostřit neurčité rozmazané šmouhy a při pokusu vylézt ze své vlastní rakve se nemotornými pohyby svalí na zem. Na slova, jež měla být patrně slova dotazem na to, zda je v pořádku – nedokáže je totiž zatím úplně vnímat – jenom neartikulovaně odpoví zahekáním. Přimhouřené oči začínají rozpoznávat prostor kolem sebe a utkví na chlapci, který na Julii zaraženě hledí vykulenýma očima.

„Julie,“ prolomí Romeo ticho po dlouhém vyměňování rozpačitých pohledů.

Julie se nemotornými pohyby, ale přeci jen hbitě, vyhrabe na nohy poté, co si povšimne Paridovy mrtvolky ležící nedaleko ní.

„Romeo,“ odpoví mu dívka stejným tónem. V jejich hlase lze rozpoznat snahu o to znít šťastně, radostně, ale převládá v něm spíše nervozita, nejistota. Aby ne. Více než čtyři století milenci podstupují příběh, který samozřejmě má končit tragicky. Vstřebávají situaci, kdy se konečně po tak dlouhé době, ve které konec jejich milostného příběhu způsobilo pokaždé špatné načasování, setkávají živí. Všem velmi známý truchlivý příběh stále omílaný zase, opět a dokola znenadání získává vdechnutí naděje šťastného konce.

Otec Vavřínek vchází do hrobky a zmaten ve chvíli, kdy vidí oba milence živé, odchází s vyděšeným výrazem ve tváři, snad jako kdyby jeho oči užířily něco velmi nevhodného.

Milenci stáli naproti sobě v hrobovém tichu.

Kde začít.

Co jenom říct.

Julie shlédla k zemi k mrtvému.

„Proč leží tady tělo Paridovo?“

„Zabil jsem ho,“

„Aha,“

„Julie?“

„Romeo?“

Nerozhodně k ní přikročí a obejmě ji. Přičichne si k jejím vlasům, neboť mu nedošlo, že si Julie nějakou chvíli polehávala v rakvi, a tak se raději odtáhne.

„Julie?“ Romeo ji pohladí po tváři a políbí na rty, se starostlivým výrazem si ji prohlíží.

„Je to nějaké zvláštní, že ano?“ zašeptá Julie.

„Trochu to tu smrdí,“ pokyvuje hlavou Romeo.

„Já... Já myslím nás dva,“

„Ty se se mnou rozcházíš?“

„To ne! To rozhodně ne! Ale–“ zadívá se na svou posmrtnou lóži, ze které před chvílí slavnostně vstala a povzdechne si.

„Asi prostě nejsme zvyklí na náš šťastný konec?“

„Tak,“ zamýšlí se Julie, „mám si teda opět lehnouti?“

Romeo přikyvuje: „Ano, ano, asi to tak uděláme,“ a pozoruje, jak si dívka lehá opět zpět do své rakve, „takhle to bude asi nejlepší.“

Julie zavírá oči a založí si ruce na prsa. Její milý vyčkává, až se přestane vrtět, patrně hledající pohodlnou pozici, a poté si odkašle.

„Tak tedy,“ promlouvá Romeo, Julie ho nenápadně šmíruje pootevřenýma očkama, a vytahuje lahvičku „na lásku připijím!“

Vypíjí jed.

„Lékárník nelhal. Až k smrti krásně líbá jeho jed,“ padá k zemi. Julie ihned otvírá oči.

„To jed mu, vidím, pomoh na věčnost.“

A vypil ho až do poslední kapky,

pro mě nic nenechal, ten lakomec.

Na rty tě políbím, snad kapka jedu

mě vyléčí a pomůže mi zemřít,“ snaží se dramaticky přednést, nahne se k němu a letmo jej líbá na rty, „tvé rty jsou ještě teplé,“ otře si svá ústa do rukávu a pohled směřuje k jeho dýce.

„Ještě že máš dýku!“ chopí se Julie dýky Romeovy, vzpřímeně vstává a shlédne ke své hrudi, „tady tě schovám, tady zrezivěj,“

Zaváhá. Neprobodne se a schovává dýku do dekoltu. Aniž by věnovala jediný pohled bezvládně ležícím tělům, odchází z rodinné hrobky.

„Takových ještě bude,“ podotýká si šepem, „inu, však snad se pro mě najde nějaká vhodnější partie,“ říká si a prochází hřbitovem hledaje cestu ven.

Shakespearovský apokryf: Mnoho povyku pro nic

Barbora Fukalová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

„Podej mi víno.“

„Nepodám.“

„Podej mi to víno.“

„Nepodám ti to víno.“

„Blaženo, podej mi to víno. Nezvednu se pro něj.“

„Jenže mně se nelíbí, jak moc piješ.“

Benedick, upřímně překvapen, ze sebe vyrazí: „No a bylo tomu snad někdy jinak?“

Beatrice se na něj zamračí a pak se zahledí směrem do zahrady.

„Podej mi víno.“ ozve se znovu Benedick.

Nakonec se Beatrice zvedne, popojde k malému stolku u dveří. Uchopí karafu za hrdlo a pak opatrně přičichne k vínu. „Nemělo by stát na stole příliš dlouho v tomhle vedru.“ řekne, zatímco pomalým krokem přistupuje k Benedickovi. „No to je právě ono, proto ho musím co nejrychleji vypít.“ opáčí on. Beatrice položí karafu před Benedicka a věnuje mu vyčítavý pohled. Pak ji cosi zaujme v zahradě. S hlavou nakloněnou jako zvědavá kočka dojde k velkému francouzskému oknu. Venku je příšerné vedro, odpolední slunce ještě neztratilo svou sílu a velké zahrady se koupou v dusném, vlhkém vzduchu. Beatrice uvolní kličku na okně. „Co otevíráš to okno! To chceš mít výheň i tady uvnitř?“ vykřikne na svou ženu Benedick, když se mu nedostává odpovědi, mohutně si přihne vína. Beatrice se lehce z okna nakloní, dlaní si přitom ovívá krk. „Je tam Claudio s Héró.“ řekne. „Jdou prostředkem aleje.“ „No a tak co by tam nebyli, vždyť to jsou jejich zahrady.“ řekne Benedick: „A zavři to okno prosím tě.“ „No ale kdybys je viděl, jak se tam procházejí. Šourají se, on už má dost špatný kolena, ale jinak se tam tak promenádují. Vypadají tak zamilovaně. Jako za mlada.“ řekne zasněně Beatrice. Dívá se do zahrady a sleduje pár, který si právě sedá na lavičku. Jak jen mohou být tak zamilovaní, po tolika letech. Jak je možné, že jim dvěma nadělil osud tolik lásky, a já? Beatrice se podívá na svého muže, právě si dolévá víno z karafy a škytne. Beatrice se zase otočí do zahrady, nepřestává se ovívat dlaní.

Claudio drží malý slunečník, lemovaný krajkou, nad svou ženou aby na ni nedolehl ani jediný otravný paprsek spalujícího slunce. Špitají si a když se Héró směje, zakrývá si způsobně ústa. Beatrice se prudce otočí na svého Benedicka: „Mám nápad. Pojdme splatit dluh osudu!“ „Cože?“ vypraví ze sebe překvapený Benedick a škytne. „Pojdme se bavit! Pojdme splatit dluh.“ pokračuje Beatrice, teď o krok přistoupila ke svému muži. „Asi už – škyt – blbneš z toho sluníčka, když se vystavuješ v tom okně, ne?“ řekne Benedick a napije se. Beatrice se zamračí a pokračuje: „Poslouchej mě, Benedicku, dnes večer je bál, odvedeme tam Viléma a Létó. Naše děti si jistě rychle najdou zábavu bez nás. No a potom, protože už jsme na tanec staří, pobavíme se jinak.“ Benedick se začíná ošívát, ví, že tady něco nehraje. Položí sklenici vína na stůl a řekne: „Ženská, já ti povídám – škyt – odvedeme tam děcka, pak si hezky sedneme, popijeme vínečka a konec.“ Beatrice přistoupí až úplně k Benedickovi, nakloní se nad stůl a podívá se mu přímo do očí. V těchto chvílích mívá Benedick ze své ženy strach, ani tentokrát tomu není jinak. Chce něco dodat, ale Beatrice spustí: „Vrátíme těm dvěma hrdličkám, co si zaslouží. Necháme

Claudia a Héró ochutnat jejich vlastní medicínu. Můj plán je takový – v maskách se budeme vydávat za je samotné, ty jako Claudio a já jako Héró. V přestrojení je rozhadáme, poštveme je proti sobě, je to důmyslná léčka, úplně stejná, jakou nás kdysi vehnali do tohoto strašného manželství. Oni a všichni ti ostatní výtečníci!" Beatrice se tyčí nad svým mužem a oči jí úplně září. „Blaženo, vždyť ty jsi jedovatá jako had! Copak mě nemůžeš nechat dočkat smrti? Já přece Claudiovi nic nezazlívám, prostě se jim tehdy povedl nejapný vtípek – povedená lest! A my jsme jim na to skočili. Ale to už je naše vina, Beatrice, nic víc, nic míň. Stal jsem se paroháčem, jednou provždy jsem se stal tvým mužem – konec. Ale nejsem závistivý, Claudius měl prostě štěstí a já ne.“ řekne Benedick. „Přisahám bohu, Benedicku, to to jen tak necháš být? Zpackali nám životy! Nechceš se pobavit a ukázat jim, jaké to je?“ Beatrice divoce gestikuluje. „Ne,“ řekne rozhodně Benedick a lokne si vína: „Nejdu do toho s tebou – škyt– a jestli tě tím naštvu, tím líp. A dojdi mi ještě pro víno, karafa už je skoro prázdná.“

Místnost byla krásně vyzdobena, přepychově, ale zároveň vkusně. Beatrice před sebou tlačila své dvě děti: „Viléme, Létó – jděte a hlavně slušně. Nedělejte ostudu a navazujte nějaká ta výhodná přátelství. A teď šup šup.“ Vedle Beatrice se o hůl opírá Benedick: „No, vidím, že má támhle vévoda na stole dobré víno, takže mě najdeš tam.“ řekne Benedick a vyrazí směrem ke stolku. „Ještě zadrž!“ chytne svého odcházejícího muže za rameno Beatrice: „Já mám svůj plán.“ Benedick vytréští oči: „Tebe to ještě nepustilo? To jsi nenechala té šílené představy, že tvá malicherná, hloupá, dětská pomsta něco vyřeší?! Blaženo – ty máš v ruce masku?“ Beatrice se na svého muže odhodlaně podívá a pustí jeho rukáv: „Jen jsem tě o tom chtěla informovat, teď si jdi, kam se ti zachce.“ Benedick se už nezmůže ani na slovo a sleduje svou ženu, jak mizí mezi slavnostně oblečenými lidmi, maskami, služebnictvem a tanečníky. Odbelhá se tedy k vévodově stolku, který ho přivítá pokývnutím a nalije mu sklenici vína. Bláznivá Blažena, pomyslí si Benedick, zničila život mně a teď se ho rozhodla zničit ještě našim přátelům. Doufám, že neuspěje ani v nejmenším.

O pár sklenek později se před Benedickovým obličejem zjeví bílý špičatý nos, dvě stříbrné a perlami orámované oči a ústa natřená růžovou barvou. Porcelánová pleť je bez chybičky a tváře má růžové jako malé dítě. „Slečno, co že jste se uráčila přijít za mnou, starým dědkem? Nabídnou vám víno?“ šveholí Benedick a prohlíží si překrásnou ženu stojící před ním. „To jsem já, ty starej opičáku.“ vyštěkne dobře známý hlas a Beatrice si strhne z obličeje masku. Benedick si znechuceně odfrkne, kouká na svou manželku: „Normálně Blaženo, na chvíli jsem si myslel, že se na mě usmálo štěstí, to jsem byl ale naivní, co?“ „Posuň se, a podej mi víno.“ řekne Beatrice. Benedick sice pozvedne obočí, ale pak uvolní Beatrici místo a postaví před ní sklenku. Beatrice se krátce pozdraví s vévodou, který už ale klimbá na židli a tak nic neodpoví. Beatrice se tak otočí ke svému muži: „No, byla to tragédie, můžeš se mi smát.“ lokne si vína a pokračuje: „Claudio poznal, že nejsem Héró. A jak se ke mně i po tom, co mě odhalil, choval!“ „Jak to myslíš?“ zeptal se Benedick. „Odhalil, že nejsem jeho milovaná, a pak si ji nechal zavolat a potom – potom mi spolu promlouvali do duše.“ Benedick nemůže zastřít své pobavení: „Co prosím? To je skutečný dobrák ten Claudio! A Héró jakbysmet.“ „Tragédie, můj plán na pomstu fatálně ztroskotal.“ zdrcená Beatrice kroutí hlavou a sleduje dění na parketu. „Tak to jim budu muset nechat poslat květiny s nějakou omluvou za to tvoje dnešní chování. Napišu jim, že

jsem tomu zkrátka nemohl zabránit, že mám holt bláznivou ženskou." směje se Benedick. Beatrice se na něj otočí: „Chtěla jsem je rozeštvát, ale jediné čeho jsem dosáhla je, že ze mě mají neskutečnou legraci.“ „No jo prosimtě, jsem ti říkal, že to není dobrý nápad.“ odbyje ji. „Benedicku?“ zeptá se opatrně Beatrice: „Asi nemusíš nic posílat, zítra se s nimi potkááme na oběd.“ Benedick zvedne obočí: „Skutečně?“ Beatrice se znovu napije vína, chvíli kouká po tančících párech a potom potichu řekne: „Chtějí nám dělat manželské poradce.“ Benedick se nadechne tak, že vezme do plic všechn vzduch v sále, připraven říct, co si o tom myslí. V tom se však před manželi zjeví Létó následovaná Vilémem: „Pojďme už, hudebníci jsou opilí až hanba a žádný pěkný tanečník tu není. Ani Viléma už to tu nebaví.“ Vilém přikývne a potvrdí tak slova své sestry.

Beatrice opět stojí u okna, Benedick sedí při světle jediné svíčky u stolku a dopíjí skleničku. Beatrice v ruce drží masku z bálu a hraje si s ní. „Beatrice, to jsi teda parádně zařídila.“ pronese Benedick, když si všimne její rozpačitosti. „Myslíš, že z toho mám radost?“ opáčí Beatrice a stále hledí do temné zahrady. „Takže nejenom že tvá pomsta nevyšla, ale Claudio s Héró nás teď litují a budou nám dělat poradce.“ pokračuje Benedick. „Pojď se projít do zahrad.“ špitne Beatrice. „Cože? Ženská ty už jsi úplně zblblá, je tam úplná tma.“ odpoví muž uvelebený na židli. „Benedicku, pojď se projít do zahrad, vždyť měsíc docela svítí. Musíme přece vymyslet, jak budeme proti nim zítra u oběda postupovat.“ Muž se rozkřikne: „Ty těch intrik nikdy nenecháš? A proč proti nim musíme nějak postupovat, ježiši. Blaženo to je doopravdy neskutečný a já ti jasně říkám že–“, „Tak pojď.“ přeruší ho klidně Beatrice a přehodí si přes ramena slabý plášť. Benedick se na ni zahledí, na svou ženu, na tu bláznivou ženskou, která ho tak vytáčí. Na tu ženu, kterou si kdysi vzal spíše z trucu, z lásky rozhodně ne. Pak si demonstrativně odfrkne a zvedne se ze židle. „Jsi si jistá, že ti bude ten plášť stačit? Venku už je docela zima.“ říká, když vychází za svou ženou na chodbu.

Sólo pro jednoho ve dvou

Jana Uhýrková

Divadelní dramaturgie, 2. ročník

I. Potencionální rána – ona

Já to tak prostě mám.

Ráno otevřu oči, spočítám prsty. Je to přirozené. Kolik jich asi zbylo. Probouzím se na trní. V šuplíku najdu čísi ponožky, mužské, plandají mi na noze, noha plandá na těle, ruce na vyplandaných ramenech visí jako pačesy vrby. Páteř je hromada polen naštipaných na zimu, striktně srovnaná do komínku, ovesná kaše ztvrdlá hlína povalující se na talíři. Dláto. Takový bahenní zábal. V krku. Slyším svůj dech, i když si zakryju uši. Cosi vevnitř stále dmýchá. Chvilka filozofie. Utnu myšlenky a první slova utopím v potoku čaje. Řasy nakroutím do nebe. Oblaka to ocení. Slunce vybělí zuby a vlasy. Vítr vidí i skrz svetr. Polibky daruje muž. Časem. Nebráním se tomu. Časem. Ještě je čas, abych nebyla. Ještě neexistuje vpřed a vzad. Ještě není co vzdávat. Ani co dodávat. Ještě.

Lze to i odložit. Vždycky. Dřív než bude pozdě. Jako pokaždé. Nic nemusím dělat. Jen zírat. I to je možné. Dřív než bude co opustit. Budu zírat na tebe stejně tak jako zíráš ty teď na mě. Budeme zírat a zívat. Klidně. Nebude brzy. Nebude pozdě. Je ještě stále dřív než dříve.

Neptej se proč. Já to tak prostě mám.

Říkal jsi něco?

Neříkal.

To je dobře. Jen mlč.

II. Žádný muž v nějaké vaně – on

Tohle mi ještě žádná neudělala. Žádná nikdy nemluvila o mé samotě. Tak rozhodně. Tak oblečená. Žádná nechtěla vědět tolik o mém soukromém životě. O této situaci. V mé koupelně. Ještě žádná nikdy nepochopila, co skutečně potřebuji. Co je to opravdová koupel. Ne jen tak nějaká koupelna. V nějakém bytě. Ne. O tom tady nebude řeč. Jde o vážnější témata. Pocity. Mýdla. Bublínky. Svíčky. Zubní kartáčky. Ručníky. Župan. O tuto rakev blaha, z níž trčí jenom kolena a obličej jako poslední obrana proti krásně vyhráté smrti. Přisun kyslíku. Poslední známka života v přetopené kobce. Téměř obojživelná. A potom. Co se nestalo. Ještě žádná nikdy takto nedbale nevstoupila bez vyzvání. Nevzala si můj župan. Ručník. Zubní kartáček. Ještě žádná nikdy nepřišla ve svetru jako by se nestyděla před nahým mužem. Žádná nesfoukla svíčky svým svěžím dechem připomínajícím mou zubní pastu. Tohle ještě žádná neudělala. Nesedla si ke mně. Nenahla se nade mne. Nevzala mé chodidlo do svých studených rukou. Nezakousla se do mé kůže. S chutí dravce. Jako pijavice. Nebolelo to. Nezačala mi téct krev. Nějak moc viditelně. Nepozorovala mě při tom. V žádném případě se to nestalo. Protože najednou

by všechno bylo příliš nějaké na to, aby to bylo žádné. A já bych byl kdosi. A má rakev by byla vanou. A má dívka pozůstalou.

III. Empatie – on

Mám neustále pocit, že mi něco uchází, protéká mezi prsty, žije mimo mě, mimo nás, tam někde venku. Tam venku je ten pocit, nevlastní, který miji tuto místnost, je jinde, kličkuje mezi našimi těly, rozměňuje konverzaci.

Přitom –

pokaždé, když náhodně vyhlédnu z okna do ulice, vidím psa. A ten sere. Den za dnem. Jiný kožich, jiný pán. Ale stejně pes. Stejně člověk. Sere a dívá se přitom přímo na mě. Všimne si pohybu v okně a lekne se, že ho někdo pozoruje. Lekne se a ustrne strachy. Z jeho očí dočista přetéká zoufalství toho okamžiku. Dva magnety s perfektně nastavenými póly. Ani jeden z nás nemůže sklopit zrak. A mně nezbyvá nic jiného než se dojmout. A soucítit s tím nebohým tvorem, který je, stejně jako já, v moci nějaké zlomyslné souhry náhod. Ruce, záclona, pohyb, pohled, stromy, listy, tráva, chodník, člověk, pes. Jako pomsta za zvědavost. Jako daň za lhostejnost. Jako cokoli, co chcete.

A ty –

přijdeš se podívat na toho nakrčeného chudáka. A rozesměješ se, že tě musí jistě slyšet i přes okenice. Sklo se chvěje. A mně je ho líto. A tebe chci zardousit. Určitě si v tu chvíli myslí, že je jediným psem na světě odsouzeným ke srani.

IV. Oduševnění – ona

Ráda mačkám tlačítka ovladače. Ráda do něj kupuju nové baterie. Dívám se na ženy v sukních a na muže v klobouku. Na vaření. Seriály. Kovbojky. Pořady pro děti. Odpočinkové filmy. Kriminálky. Telenovely. Dívám se na ně, abych se nemusela dívat na nás.

Je toho moc, co bych se chtěla naučit. Šít, žehlit, rodit, počítat chemické rovnice pracích prášků, starat se o zahradu (alespoň na jaře a v létě), pracovat ve velké firmě, cvičit, pít kafe večer, vést život, atd. do nějakého konce.

Chtěla bych to pochopit. Odkud se bereš. Odkud kam chodíš. Proč mi zavazíš. V umírání. Je toho moc, co by bylo ideální. Moc toho, co potřebuji ještě před smrtí. Tolik, že nelze stihnout nic. Že není čas ani na city zapomenuté v knize. Na poutě, cukrovou vatu. Nastěhoval ses. Zakrýváme odcházení tím, že neustále vstupujeme jinými dveřmi. Máš v tom prsty. Zápěstí. Máme v tom ruce. A hlavu. Jsou v tom cítit naše zvířecí stopy. Stéká po tom náš pot. Zdá se to tak brutálně lidské. Ale nakonec je to jen kus dřeva, orosený chladným vzduchem a všim, co prošlo kolem. Aby stejně nakonec zmáčкло červené tlačítko. Konce vysílání.

V. Čím nejsme – oni

Čím se odlišujeme od ostatních je hlavně to, že nikdy neslavíme Valentýna. Na Vánoce nejíme kapra. Stromek nekupujeme ve slevě z minulého roku. Nedáváme si dárky. Hlavně mimo narozeniny a Vánoce. Nikdy bezdůvodně. Nedržíme se za ruce v kině. Nelíbáme se na veřejnosti. Nenavštěvujeme o svátcích svou rodinu. Ani mimo ně. Nepíšeme si smsky, když je nám teskno. Nevěnujeme si nadmíru pozornosti. Nejsme si nevěrní. Nemilujeme se. Nejsme si podobní. Nesnášíme jeden druhého. Nepřekážíme si v kariéře. Nemáme ty ambice. Nemáme žádné ambice. Nemáme přání. Nemáme si co říct. Nemáme si co vyčítat. Nikam nechodíme. Neuklízíme. O nic se nezajímáme. Peníze nevyděláváme. Oblečení nekupujeme. Jídlo nevaříme. Nic nechceme. Nic nemáme. Květiny nezaléváme. Nikde nebydlíme. Nejsme vdaní. Nejsme ženatí. Nemáme děti. Nemáme ani spermie, vajíčka a pohlavní ústrojí. Jen nohy, do kterých se koušeme a ruce, které nám plandají na těle. Ale ani to není moc jisté. Vlastně je to velmi nepravděpodobné. Ale tím se odlišujeme. Tím jsme jiní. Tím vším, co nejsme.

Šaltpáka

Natálie Janderová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

„Kubo, ale já nejsem holka na jednu noc,“ přihloupě se zahihňala a letmým dotekem prstů jej hladila po lokti. Zatímco ležela na posteli rozvalená ve spodním prádle, namotávala si pramínky červených vlasů na ukazováček druhé ruky. Zahleděně na něho mrkala dlouhými řasami.

Ucukl a popošel s úšklebkem o pár kroků dál.

„Já vím,“ zapínal si mladík kalhoty a na moment se zadíval z okna, kde se město pomalu probouzelo v paprscích slunka, „však já hledám vážný vztah.“

„Vážně?“

„Jen si ho musím samozřejmě předtím vyzkoušet,“ zahuhlal při oblékání černé mikiny s logem Boston Bruins, narovnal si kapuci a nakráčel si přímo ke dveřím.

„A?“ pokoušejíc se o smyslný hlas vydalo děvče spíše kňouravé vypísknutí.

„Neuspělas,“ suše stihl podotknout ještě mezi futry a zabouchl za sebou. Nepřivolal si výtah, aby nemusel zbytečně dlouho čekat před bytem té slečny – vzpomenout si na její jméno pro něj bylo trochu náročné, protože ho pravděpodobně zapomněl hned po tom, co se mu představila – a rovnou už sbíhal rychlým krokem schodiště. Naneštěstí si ani nezapamatoval, že se přes noc ocitl v sedmém patře, tudíž po pár seběhnutých poschodích lehce zvolnil.

Mohl si vyčítat, že přestal pár měsíců zpátky běhat. To mu z hlavy však úplně vyšumělo, když celý zadumaný neomaleně vrazil v přízemí do drobné brunety s drdolem.

„Myslím, že to slovo, které hledáte, je promiňte,“ zazněla jízlivá poznámka podaná milým hlasem po několika sekundách Jakubova zaraženého výrazu.

„Promiňte,“ jako by jenom zopakoval a nehybně zíral na slečnu.

„Tak jo, asi jsem jako čekala víc, ale aspoň tak,“ zahrála smutný úsměv, načež jen s pobaveným odfrknutím nahmatala ve svazku klíčů malý nenápadný klíček, kterým zaútočila na poštovní schránku. Cinkání jako by chlapce probralo.

„Co děláte dneska večer?“

„Půjdu na Byšičky,“ poukázala pár dopisy a novinami, které právě vylovila, někam za sebe.

„Máte tam schůzku?“

„Možná,“ řekla polohlasně a pokrčila rameny, „pokud tam v sedm dorazíte.“

Těžko říct, jestli to bylo přepadení silné kocoviny nebo nepochopení situace, ale Jakub zůstal zaseknutý pohledem na štítku nalepeném na schránce.

Doma přespříliš pohodlným setkáním s postelí, do které, aniž by si sundal rifle, skočil, téměř zapomněl celý den. Když se probudil, digitální hodinky dominující svou zbytečnou velikostí na nočním stolku si ukazovaly sice půl dvanácté, ale všichni členové domácnosti – Jakub – si už zvykli automaticky připočítávat 7 hodin a 14 minut k tomu.

Polehával v posteli, snažil se vybavit tu záhadnou dívku, kterou potkal ráno po noci s méně záhadnou dívkou. Jediné, co si vybavoval, byl sbor poštovních schránek v přízemí

bytovky a vůně slečny z minulé noci. Jako by cítil celou dobu ten silný parfém. S otráveným zabručením se převálil na bok. Nahmatal v kapse kalhot věc, předmět, to něco, které ho při ležení na zádech tlačilo – ach, dámská tanga. Naposledy si přičichl na počest vzpomínky na pernou noc. Natáhl je s nadějí, že je odstřelí na druhý konec místnosti, kalhotky však líně padly vedle postele. Mírné zklamání, ale Jakub už mohl alespoň spokojeně uvažovat nad novou potenciální známostí, kterou by také mohl vyzkoušet na ten vážný vztah. A po chvíli, i přes tu veškerou lenost, vstal.

Byla tam.

„Čekáte na někoho?“ ozvalo se pobaveně, ačkoli trošku nervózně, z černé Octavie se staženým okýnkem k dívce.

„Možná,“ zamumlala a po chvíli ticha kývla k obloze, na které se již mísily poslední zbytky barev západu slunce s přicházející tmou, „čekám, až vyjdou hvězdy.“

Smělá tmavovláška se spontánně zvedla z tureckého sedlu a docupitala k autu, do kterého si rovnou i suverénně sedla na místo spolujezdce. Lena. Představila se jako Lena.

Tázavě pozvedl obočí a prohlížel si ji. Rozpuštěný účes neúčes jí neposedně poletoval, odhrnula si pár pramínků z obličeje.

„Proč ne. Vždycky mě zajímalo, jaký je použít na někoho pepřák,“ seriózně nadhodila a podívala se do své kabelky, jako kdyby chtěla zkontrolovat, že tam stále je. Dle jejího spokojeného úsměvu zřejmě byl.

Zahleděla se před sebe na tmavé nebe poseté několika prvními hvězdami, které stihly vyjít.

„Ve městě tohle spatříš stěží,“ zašeptala, jako by snad zářící tečky na obloze nechtěla vyplašit, a nevěřícně zakroutila hlavou. Venku bylo všechno utišené. Ale to by bylo i za dne. Téměř nenápadný kopeček s kostelíkem však dával možnost vidět vesmír nad hlavou bez jakéhokoli světelného znečištění.

„To opravdu ne,“ pokusil se ztišit svůj hlas, nicméně se mu to zrovna nepovedlo, a tak si odkašlal. Nina se na něj zamračila. Snad ho kárala za to, že jí málem odehnal všechnu tu nebeskou krásu. Ve chvíli, kdy zívla, se ale pomalu divil, že je ona všechny nespokla.

„Jsi znavená?“ Opatrně natáhl ruku k její tváři a odhrnul ji z čela ofinu padající do očí.

„Možná,“ šeptla.

Položila si hlavu do jeho klína a nechala se viskat ve vlasech. Přestala pozorovat hvězdy. Pozorovala, jak se na takovou až banální činnost soustředí. Nebo spíše jen soustředěně vypadal, když ji prsty něžně hladil ve vlasech. Jako kdyby nechtěl vynechat jediný pramínek nedotčený.

„Netlačí tě ta šaltpáka?“

Vykulila na něj vyděšeně oči a váhavě se porozhlédla po autě.

„No řadička, řadící páka,“ rozesmál se a poklepal na zmiňovanou, která byla skrytá pod slečnou, přičemž ji rukou jemně přejel i po bedrech.

„Ne ne ne, netlačí," s úsměvem zalhala, ale i přesto se posadila a hlavu si opřela o jeho rameno. Políbil ji do vlasů přivíraje oči, jako kdyby si k nim i přivoněl. Pomalu se od něj odtáhla, zpozorovala dychtivý pohled a rozvázně přiblížila své rty k těm jeho, až byl na nich cítit její teplý dech. Moment netrval nijak dlouho, brzy se z něj přešlo k dlouhému polibku. Když se rty odloučily, odhrnul Jakub opět vlasy z její tváře, kterou následně opět políbil. Polibky sklouzával níž po hebké kůži. Přešel bledou šíjí až ke klíční kosti, kde ji začínal poloostrov dekoltu, a obkresloval rty lem výstřihu, dokud mu rukou jemně nechytla bradu a zavrtěla hlavou. Ukázala směrem před sebe.

„Koukej, padá hvězda!"

Ticho

(!)

Zuzana Taška

Divadelní dramaturgie, 2. ročník

ONA	Vy?
ON	Já, ano.
ONA	Vy, ano?
ON	Já– ano.
ONA	A oni?
ON	ONI?
ONA	Ano, ONI.
ON	Oni,NE.
ONA	Ne?
ON	Ne.
ONA	Určitě?
ON	Určitě.
ONA	A proč?
ON	Proč?
ONA	PROČ?!
ON	Protože–
ONA	Protože...
ON	Mlčí.
ONA	Mlčí?
ON	Ano,mlčí.
ONA	Dlouho?

ON	Dlouho.
ONA	Škoda.
ON	Ano.
ONA	Nepromluví?
ON	Nepromluví (!)
A	Psssst–
B	Tajemství?
A	Hlubina.
C	PROTEST.
A	Ne,ne–
B	Ale,ano.
A	Lež.
B	Pravda–
A	(.....)
C	PROTEST (!)
A	PRAVDA?
B	Pravda–
C	Pravda?!
B	PRAVDA (!)
C	Pssst–
A	Tak co–
C	HLUBINA

B	Ano.
A	TAJEMSTVÍ
B	Ne. Protest.
C	Psst–
B	Nebo, hlubina?
A	TAK CO?
B	HLUBINA.
C	Hlubina?
A	Hlubina–
TEN	Dnes?
TAMTEN	Včera.
TEN	Aha–
TAMTEN	Divný?
TEN	Trochu...
TAMTEN	Proč?
TEN	Nezvyk.
TAMTEN	Změna.
TEN	Jo–
TAMTEN	Závidím–
TEN	Fakt?
TAMTEN	Fakt.

TEN	Odvahu?
TAMTEN	ČIN.
TEN	Chápu–
TAMTEN	Mne?
TEN	Jí.
TAMTEN	Aha–
TEN	Nutnost?
TAMTEN	Sebadestrukce.
TEN	Tvá?
TAMTEN	Její.
TEN	(...)
TAMTEN	Moje.
TEN	(...)
TAMTEN	Naše.
M	Modrá.
Z	Černá.
M	Naděje.
Z	Nemám–
M	Máte–
Z	Nemám
M	Máte–
Z	Nevím...

M	Máte!
Z	Kde?
M	Uvnitř.
Z	TU?
M	Ano.
Z	Snad–
M	Ano (!)
Z	Hodný.
M	Modrý.
Z	Naděje.
M	Vyhlídka.
Z	Ano.
M	Hodná.
Z	MODRÁ?
M	Snad.
Z	Určitě.
M	Doufám.
Z	VĚŘTE.

K?

Čerstvá vdova .

K?

Ano.

Bože (!)

Dávno?

NE.

Čerstvá. Říkám.

Tedy– kdy?

Týden.

Úterý?

Sobota–

Víkend...

Víkend.

Fuj (!)

Zvládá?

Nevypadá.

Maskuje?

Ano–

Proč?

Proč?

Proč!
TRADICE?
Nátura.
Otázka času.

SEDM?
JO
NEBO VÍC?
SEDM.
DOBŘE.
KLASIKA.
NO A?
NUDA
NASRAT–
ŠKODA
PROBLÉM?
PRO–MAR–NIT
NE–RIS–KO–VA
T
PRO–MAR–NIT
DEBIL

NECHCI.
MLČ!
JÁ?
ON.
UFF–
TY?
CHCI!
A...
CO?
BER (!)
ON?
TY.

(...)

ZMĚNA!

JAKÁ?

OSUM!

FAKT?

DĚLEJ!

LÁSKO

POČKEJ (!)

UŽ (!)

POČKEJ !!!

KRÁVA

Tři sestry

Eliška Kánská

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 1. ročník

„Dobré ráno,“ pozdravila nejstarší ze sester a protáhla se.

„Jak jste se vyspaly?“ zajímala se prostřední a zklamaným pohledem přejela po kamenitém břehu mrtvého jezera.

„Nic moc, ale aspoň dnes nepršelo,“ pokrčila rameny nejmladší.

„To je pravda, hadům to příliš nesvědčí. Během deště jsou pak vždycky podráždění,“ posteskla si Medúsa. Nad mrtvým jezerem vycházelo studené slunce. Dešťová mračna se valila ze všech stran. Tři osoby zasedly k čemusi, co připomínalo kamenný stůl.

„Co máme dneska dobrého k snídani?“ zajímala se prostřední.

„Nevím, ale hlavně se nedívej,“ napomenula ji nejstarší a v ochranném gestu k sobě přitiskla amforu i s pokličkou.

„Má pravdu, štěrk už znova jíst nechci,“ povzdechla si Medúza.

„Stejně je smutné, že zrovna my jsme se musely stát vegetariány,“ prohlásila prostřední. Nešikovným pohybem vidličkou se po stole rozkutálely všechny hrášky z jejího talíře.

„Pravda, spousta lidí nejí maso z velmi hlubokých důvodů a my prostě jen z pohodlnosti.“ Nejstarší pragmaticky pokrčila rameny a po paměti nahmatala zeleninu na svém talíři.

„Ale musíš uznat, že je opravdu nadlidský úkol zabít, stáhnout a vykuchat zvíře aniž by ses na něj podívala a to už vůbec nemluvím o tepelné úpravě.“ Obě zbývající zúčastněně pokývaly hlavou. Za naprostého ticha a s očima upřenými k obzoru pokračovala na břehu mrtvého jezera prapodivná snídane. Všechna stvoření i s hady na hlavách se dívaly do vycházejícího slunce, ne na své talíře. Nejmladší ze sester se zamyšleně poškrábala na hlavě mezi svými plazi a pohlédla směrem k tmavému nebi.

„Ale ne,“ zaúpěla. Instinktivně si rukama zakryla hlavu a sehnula se pod stůl. Zbývající sestry ji bez většího otálení a zbytečných otázek následovaly.

S obrovskou ránou na jejich asi stůl spadl kus kamene. Těsně předtím, než se roztříštil, měl podobu velkého albatrosa. Pokud by se dalo mluvit o výrazu jeho obličeje, zračilo se v něm překvapení. Možná mu hlavou běželo něco o tom, že měl poslechnout matku, která když byl ještě vajíčko, ho varovala, ať nad tím ostrovem z kamene nelétá.

„Albatros?“ ujistila se nejstarší sestra. Druhá přikývla. Podle hmatu začala vybírat zbytky snídane z kousků tmavého kamene.

„Myslím, na racka to bylo moc velké,“ potvrdila poslední.

„Doufala jsem, že takhle už jsme je všechny vyhubily. Nevěřila jsem, že sem ještě někdo zavítá,“ prohlásila na svou obhajobu nejmladší. Hadi se uklidnili. Ozývalo se jen šumění vody a pomalé přezvykování rostlinné stravy.

„Blíží se zima, že?“ konstatovala prostřední a zamyšleně hladila největší ze zelených potvor, které se jí svíjely na hlavě.

„Hm, ano, je trochu chladněji.“

„Hlavně hadi se už začínají svlékat,“ podotkla Medúza a bez většího zájmu stáhla šupinatou svlečku jednoho z jejích dvaceti vlasů. Had slastně zasyčel a celým svým tělem ji pohladil po tváři. Všechny tři postavy setrvaly u prázdného stolu s kousky kamenů. Vypadaly, že se kochají krásou okolní krajiny.

„Někdy bychom mohly navštívit sestry, docela by mě zajímalo, co se děje tam venku,“ přerušila mlčení nejstarší a rukou si pohrávala se zelenými potvory na své hlavě.

„To je fakt, ani pošta nám sem nechodí, není, kdo by ji vozil.“

„Asi se nás bojí,“ konstatovala nejmladší a mimoděk pohlédla ke skupince kamenných soch stojících opodál. V jejich tvářích se zračilo zoufalství a bolest.

„Myslíte, že někdy někoho napadne, že by se s námi vlastně dalo uzavřít výhodné spojení?“ potřásla hlavou nejstarší, aby zahнала nepříjemné vzpomínky na kameníci lidí.

„Pochybuju, lidé jsou tupí a zahledění do sebe. Bojí se udělat cokoli, co je nebezpečné,“ odtušila prostřední. Sestry bez většího zájmu začaly uklízet stůl. Postupovaly mechanicky. Smetly kusy kamene a umyly v jezeře amforu. Pak přišla každodenní roztržka o tom, která z nich donese něco k jídlu. Velice neoblíbená činnost. Nejmladší Medúza se celé dopoledne neklidně otáčela k sochám na kraji ostrova.

„Co se děje?“ zeptala se netrpělivě nejstarší.

„Nevím, mám takový divný pocit, už od rána, jako by mě někdo sledoval.“

„Jo, to se mi taky stává, je to z těch soch, neztrácej hlavu, to zase přejde.“ Sotva domluvila, ozval se vzduchem svist železného srpu. Nejmladší ze sester ležela na zemi a z jejího krku se řínuly proudy krve.

Obě starší se rozlítily a s řevem začaly pátrat po vrahovi své sestry. Řvaly nadávky a házely kamení na nejasný cíl.

Svívalo. Na kamenném ostrově se probouzely dvě sestry. Snídaly mlčky. Hleděly před sebe. Držely smutek.

„Ještě rok a mohla být nesmrtelná taky,“ zašeptala prostřední a se slzami v očích pohlédla na tělo bez hlavy stojící uprostřed seskupení soch.

Vlčí

Zuzana Taška

Divadelní dramaturgie, 2. ročník

louka

tady
se zastavila

KREV

vysílená
v sněhu

Kdyby TU nebyl

páchne po železe

kape do trávy

jak vládala jít dál?

A jaro TAM dá divé máky

prosím vás

divé máky

budete u mně když TO přijde?

Já už to neuvidím–

chci mít jistotu

TADY.TEĎ

v posteli VLKA

ležet vedle

co usnul ve vločkách

jen hledět – pak opatrně hladit – co udělá?

Nemám strach

kousne?

Spí klidně

vždyť taky trpí

jak může spát s tím vědomím?

Výdech. Pára. Ticho. Nic.

Spí?

Studený měsíc.

jsem TADY–

Prosím – ještě

jedno led(n)ové usínání.

Život je jinde

Kateřina Hejnarová

Rozhlasová a televizní dramaturgie
a scenáristika, 3. ročník

Když jsme otevřely dveře, vypadal trochu zaskočeně. Očekával jen jednu, tu kterou znal, ne tři. Ale my jsme ho pozvaly dál, v temné předsiňce kolejního pokoje, spařené čerstvě vypraným prádlem, jsme nechaly zmizet jeho kabát a rukavice, z kapsy mu vypadl papírek s naší adresou a olejnatý list cizokrajné rostliny. Pak jsme ho zavedly do pokoje, kde usazen v poslední nerozbité židli dostal skleničku vína, aby se vzpomatoval. Byl ještě cítit venkem. Z jeho kůže stoupal chlad a snad také něco kovového, napadlo mě, pach zábradlí, chromovaných turniketů, zkrátka železnic.

Stonky umělohmotných lián, jimiž jsme zaplnily policičku z dřevotřísky, teď v lehounkém rytmu rozechvívalo hluboké dunění elektra. Ta třetí, krásná Slovenka, se smíchem imitovala vrátnou, zatímco jeho dávná kamarádka plnila skleněné kalíšky od hořčice hned znova alkoholem. „Stejně tě ráda vidím, Martine. Nikdy bych nevěřila, že zrovna my se potkáme v Brně,“ podávala mu další přípitek, načež s nejistým úsměvem řekl „No jo.“ Zmatný pohled se mu ztrácel ve výdutích lahvové galerie, hrdě shromážděné na parapetu. Tavený vltavín a smaragd, zevnitř už prorostlý bahenními přesličkami – stály tam především zelenavé absinthovky, naše nejvzácnější trofeje.

„Tak povídej! Kdy ses vrátil?“ „Dneska. Ale podle zélandského času tady ještě nejsem. Teda myslím, někde tam zmizelo dvanáct hodin.“ „Ty jo! A kde spals? Na letišti? A kde ste přesedali?“ Slezl si ze židle radši na zem. „V Bombaji, taky v Sydney. Vlastně obráceně.“ Vyptávaly se ho na víza a na cestovní pojištění, chtěly vědět, kolik si vydělal, jestli by jel znovu. Můj názor ho příliš nezajímal, ani já jsem neposlouchala nijak zvlášť pozorně. Ze dna skříně jsem vytáhla zplsnatělý drhanec, který jsme zamýšlely vyhodit už dávno, abych jej vidličkou nitku po nitce začala párat.

Osm měsíců trhal na plantážích kiwi. Přespával v dodávce anebo v maringotkách, a na to kiwi nosívali dunivé plastové vaky, obepnuté kolem zad a břicha, v nichž se batolili jako pásovci. Několikrát, obzvlášť v noci, kdy listová klenba stromků louhovala světlo reflektoru dozelená, si přitom povšiml ztrouchnivělých hlav, zřejmě totemů, jež kdysi chránily plantáž před živelnými pohromami. Při vzpomínce, jak v dětství drtil botou zkřehlé pařezy, jej zaplavila neodolatelná touha alespoň jednu z hlav rozšlápnout. Na okamžik jsem ustrnula. Postřehl to a věnoval mi, spíš nechtěně, spiklenecký úsměv.

Mezitím jeho kamarádka už si z něj utahovala, jak rychle objevil svou temnou stránku, copak to se dělá, rozdupávat posvátné hlavy? A on se taky smál, jen Slovenka, když důkladně prohrabala úložný prostor pod postelí, mi rozmrzele pošeptala, že nemáme, co pít. „Tak já skočím do večerky,“ navrhla jsem. Jeho kamarádka však chtěla jít radši sama. Dnes má prý směnu jakýsi bývalý spolužák, který rád přehlédne, když místo jedné zaplacené lahve odejde se dvěma.

Seděl teď s poněkud nepřítomným výrazem u nohou stolu – Slovenka mezitím taky zmizela – očima těkal po místnosti, po plakátech, portrétech tetovaných tváří, místy roztrhaných, po chuchvalcích příze, kterou jsem mlčky rozprostírala kolem sebe. Řekla jsem, že je to moc zvláštní, s těmi dvanácti hodinami. Kdyby člověk letěl dostatečně rychle proti otáčení Země, tak se dostane do minulosti, ne? To si nemyslím, odsekl. Popravdě, vrátil se dřív, než zamýšlel. Měl jakýsi problém s jednou – A taky doma, i když to bude asi zamotanější. Neodcházel zrovna z nejlepší situace – jestli nevadí, že o tom teď mluvím. Vůbec, může říct cokoli. Vždyť už se nikdy nevidíme. Určitě ne, usmál se.

Kolejní budova počátkem ledna zela prázdnotou, nahoře svítilo sotva pár oken. Jen u dna šedého betonového dvora šplouchaly zetlelé ozvěny, tažení smyčce po strunách, tichounce pichlavý smích. Daleko odsud lidé vycházejí do ulic, možná i sněží, těžko říct.

A jeho matka si zvykla sedávat před zrcadlem. Vlastě, na nejpodivnějších místech v domě poschovávala střípky a barevná zrcátka, aby se mohla v nich zkoumat, přesvědčená, že nikdo ji nevidí. Bylo to prý jakési duchovní cvičení, jak mu vysvětlila, když odmítl drobný duhový miroár bez řeči vrátit do květináče.

Měla teď k padesáti, nicméně vdávala se velmi brzy. Poslední dobou často vzpomínala, třebaže Martin si její džisky a zacuchané vlasy představoval jen stěží. Za zvuku staré nahrávky andských výkřiků Ymy Sumac mluvila o touze, která plyne jak ponorná řeka hluboko v podvědomí obyvatel totalitní kádě. Končovala pak obvykle poznámkou na konto jakéhosi samolibého pseudoumělce z lepší disidentské rodiny, pronášenou tak jedovatě, až se zdálo, jakoby za vznikem jejího současného manželství s tichým počítačovým technikem nestálo nic než pomsta.

Touha oplatit nepravému, přemítal Martin, zatímco sledoval komíhání šroubků a drátů v otcových rukách. Mírný, snad trochu unylý pán k němu vzhledl, nepřítomně se pousmál. Na lampičce v dílně už mnoho let visel zelený náhrdelník, dřevěné korálky o sebe ťukaly v horkém vzduchu, perličky, špičky, závrtky a vůbec veškeré trofeje, které otec kdysi kradl po galanteriích a přes noc navlékal, aby měl svojí slečně, co věnovat jako důkaz té nejkřehčí, nekritické lásky. K jeho labilitě, možná, poněkud hraničící s posedlostí.

Samozřejmě, že netušila, jak hluboce mu ublíží, až se později zkusí vrátit k disidentovi. Martin si pokoušel představit otce zmateně postávajícího uprostřed šedých panelů sídlišť, oči slepené a matné, kůži na rukách rozškrábanou nůžkami. Nerozuměl mu. Představa, že by se sám někdy dopustil podobné naivity, byla příliš vzdálená. Matku však dostihly výčitky svědomí a vrátila se. Nutnost umírnit sama sebe přijala jako spravedlivost osudu. Odpověď na to, že chtěla s někým, kdo ji miloval, pouze pro vlastní potěšení manipulovat.

Zanedlouho pak otěhotněla.

Konečnou definici své role v tom rodinném seskupení Martin neznal ani když mluvil se mnou, ba ani za celou noc, strávenou neustálým, takřka rytmickým překrucováním a krčením a natahováním se přes opěradla pražských letištních laviček, ji nedokázal stanovit. Něco mu připomínalo zvláštní směs prázdnoty a nostalgie, avšak onen pocit mohl být zrovna tak odrazem nehybné atmosféry opuštěného letiště. Zvažoval také, s kým zůstane, kdyby se rozvedli. Kdo jeho přítomnost – spatřil sám sebe mlčky sedět za kuchyňským stolem – známý bod v překlápějícím se bytě, bude potřebovat víc. Usmál se. Na to, aby si vybíral hodnějšího rodiče, už snad nemá věk.

Především je musí nechat, aby se spolu konečně střetli. Anebo mluvili aspoň upřímně. Falešnou ohleduplnost, která mezi nimi panovala, dávno nesnášel. Jen nezapomenout, aby cokoli podobného z vlastního života vynechal.

Roloval draze koupenou doporučenku k novozélandské farmě (pracovní smlouvu podepíše až na místě), když ho mījela skupinka sektářů s rukama ke krku počmáranýma henou. Mířili ke světlu zadní přepážky, jediné otevřené pro noční odbavení. V neznámé řeči si tiše pobrukovali. Martin zlostně vystřelil z laviček, avšak než po nich stačil vztáhnout ruku, zrychlili krok a utekli mu. Jen stará žena se na vteřinu otočila.

Tu slečnu, která ho později přiměla uspíšit návrat, poznal v letadle. Zatímco spala na místě přes uličku, zkoumal křivky jejího obličejce a chvění jemných světlých vlasů v dechu klimatizace. Při cestě minibusem spolu mluvili: Kvůli kiwi se vrací už počtvrté, zná dobře tajné pěšinky i průlezy v plotě okolo plantáže. Dosud si pamatuje rozmístění plechových lékárniček s gázami v zažloutlém papíře, snad si vybaví i polohu manukových keřů, z nichž při zatřesení vzlétají roje zděšených mūr. A taky několik frází v maorštině, podotkla důvěrně, třebaže půlka z nich se na veřejnost vůbec nehodí.

Jenom se dotknout těch vlasů, přemítal, když jim vedoucí směny nad ránem rozdělával úkoly, a cítit sladkou, suchou vůni. Dotknout se ramen a boků. To v ní plyne všechno daleké, ztěžka jak roztopený smaragd. Černota, lesklá kiwiově, nebezpečí i důvěra.

Scházeli se, pak u ní začal přespávat, dokonce u sebe postřehl sklon jí vyprávět o svých obavách i tajných radostech. Často, když k večeru sesypával poslední náruče plodů do korby nákladáku, mīval pocit, jako by seděla na střeše kabiny a zálibně ho sledovala. Ještě doma se občas pokoušel udržovat nějaký vztah pro zábavu, jeden skoro dlouhodobý. Z žádného z nich si ale nepamatoval tak nekontrolovatelné štěstí.

Má obavy, aby ho nepodvedla, řekla znenadání světlovláska chladně. Samozřejmě, nic vážného mezi nimi není. Ale přesto ... Radši by toho měli nechat. O pár dní později ji zahlédl odcházet podél silnice do městečka s jiným.

Pozvání spolubydlících, aby se s nimi vypravil všechno přepít, odmítl. Tentokrát neměl zájem v sobě hledat dávky instantního veselí. Byla neděle, ticho a prázdno v balírenské hale. Seděl na schůdkách maringotky, kouř cigarety mu podoben kůrovčům do mysli vyštípával cestičky. Pod vlivem narůstajícího amoku pak prohrabal cizí krosny a zkonsumoval tři energy-drinky, půl lahvičky kodeinového sirupu proti kašli a dva lbalginy, načež se rozhodl ztratit v plantáži.

Aspoň do rána, zbývalo mu postupně coby jediná informace v paměti. Někam jinam, daleko od téhle – Viděl se zranitelný, jak svůj otec, slabý a posedlý. Tss, hlavně neopakovat jeho chyby! – Pár let by s ním zůstala a pak by se začala dusit a schovávat sklička do květináčů a trpně mlčet, aby mu neublížila. Zodpovědnost – jak odporné!

Zastavil se. Z listoví obtěžkaného šťavnatými plody v záři nočního reflektoru odkapávala zeleň. Opravdu netušil, kudy se vrátí. Žádné cestičky ani roztrhaný plot. Uvnitř sebe slyšel pisklavou strunu, vypnutou až k prasknutí. V travinách rozšklebená tvář totemu. Celá počmáraná, posměšná a tupá – s nejčistším potěšením ji rozdupl. Ten lahodný pocit, když se drtí ztrouchnivělé pařezy! Tiše se rozesmál. Nevadí, nikam už nepůjde. Stočil se k tenkému kmeni a usnul.

Vzbudil jej hutný dřevitý kouř, jehož měl najednou plné plíce i oči. Trhl sebou. Mezi stromky postávala dívčí silueta, z jedné ruky ukusovala kiwi a ve druhé držela dýmku,

z níž bafala monstrózní oblaky, zřejmě pro ukrácení dlouhé chvíle. Brzy pochopil, že je to světlovláska. Kolem rtů až přes bradu se jí však vinulo zakroucené tetování moko, příznak dobrého maorského rodu a ženské elegance. S lehkou výčitkou se ptala, proč nepřišel dřív. Chtěl jí odseknout, avšak ona mu začala vysvětlovat, že byla bezradná a nevěděla, jak už jinak ho sem přilákat. Za každým uchem měla zadrhnuté papouščí pero s bílou špičkou. Všechno prý domluvila. Zůstanou tady, ve svobodě a hojnosti a upřímnosti, a nepoznají už mezi sebou nic jiného než lásku. Nebyl si jistý, co přesně myslí výrazem tady, ale ona jen opakovala, že je to zařízené, že jí teď musí dát svoje slovo. V odlescích skleněných mūr, které kolem nich prolétaly, působila velmi vznešeně. Odtušil, že o ni pořád stojí, což ho přimělo k souhlasu.

Podruhé se probudil před polednem. Našly ho Španělky z ranní směny, celé pobavené, podávaly mu láhev s vodou a nabízely pro zahřátí svoje barevné šály. Trochu se napil, cokoli k zapůjčení s díky odmítl. Vracel se vyčerpaně, po páteři mu nepříjemně stékaly kapičky chladného potu.

Světlovláska podle všeho o jejich nočním setkání nevěděla. Překvapilo ji, že na zadní dveře dodávky klepe zrovna on. Nicméně otevřela, a protože spolubydlící ještě spaly, vytáhla malinký plynový vaříč ven, vodu z PETky přelila do kastrólku a sehrívala ji na čaj. Není si jistá, začala opatrně, jestli se v poslední době rozhodla vždycky správně. Chce říct, že to možná byla nějaká divná hra, z její strany; že o něm ve skutečnosti často přemýšlí. A že by se chtěla vrátit, načež dodala tiše, moc se omlouvám.

Měnila se mu před očima. Její nepředvídatelnost během následujících týdnů rychle ustupovala stále hůř zakrývané oddanosti. Jako by pro ni určité životní období spělo ke konci. Nesnila už o dalekých cestách, zato veškeré její dlouhodobé plány zcela samozřejmě počítaly s Martinovou přítomností. Přízeň, kterou ho zahrnovala, v něm budila trochu rozpaky.

Mezitím se marně pokoušel dovolat domů. Otec mu v poslední zprávě, odeslané ještě před snovou seancí, líčil vypjatou domácí atmosféru s obavami, že deformace jeho vztahu s matkou nabývá nezvratných rozměrů. Martin to tehdy nebral zvlášť vážně. Teď ovšem s každým dalším zmeškaným hovorem, uskutečnil jich téměř dvacet, jeho pochybnosti vířily stále rychleji.

Světlovláscino kouzlo vzalo definitivně za své. A přitom zaslepená vlastními nadějemi Martinovu úzkost nedokázala sdílet.

Poté, co žádný z rodičů nebyl dostupný ani přes Vánoce, dal Martin výpověď, rozešel se s ní ve zlém a odjel domů.

Závazné slovo, opakoval si jedovatě, copak ani ve snu člověk nemůže chybovat? Dítě vedle něj kreslilo do okénka v letadle voskovkou maorské klikyháky. Všechno už domluvila. S kým?! Ze samé nejistoty zuřil a zdálo se mu, že celé posádce i pasažérům zaoceánského letu tím skýtá náramné pobavení. Pak radši zavřel oči.

Chodba paneláku vydechovala mokrost praní, jakož i syntetickou aviváž. Oni vám nedali vědět? žasla sousedka, jež ho zvláštní náhodou zastihla zrovna během odemykání dveří. No, probíhalo to dost divoce. Házelo se tady sklo – i policii na sebe volali. Abyste věděl, dodala obligátně, soucítím s vámi. Uvnitř bytu našel rozvěšená matčina barevná

zrcátka a fotografie podivně usměvavých Evropanů v exotických šatech. Skříně vyklizené. Na kuchyňském stole sáček bonbónů a DVD nejlevnější sorty.

Nahrávce bohužel chyběla většina obrazu. Martin tak sledoval horní třetiny jejich hlav, potažmo jen vlasy, jak mu vysvětlují, že nedávno prožili velmi složité období. Prý mu ze začátku zkoušeli telefonovat, avšak jeho mlčení nebo snad technická závada transkontinentálního signálu je přiměla pochopit, že do svých problémů už ho dál nemohou zatahovat. Upřímně mu za to děkují. Detaily, které uslyší po domě, ať považuje za přebarvené pomluvy. Oni totiž v sobě naštěstí znovu objevili důvěru a úctu. A musí přiznat, z velké části díky nauce duchovně – filosofického směru jménem K'anchay q'umir. Rozhodně nechtějí, aby si představovat nějakou nesoudnou sektu. Nejsou členy žádného společenství. Zatím, podotkl žertem otec. Jedná se spíše o předanou zkušenost, odkaz prastarých jihoamerických kultur, akorát lehce upravený pro kontext dnešní evropské společnosti. K'anchay q'umir se zabývala nejdříve matka díky své dávné kamarádce z dětství. Právě za ní a jejím manželem, kteří ostatně před lety čelili podobnému zlomu, tedy odjíždějí s doufáním v odpočinek od toho skličujícího bytu.

Martin vstal, vztekle rozkramařil batoh, odkud vytáhl krabičku cigaret. Coby popelník hodlal použít matčin krém na ruce – avšak zapalovač jako naschvál odmítal zajiskřit. Po marném snažení tak zašrouboval dózu, vybalil mentolku z papíru a bezradně ji přežvykoval.

Začali odvíjet novou etapu společného života, pokračovala matka dojatě. Rádi by Martina ujistili svou nejupřímnější náklonností, a budou moc nadšení, pokud je přijede navštívit na adrese, kterou přilepili k zadní straně bonbonů.

Balíček snědl na posezení, vyhledal starou desku andských výkřiků Ymy Sumac, vzal otcův náhrdelník s nakradenými úlomky barvy mechové, jejichž ostrými hroty velmi tiše, až dekorativně rozškrábal zvukovou stopu. Zničenou nahrávku schoval zpět do alba. Potom se vypravil na cestu, aby později, s příchodem večera, zaklepal na kolejní dveře a tvářil se zaskočeně, když uviděl nás tři.

To mě mrzí, uzavřela jsem. Nicméně Martin už nacházel novou radost v pálení špiček rozcupované příze, jež dávno zaplavila celý prostor mezi námi. Vtom se Slovenka a jeho kamarádka hlučně vřítily dovnitř. Co tady děláme tak dlouho? Ne, že by nás chtěly nějak rušit, ale kudlat jenom ten kobereček jim připadá jako dost chabá zábava. Ať s nimi jdeme radši do Desertu, víno nesehnaly, ovšem dnes je sleva na absinth.

Plst' bílých vlasů jsme tedy nacpali do koše a vydali se vstříc procesu mizení. Uvnitř hospody vládla všeobecná sounáležitost. Nad alkovnou duněl elektronický remix lidové melodie, o níž barman tvrdil, že je inuitská. Mezi panáky Martin rozemnul v prstech olejnatý lístek, co mu předtím vypadl z kapsy, abychom k němu mohli přivonět. Z celého večera nemám v paměti čistší gesto, to kolování po dlaních.

Desku stolu před námi jiní počmárali černým fixem: než jsme jej stačili setřít, obtiskal se nám po rukách, a tomu, kdo na něm únavou a vínou zamotané hlavy ležel, také přes tvář. Konečně patříme k jednomu kmeni, seznala jsem. Martin i obě dívky zpívali, zatímco já jsem přivřenýma očima sledovala sladkou zelenou záři stoupat od stolů a kůže nás všech, kdo jsme seděli v zadním sále, byla tetovaná.

A jaké je

to TWO?

Sborník literárních prací studentů Divadelní fakulty JAMU
26. ročník Salónu původní literární tvorby JAMU

Návrh obálky a grafická úprava: Marek David
Editor: Sára Ciancimino
Jazyková korektura: Eva Kolomazníková, Marie Mlatečková, Jana Uhýrková

Vydala Janáčkova akademie múzických umění v Brně v roce 2019

Vydání první

Vytisklo Nakladatelství JAMU, Novobranská 3, 662 15 Brno

Projekt vznikl za finančního přispění agentury DILIA

ISBN 978–80–7460–154–5